

Република Србија
АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И
УРБАНИЗАМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Број: 2519/2024-02
Датум: 08.11.2024. године
Краља Милутина 10а, Београд

ИЗВЕШТАЈ
О ОБАВЉЕНОМ ЈАВНОМ УВИДУ У НАЦРТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА
ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ „РТАЊ”
И ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА
ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ „РТАЊ” НА ЖИВОТНУ
СРЕДИНУ

I УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Влада Републике Србије је на предлог министарства надлежног за просторно планирање, донела Одлуку о изради Просторног плана подручја посебне Специјалног резервата природе „Ртањ” („Службени гласник РС”, број 84/22 - у даљем тексту: Одлука). Саставни део Одлуке је и Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ” на животну средину („Службеном гласнику РС”, број 66/22). Носилац израде овог просторног плана је Агенција за просторно планирање и урбанизам Републике Србије (у даљем тексту: АППУРС). Нацрт Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ” (у даљем тексту: Нацрт Просторног плана) и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ” на животну средину (у даљем тексту: Извештај о СПУ), припремљени су у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи (“Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23 - у даљем тексту: Закон), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину (“Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10, у даљем тексту: Закон о СПУ), Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања (“Службени гласник РС”, број 32/19, у даљем тексту: Правилник) и другим релевантним прописима.

Израда Нацрта Просторног плана и Извештаја о СПУ је поверена Обрађивачу Просторног плана - група понуђача: Географски факултет Универзитета у Београду, Јавно предузеће „Урбанизам”- Крагујевац, ЦЕП д.о.о Београд и ЈУГИНУС д.о.о Београд, које заступа проф. др Велимир Шећеров, декан. Одговорни планери су др Велимир Шећеров, дипл.пр.пл., Дубравка Павловић, дипл.пр.пл. и Мирјана Маринковић Габарић, дипл. пр.пл. Израдом Извештаја о СПУ руководе ма Тијана Марковић, инг.заш.ж.сред. и др Дејан Филиповић, дипл.пр.пл.

У складу са одредбама Закона и Правилника спроведена је процедура стручне контроле планског документа. Комисија за стручну контролу Нацрта Просторног плана формирана Решењем министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (број 350-01-00446/2022-11 од 09.04.2024. године), разматрала је Нацрт просторног плана на седницама одржаним 27.05.2024. (Извештај о обављеној стручној контроли Нацрта Просторног плана подручја посебне Специјалног резервата природе „Ртањ”, број 2519/2024-02 од 31.05.2024. године) и 11.07.2024. године (Извештај о обављеној стручној контроли Нацрта Просторног плана подручја посебне Специјалног резервата природе „Ртањ”, број 2519/2024-02 од 11.07.2024. године) и донела закључак да се плански документ може упутити у даљу процедуру јавног увида, након поступања по Извештају о

обављеној стручној контроли Нацрта Просторног плана. Коригован Нацрт Просторног плана са Извештајем о СПУ, достављен је у законском року ради спровођења процедуре јавног увида.

II ПОСТУПАК ОБАВЉАЊА ЈАВНОГ УВИДА

Процедура јавног увида је спроведена у складу са одредбама Закона, Правилника и Закона о СПУ. Јавни увид у Нацрт Просторног плана и Извештај о СПУ, одржан је у периоду од 2. септембра до 1. октобра 2024 године, у оглашеним терминима (јавни оглас у дневном листу ПОЛИТИКА објављен 2. септембра 2024. године), у складу са Законом. Нацрт Просторног плана и Извештај о стартешкој процени утицаја, изложени су на јавни увид у трајању од 30 дана, у зградама општина Бољевац и Сокобања, као и на интернет страници Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (у даљем тексту: МГСИ) и јединица локалних самоуправа у обухвату Нацрта Просторног плана. Све ближе информације о месту излагања, као и потребна објашњења, могла су се добити у службама задуженим за послове урбанизма и просторног планирања. Јавна презентација Нацрта Просторног плана и Извештаја о СПУ, одржана је 11.09.2024. године са почетком у 11.00 часова, у згради општине Сокобања, скупштинска сала, Светог Саве 23, Сокобања. Физичка и правна лица, могла су у току трајања јавног увида, да доставе своје примедбе на Нацрт Просторног плана и Извештај о СПУ у писаном облику, закључно 1. октобра 2024 године.

Комисија за јавни увид у Нацрт Просторног плана (у даљем тексту: Комисија), образована је Решењем министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (број 351-01-00446/2022-11 од 09.04.2024. године). Задатак Комисије је да спроведе поступак јавног увида у Нацрт Просторног плана и Извештај о СПУ, а посебно да: прати поступак спровођења јавног увида у Нацрт просторног плана и Извештај о СПУ; организује јавну седницу Комисије; организује затворену седницу Комисије, на којој доноси закључак о свакој поднетој примедби, након чега сачињава извештај о обављеном јавном увиду.

Комисију чине:

- мр Ђорђе Милић, дипл.пр.пл., лиценца 100 0083 04, председник;
- ма Душан Шљиванчанин, дипл.пр.пл., лиценца 100018711, члан;
- др Милица Максић Мулалић, дипл. инг.арх., лиценца 100018011, члан;
- др Тихомир Обрадовић, дипл. инг.арх., лиценца 100009606, члан;
- др Милица Добричић, дипл.пр.пл., лиценца 100011508, члан;
- Маја Крга, дипл.пр.пл, лиценца 100025214, члан;
- ма Ивана Стефановић, дипл.пр.пл., лиценца 100011708, члан;
- Светлана Чеперковић, дипл.пр.пл, лиценца 100 0116 08, члан;

Послове секретара обављају Светлана Чеперковић и Ивана Стефановић.

По завршетку јавног увида, одржана је јавна седница Комисије 11.10.2024. године, са почетком у 11.00 часова, у згради општине Сокобања, скупштинска сала, Сокобања. На одржаној јавној седници, Обрађивач планског документа, јавно је изнео своје ставове о свакој поднетој примедби. Јавној седници су присуствовали представници:

- Комисије: Ђорђе Милић, Душан Шљиванчанин, Милица Максић Мулалић, Маја Крга, Милица Добричић и Светлана Чеперковић;
- обрађивача: Велимир Шећеров, Дубравка Павловић, Тијана Марковић и Милун Милићевић;
- заинтересована правна и физичка лица, подносиоци примедба.

Јавној седници оправдано нису присуствовали чланови Комисије Тихомир Обрадовић и Ивана Стефановић.

Затворена седница Комисије на којој су заузети ставови о свакој поднетој примедби, одржана је 06.11.2024. године са почетком у 11.00 часова у згради АППУРС, Булевар краља Александра 288 у Београду. Затвореној седници су присуствовали представници:

- Комисије: Ђорђе Милић, Тихомир Обрадовић, Милица Максић Мулалић, Маја Крга, Душан Шљиванчанин, Милица Добричић, Ивана Стефановић и Светлана Чеперковић;
- обрађивача: Велимир Шећеров, Дубравка Павловић, Тијана Марковић и Мирјана Маринковић Габарић.

Примедбе на Нацрт Просторног плана и Извештај о СПУ, прикупљене у току трајања јавног увида, представљају саставни део овог извештаја.

III ПРИМЕДБЕ НА НАЦРТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА СА ЗАКЉУЧЦИМА КОМИСИЈЕ

У наредној табели дат је скраћени приказ поднетих примедба на Нацрт Просторног плана са закључцима Комисије по свакој примедби и кратким образложењем.

ПРИМЕДБА	ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ
<p>Обавештавамо Агенцију да се у оквирним границама ПППН СРП „Ртањ“ налазе:</p> <ul style="list-style-type: none">- Бољевац, краља Александра број 2, означен као објекат број 2, на катастарској парцели 257 КО Бољевац;- Боговина, Грабовац, означен као објекат број 1, на катастарској парцели 3431/4 КО Боговина;- Савинац, Тимок, означен као објекат број 1, на катастарској парцели 860/2 КО Савинац; пословни простор у Мужинцу. <p>Напомињемо обрађивачима предметног плана да је пожељно за све планиране просторе (објекте) јединица поштанске мреже (ЈПО је јавни сервис и део критичне инфраструктуре РС) ближе дефинисати услове у вези са саобраћајним решењем приступа локацијама и објектима поштанске мреже (приступне саобраћајнице, простори за маневрисање тешких теретних возила и претовар, паркинг места за кориснике и запослене и др. у складу са позитивним прописима којима је предвиђен стандард да је број паркинг места за пословање објеката комерцијалног садржаја 1ПМ/80 m² БГП), а у интересу корисника и становништва.</p> <p>Отварање нових јединица поштанске мреже, зависи од интензитета градње и развоја привреде, односно од тражње корисника за поштанским услугама.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>У границама Просторног плана налазе се:</p> <ol style="list-style-type: none">1. делови територије општине Бољевац:<ul style="list-style-type: none">- целе катастарске општине Луково, Мирово, Илино и Ријуште; и2. делови територије општине Сокобања- целе катастарске општине Врмца, Мужинац и Шарбановац. <p>У примедби наводи се „у оквирним границама ПППН СРП „Ртањ“ налазе се</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Бољевац, краља Александра број 2, означен као објекат број 2, на катастарској парцели 257 КО Бољевац;</i>• <i>Боговина, Грабовац, означен као објекат број 1, на катастарској парцели 3431/4 КО Боговина;</i>• <i>Савинац, Тимок, означен као објекат број 1, на катастарској парцели 860/2 КО Савинац; пословни простор у Мужинцу.</i>“ <p>Горе наведене катастарске општине Бољевац, Боговина и Савинац нису у обухвату овог Плана.</p> <p>На страни 47, ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ наведено је да објекти поште постоје у насељу Луково а у Мирову постоји шалтер који пружа услуге једном недељно, како је означено и у Табели 11.</p> <p>Такође, у условима за израду овог Плана, ваш број 2023-112290/12 од 01.09.2023. године обавестили сте нас „да у границама предметног просторног плана нема надземних и подземних објеката ЈП „Пошта Србије“ Београд. Отварање нових јединица поштанске</p>

<p>мреже зависи од интензитета градње и развоја привреде, односно од тражње корисника за поштанским услугама.“</p>	<p>ел. поштом од 16.09.2024.</p>
<p>2. МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, те вас обавештавамо да се, сходно члану 16. и члану 20. Закона о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 18/16, 47/18 и 9/20-др. закон) назив „Зајечар“ не односи на општину, као и да у осталом делу немамо пријемамо другим подацима.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>3. ЈП ПУТЕВИ СРБИЈЕ Београд, ВП број 953-18400/24-2 од 18.09.2024.</p> <p>У делу IV ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА, ГРАЂЕЊА И УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, одељак 1.1.4. Подручја са режимом заштите инфраструктурног коридора, у дефинисању 2. Шири појас заштите простор контролисане изградње, потребно је алинеју на стр. 142, која гласи: „у заштитном појасу јавног пута, може се одобрити озакоњење и реконструкција постојећих објеката у изградњеном простору насеља, на основу одговарајуће планске документације, као и техничке документације за доградњу, реконструкцију, рехабилитацију или изградњу јавног пута“ допунити следећим речима: „а све у складу са важећим Законом о озакоњењу објеката, а уз прибављену сагласност управљача пута.“</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>4. УГ ПОЛЕКОЛ ЖАКЛИНА ЖИВКОВИЋ, број 2159/2024-02 од 16.09.2024. Нада Ћосић, број 2519/2024-02 од 03.10.2024. Слађан Стојиљковић, број 2519/2024-02 од 07.10.2024.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Зоне са одређеним режимима заштите су дефинисане у складу са Уредбом и Студијом заштите. Заштитна зона СРП није дефинисана Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, бр. 18/19), а "заштитна зона" није дефинисана ни предложена Студијом заштите, као ни Решењем о условима заштите природе Министарства заштите животне средине заведено (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024) које је донето на основу Стручне основе број 03 020-3011/3 од 12.01.2024. године које је издао Завод за заштиту природе Србије. У тексту ће се нагласити значај заштите СРП са аспекта намена и коришћења простора у контактним зонама, у смислу да околне намене не смеју угрозити вредности СРП.</p>
<p>1. Предлог на увођење заштитне зоне око СРП Ртањ Примедбујем Нацрту плана у делу 1.3. који прописује границе СРП Ртањ и планског обухвата као и режиме заштите, те предлажем да се допуну ставом који гласи: „Заштитна зона која обухвата остале делове КО које су делимично захваћене границама Специјалног резервата природе. Део површине који је обухваћен границама Просторног плана, а налази се изван граница Специјалног резервата природе, сматра се заштитном зоном у смислу постојећих законских и међународних дефиниција. У заштитној зони Специјалног резервата природе примењиваће се правила и мере Зоне III степена заштите, уређења и рационалног газдовања ресурсима, утврђене овим просторним планом за заштитну зону око СРП Ртањ. Ради заштите темелних вредности природног добра, неопходно је успоставити заштитну зону око СРП Ртањ. Заштитна зона је простор изван граница заштићеног подручја, еколошки значајно подручја и еколошког коридора који може бити одређен приликом установљавања тих подручја, ради спречавања, односно ублажавања спољних утицаја. Из увида у Студију заштите и друге чињенице и околности, само заштићено подручје СРП Ртањ и хидрографска мрежа у обухвату плана (а нарочито изван граница СРП) трпе велике антропогене притиске које је неопходно ублажити или елиминисати како би се очувало ово природно добро и хидрографска мрежа у оквиру обухвата плана, а која је утврђена и као темелна вредност СРП. Студија заштите наводи да су водотокови подножја планине Ртањ значајни су због присуства аутохтоних врста риба (поточна пастрмка, поточна мрена, кркуша и др), док су у Врмианском језеру регистроване потпуно изоловане популације риба, интересантне са аспекта еволутивних промена. Присуство великог броја</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Зоне са одређеним режимима заштите су дефинисане у складу са Уредбом и Студијом заштите. Заштитна зона СРП није дефинисана Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, бр. 18/19), а "заштитна зона" није дефинисана ни предложена Студијом заштите, као ни Решењем о условима заштите природе Министарства заштите животне средине заведено (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024) које је донето на основу Стручне основе број 03 020-3011/3 од 12.01.2024. године које је издао Завод за заштиту природе Србије. У тексту ће се нагласити значај заштите СРП са аспекта намена и коришћења простора у контактним зонама, у смислу да околне намене не смеју угрозити вредности СРП.</p>

<p>представника батрахофауне, као и чињеница да се високопланинска врста - планински мрмољак (Ichthyosaura alpestris), може пронаћи по ободу планине, недвосмислено указује да је подручје планине Ртањ значајно станиште водоземаца и гмизаваца. Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката, активности и делатности на планском подручју. Бројни „мањи утицаји“ који у суми имају веома неповољне еколошке ефекте на широком простору који се овим планским актом ставља под заштиту, оном који представља један од најдагоценијих и очуванјих екосистема код нас. Кумулативни ефекти настају када појединачна секторска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат. Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Управо из разлога доношења Плана, због фактора угрожавања побројаних и ближе описаних у СПУ као и Плану и Програму управљања СРП Ртањ заштићено природно добро, сматрамо да је предложено решење о успостављању заштитне зоне неопходно како би се ефективно заштитио предео који је перспективно Емералд подручје, његове просторне и предеоно вредности и животна средину уопште на ширем подручју и изван граница СРП. Сматрамо да ће такође значајно допринети поновном успостављању и унапређењу интегритета заштићеног природног добра и очувању плаво - зелених коридора ка другим деловима еколошке мреже, одрживом и одговорном коришћењу простора.</p>	<p>2.Алпско скијалиште на Ртњу</p> <p>Примедбујем нацрту плана у делу: Целина Б - јужни планински туристички комплекс умереног коришћења (за излетничку рекреацију, излетнички стационарни и делом транзитни туризам) састоји се, такође, из две подцеле при чему је Б1 источна подцелина са путем према Сокобањи, насељем Ртањ, малим алпским скијалиштем, планином Ртањ и строгим природним резерватом "Ртањ".</p> <p>Рекреативно-туристичку понуду у простору представљаће следећи садржаји изван туристичких насеља и пунктова: риболовне стазе за спортске риболовце, излетничко планинарске стазе (панорамско-планинарска стаза на Ртњу), простори природних вредности од изузетног значаја (на високом Ртњу предвиђени су за врло ограничено/екстензивно рекреативно-туристичко и остале видове коришћења до дефинисања њиховог статуса), и мала алпска скијалишта (предвиђена на северо-источној падини Ртња јужно од истоименог насеља и у ували стенских одсека испод врха Шилак и Облог брда на северној страни Ртња). Скијалишта на Ртњу, посебно на североисточним падинама у светлу простора на коме су планирана тј. у обухвату емералд подручја и на делу планине који је преко 50- година по заштитом, као и актуелних климатских промена и пројекција за Србију. Северне падине које су развијене у стеновитим амфитеатрима северно експонираних падина, између осталог, испољавају и извалан реликтни карактер. Развијају се на склоњеним стаништима, а карактеришу се присуством реликтних врста које у појединим заједницама имају улогу едификатора. Изградњом ски објеката укљачају се велике површине шуме како би се направило место за ски стазе, приступне путеве и инфраструктуру, смањујући и фрагментирајући станишта за дивље животиње и нарушавају предеоно вредности Ртња поред осталих на основу којих је валоризован као заштићено подручје. Неодговорно је и еколошки и друштвено економски неоправдано планирати и градити ски стазе и пратећу инфраструктуру када врло вероватно не постоји економска будућност за овај вид спорта и рекреације на тако малим надморским висинама и простору. Предложени пројекат скијалишта се налази на планини чији је највиши врх Шилак висок 1565м. Нарочито напомињем да су висине испод 1500</p>
---	---

Примедба се ПРИХВАТА.

<p>метара надморске висине праг који се у Алпима сматра најнижом тачком на којој се скијалиште тренутно може сматрати одрживим у смислу снежних падавина за скијање. Скијалишта са само краткорочним изгледима за природни снег такође подижу значајне трошкове и бриге за животној средини ако покушају да се одрже са вештачким снегом. ... Са климатским променама, минимална висина присуства снега (или линија поузданости снега) ће се повећати (за око 150 метара за сваки пораст температуре од 1°C, према процени Европске агенције за животну средину), што имплицира знатно израженије смањење снежног покривача на малим надморским висинама. У Програму прилагођавања на измењене климатске услове за период од 2023. до 2030. Године наводи се да: „процене показују да се Република Србија загрева више и брже од на 1,8°C, а леги на чак 2,6°C. глобалног просека. Док је осмотрен пораст глобалне средње температуре 1,1°C, Србија је већ Алтернатива у виду вештачког оснежавања је економски и еколошки неприхватљива с обзиром на локално доступна водна добра и количине енергије која се том приликом утроши. Међународна комисија за заштиту Алпа (CIPRA), која је избројала 18 000 скијашких стаза у Алпима, проценила је да је потребно око милион литара воде да би се површина од 1 хектара покрила вештачким снегом. За претварање воде у снег, снежни топови на Алпима годишње троше енергије колико град са 130.000 становника, а воде колико град са милион становника. Према Извештају Алпске конвенције, скоро три четвртине алпских ски стаза се већ вештачки оснежава. Туризам и рекреација у природи врше притисак на природне и полуприродне екосистеме и тиме непосредно и посредно утичу на губитак биодиверзитета и деградацију станишта. Посредним екосистемима или додатних притисака на њих. Уништавање инфраструктуре доводе до измена у природним екосистемима или додатних притисака на њих. Уништавање вегетације, сабијање тла, промена режима отицања вода, њиховог квалитета, загађење, ерозија, повећана вероватноћа инвазије алохтоних врста и промене у понашању животиња су утицаји који се везују за неслане примере туристичког искорнишавања планинских подручја у Србији нпр. на Златибору, Маљену, Копаонику и са таквом деструктивном праксом се мора престати. Планирање скијалишта у обухвату овог плана је супротно прописаним интервенцијама из Програма прилагођавања на измењене климатске услове за период од 2023. до 2030. године. У њему се нагласак ставља на стратешку експропријацију подручја у заштитним зонама заштитених подручја и еколошку рестаурацију станишта по принципима решења заснованих на природи; повећање повезаности/конективности приоритетних станишта јачањем заштите еколошких коридора и кроз пројекте еколошке рестаурације, применом новоуспостављеног концепта решења заснованих на природи; у складу са могућностима (и приоритетно у заштитеним зонама заштитених подручја) вршење инверзију интензивне пољопривреде са органском пољопривредом и системима агрошумарства (> 50% површине); рестаурацију нарушених станишта, која нису у систему заштите (деградирани, запуштени простори) у циљу успостављања мреже природи блиских станишта, што би допринело бољој конективности у пределу. Због свега наведеног, предлажем да се из Нацрта плана брише изградња ски стаза и пратеће инфраструктуре. Такође, примедбујем обрађивачу Извештаја о процени утицаја да није посебно разматрао утицаје ове и других већих интервенција на подручју обухвата просторног плана и из свих претходно изнетих разлога.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Управљање шумама је у надлежности управљача шума - ЈП „Србијашуме“ и програма управљања које они</p>
<p>3 Управљање шумама Примедбујем делу Нацрта Плана у делу Циљеви и принципи просторног развоја, Циљеви газдовања шумама и заштите свих категорија зелених површина/лејажа, циљеви газдовања ловним и риболовним подручјима, Оперативни циљеви газдовања шумама и заштите свих категорија зелених површина/лејажа (стр. 65.) на начин</p>	

да се допуну односно прецизира на следећи начин:

- При планирању врста за попуњавање и пошумљавање користити искључиво аутохтоне врсте лишћара и четинара.
- Обуставити употребу алохтоних врста у пошумљавању (попут багрема), јер је у компетитиви са аутохтоним биљним врстама и пописује их.
- Заштиту и очување заштићених ендемичних, ретких и угрожених врста шумске флоре и фауне - ретке угрожене: бели јасен, млеч - под ризиком: јасика, дивља трешња, орах, брекиња - ретка: планински брест ендемит: планински јавор, обезбедити састојцима. спровођењем узгојних мера које осигуравају повећање учешћа ових врста у
- Издавачке састојке конверзијом преводити у високи узгојни облик.
- У ГЈ Управљача извршити издвајање семенских састојина и формирати шумски расадник.
- Формирати заштитне зоне на ободима шума, поред водотокова, јавних путева и насеља, садњом аутохтоних врста дрвећа.
- Мелиорација деградираних шума.
- Реконструкција у шикарама.

На стање шумског фонда планине Ртањ утиче читав спектар различитих фактора - специфична геоморфологија планине, експонираност страни света и утицају ветра, климатске прилике и неприлике карактеристичне за подручје планине Ртањ. Уочљива је доминантност изданачних састојина уз присуство очуваних састојина.

Стање шума по очуваности није задовољавајуће на подручју плана. Очуваних шума има 26,8% по површини, девастиране шуме су на 363,88 ha или 21,1% површине. Шикаре и шибљаци као деградациона или девастиациона форма су заступљени на готово 43% површине. На територији СРП постоји неколико врста које спадају у категорију ретких, под ризиком, ендемичних и угрожених врста: ретке угрожене: бели јасен, млеч под ризиком: јасика, дивља трешња, орах, брекиња ретка: планински брест ендемит: планински јавор. Стога је неопходно узгојним мерама помагати повећање учешћа свих аутохтоних биолошки и привредно вредних врста. У овој ГЈ Ртањ нема семенских састојина а такође ни шумских расадника. Антиерозиону заштиту треба спроводити као део мера интегралног уређења и коришћења простора. У складу са стратегијом да се земљишта нижих бонитетних класа претварају у шумска, приоритет дати биолошким мерама заштите обнављању деградираних шума. Стога би ову меру биолошких антиерозионих радова требало спровести садњом аутохтоних врста дрвећа и жбуња и трава карактеристичних за заштићено подручје и да она има примат у односу на друге врсте антиерозионих радова. Заштитне зоне на ободима шума, су изграђене од аутохтоних врста дрвећа, поред водотокова, јавних путева и насеља, утицаје на обнављање и очување изворног изгледа предела, што ће обезбедити позитиван утицај на очување аутентичних амбијената, душевног мира локалног становништва и естетских вредности предела. Ширина појасева дефинисана је у складу са функцијом и значајем самих појасева, а одређена је следећим елементима:

- заштитне зоне ширине 30 m подижу се дуж тока великих река, аутопутева и насеља, заштитне зоне ширине 20 m подижу се дуж токова других већих речних токова и магистралних путева, заштитне зоне ширине 10-15 m подижу се дуж мањих речних токова, и регионалних путева. Стога сматрамо неопходним да се, поред природних заштитних зона поред водотокова, унесу заштитни појасеви у овај плански акт.

доносе. У складу са условима ЈП „Србијашуме“ је припремљен део о шумама укључујући и циљеве и принципе.

Реконструкција у шикарама јесте могућа, али је на основу досадашњег искуства периода економски нерентабилна и "промашена". Управљач у својој Основи газдовања шумама за 2029. наводи да: „Оčekивати већу економску корист од оваквих шума, није могуће, а и нереално је очекивати нека значајнија улагања и додатна средства у наредном уређајном периоду. С обзиром на обим послова, није рационално планирати у овом уређајном раздобљу реконструкцију.“ Међутим, реконструкцијом у шикарама се постижу друге ОпштеКорисне функције шума које по значају превазилазе економске интересе управљача. Последиче деградације шума су многобројне, а своде се на две основне: умањење продукције биомасе и угрожавање осталих природних ресурса и животне средине. Мелиорација деградираних шума ће створити услове за повећање продукције кисеоника и везиваше угљендиоксида, те везиваше прашине. Побољшаће се услови за задржавање више воде у шумској простирци што ће утицати на водне режиме и водоснабдевање. Значајно ће се умањити процеси ерозије земљишта, побољшати биодиверзитет и естетске вредности шума, а самим тим могућност њиховог коришћења. Повећаће се продукција дрвета и осталих ресурса шума. Мелиорација, с обзиром на растуће потребе, ће омогућити знатно боље реализовање функција и утицаја шума заштите и очувању и унапређењу животне средине и коришћењу добара шума на принципима одрживог развоја. Ниске шуме и високе девастиране шуме су са знатно умањеним функцијама и утицајима на животну средину, посебно на неке природне ресурсе: ваздух, климу, воду и земљиште. Такође, знатно је умањена њихова естетска функција као и утицај на биодиверзитет. Шумски екосистеми су главни регулатор гасова у атмосфери, кисеоника и угљендиоксида. У процесу стварања биомасе шума веже 9-16 t/ha CO2 годишње, а ослободи 8-13 t/ha кисеоника зависно од врсте дрвета, типа шуме и других фактора. У локалним размерама шуме имају значајну улогу у стабилизацији климатских елемената, пошто смањују екстремне вредности. Шуме су посебно значајне за инфилтрацију воде у земљиште. Без обзира на интензитет падавина, шума упије знатне количине вода којима се инфилтрацијом у земљиште продужује трајност коришћења. Шума највећи утицај на режим вода остварује преко шушња, јер је он огроман резервоар за воду. Поред шушња, шумско земљиште има знатно више пора (до 60%) што, такође, доприноси инфилтрацији и "складиштењу" воде која се постепено испушта у изворе и водотоке. Шумска простирка може да упије 150-250% своје тежине, зависно од врсте дрвета, старости, типа шуме и др. Ова могућност је умањена код деградираних шума, јер су узроци деградације смањили "резервоар" земљишта и шумске простирке. Мелиорацијом деградираних шума створиле би се могућности за акумулирање значајних количина воде чиме би се побољшала издашност извора и режим протика локалних водотока. У мелиорисаним шумама је већа већа могућност биолошког самопречишћавања. Естетска вредност деградираних шума је знатно мања што је од значаја за унапређење предеоних одлика на планском подручју. Према критеријумима и оценама за вредновање шума за пејзаж, високе шуме имају већу вредност, а присуство деградационих процеса и деградираних ресурса у шумском екосистему умањује њихову вредност. Значи, подручја са високим шумама имају већу естетску вредност. Деградиране шуме у мањој мери остварују заштитну улогу у спречавању ерозије. Процеси деградације шума су узроци деградације већине компоненти екосистема (деградирани су биљни свет, животињски свет, земљиште, поремећен је водни и ваздушни режим, и сл.). Овај процес широк и далеко одмакле деградације шума нарочито је јако развијен и тежак баш у рејонима у којима је заштитна функција шума најпотребнија а то је управо планско подручје и СРП. Процењује се да је, практично, на целој површини деградираних шума изражена ерозија и да је она у зависности од степена деградације шума од блажих облика до деструктивне. Мелиорацијом

деградираних шума побољшава се стање истих, па су земљишта у оквиру ових екосистема стабилизована и поправљена. Деградиране шуме су са умањеним и социо-културним функцијама у односу на високе шуме. Одмор и рекреација у брдско-планинским условима су најчешће везани за шуме. Стога су мелiorације деградираних шума и реконструкција у шикарима неопходне мере за остваривање заштитно - регулаторне и социјалне функције шума као и унапређење предсоних и пејзажних одлика што је све у функцији циљева заштите СРП Ртањ и планске регулације подручја у обухвату овог плана.

4 Регулација водотокова - мале акумулације на планском подручју

Примедбујем Плану у делу 2.4.2.1. Водопривредни системи и инфраструктура који се односи на изградњу малих акумулација и предлажем да се оне бришу из Нацрта Плана. Просторним планом су дефинисани услови вишенаменског коришћења водних акумулација, и то:

1. Акумулација "Врмца" на Врмцанској реци основна намена акумулације: наводњавање низводних пољопривредних површина. Могуће намене: рекреација, спорт и риболов. - кога максималног успора: 379,40 m.n.v. - површина акумулационог језера на коти максималног успора: 36,0 ha. - бруто запремина акумулације: 4,40 x 106 m3.
2. Акумулација "Жучковац" на реци Јошаници основна намена акумулације: наводњавање пољопривредних површина поред Моравице. Могуће намене: рекреација, спорт и риболов; - кога максималног успора: 340,00 m.n.v.; - површина акумулационог језера на коти максималног успора: 55,0 ha; бруто запремина акумулације: 2,75 x 106 m3.

3. Акумулација "Николинац" на Лозанској реци основна намена акумулације: наводњавање пољопривредног рекреација, спорт и риболов.

Могуће намене: кога максималног успора: 524,50 m.n.v.; - површина акумулационог језера на коти максималног успора: 20,08 ha; бруто запремина акумулације: 2,60 x 106 m3. изградња вишенаменских акумулација (акумулације: „Врмца“ на Врмцанској реци са аква парком наводњавање пољопривредних површина, рекреација, спорт и риболов; „Рујиште 1“ на Сесалској (Мађарској) реци водоснабдевање, и „Рујиште 2“ на реци Треси наводњавање). Изградња малих акумулација је у супротности са регулационим радовима (стр. 117. Нацрта), па планска решења за образовање малих акумулација противрече сама себи и разлозима доношења Плана, као и принципима и мерама прописаним стратешким и другим актима. Потенцијална изградња малих акумулација је супротна важећој Стратегији управљања водама до 2034. који како за општину Сокобања и Бољевац, па тако и насеља у обухвату Плана прописује водоснабдевање из подземних вода најпре оптимизацијом постојћих решења, а у ближој и даљој перспективи водоснабдевање из подземних вода и Моравице одн. Црног Тимока за наведене општине. Стога постоји неусаглашеност концепције из Нацрта плана, да се из водоводног система „Бован“ препумпавањем вода допрема до насеља: Јошаница, Врмца, Мужинац и Шарбановац, а из акумулација „Левовик“ и „Рујиште 1“ препумпавањем ће се вода допремати до насеља Николинац, са Стратегијом управљања водама.

Осим тога, обрађивачу Извештаја о СПУ опште није ценио значај водотока на којима се Нацртом планирају мале акумулације посебно као станишта заштићених и строго заштићених врста очуваног аутохтоног генофонда тј. популације са филогенетским линијама. Врмцанска река је притока Моравице, и као таква представља важно плодиште поточне пастрмке. При истраживању подручја планине Ртањ од стране Завода за заштиту природе, константоване су следеће врсте риба: *Oncorhynchus mykiss* (калифорнијска пастрмка), *Barbatula barbatula*

Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.

Образложење

Мале акумулације су преузете из важеће планске документације (ПППН) и оне су намењене за водоснабдевање, наводњавање и заштиту од ерозије.

У Плану је у делу 2.4.2.1. *Водопривредни системи и инфраструктура* наведено: „Активна заштита од вода на основу ПППН „Бован“, предвиђа се изградњом вишенаменских акумулација на подручју општине Сокобања.

Табела бр. 18: Планиране акумулације

Назив ирине акумулауије	Река	Кота максима лног успора (mnn)	Површина акумулације (ha)	Бруто запремина акумулације (m³)	Намена акумулауије (*)
„Врмцанска река	Врмцанска река	379,40	36,0	4,40 x 10 ⁶	Н, Р
„Рујиште 1“	Сесалска река	521,50	77,0	8,00 x 10 ⁶	В
„Рујиште 2“	Трска	592,20	51,0	3,50 x 10 ⁶	Н

(*) Основна намена акумулације: **Н** (наводњавање пољопривредних површина); **В** (водоснабдевање насеља у општини Сокобања); **Р** (рекреација, спорт и риболов)“

Мале акумулације, у обухвату Плана нису планиране

<p>(бркица,) <i>Alburnoides bipunctatus</i> (двопругаста укљија), <i>Varbus peloropnesius</i> (поточна мрена), <i>Gobio gobio</i> (кркуша), <i>Leuciscus cephalus</i> (клен). Поточна и калифорнијска пастрмка присутне су захваљујући непланском порибљавању од стране локалних спортских риболоваца. С обзиром на то да је вода у Врмцанској реци врло доброг квалитета, опстанак пастрмке је могућ и реалан, али порибљавање треба дозволити и извршити тек након комплетне хидробиолошке анализе и одређивања капацитета станишта. Калифорнијску пастрмку треба изловити и забранити даље порибљавање овом врстом. Представници фамилије <i>Surginidae</i> (двопругаста укљија, поточна мрена, кркуша, клен) пеисутни су у овој реци пар стотина метара узводно од ушћа Врмцанске реке у Моравицу, из које залазе у ову реку. Река Рашинац (Мироштица), по основним физичко-хемијским пара квалитета спада у типичне представнике салмонидних вода. Изградњом каптаже за водоснабдевање подељена је у горњи, изоловани део и доњи део реке који се улива у Црни Тимок. Ихтиофауна реке Рашинац представљена је следећим врстама: <i>Salmo trutta</i> (поточна пастрмка), <i>Varbatula varbatula</i> (бркица), <i>Cobitis elongata</i> (вијуница), <i>Cottus gobio</i> (пеш), <i>Alburnoides bipunctatus</i> (двопругаста укљија), <i>Varbus peloropnesius</i> (поточна мрена), <i>Gobio gobio</i> (кркуша), <i>Leuciscus cephalus</i> (клен), <i>Rhinichthys phoxinellus</i> (пијор). Део реке узводно од каптаже је у квантитативном погледу осиромашен ихтиофауном, што је логична последица услед постојања физичке баријере. У доњем делу реке, који се улива у Црни Тимок, популација риба је квалитативно и квантитативно богатија. Неопходна је реконструкција каптаже како би се станиште оново повезало у јединствену целину. Имајући у погледу изолованост, постоји велика вероватноћа да рибе у реци Рашинац задрже аутохтони генофонд, чијим се анализама треба посветити дужина пахња. Од великог је значаја и праћење фауне риба у Врмцанском језеру, са аспекта евентуалних појава дивергенције, с обзиром на то да оне представљају у потпуности изоловане популације. С обзиром на стање вода заштићеног природног подручја, неопходно је одрживо коришћење вода. Одрживи начин коришћења се може спровести кроз мониторинг квалитета постојећих вода, забрану изградње хидротехничких објеката (брана), забрана изградње хидроелектрана на водотоцима И њиховим деловима На читавом заштићеном подручју, забрана неконтролисаног и нестручног порибљавања Врмцанског језера, забрана каптирања извора (осим за снабдевање водом локалног становништва, забрана слободног испуштања отпадних и загађујућих вода у водотокове. Из истих разлога је неприхватљива промена салмонидног карактера и даља фрагментација станишта изградњом акумулација. У самом Нацрту Плана стоји да преграђивање и регулација водотокова, као и преусмеравање воде из корита река, могу бити узрок нарушавања природног станишта ихтиофауне (утиче на водни режим, својства и квалитет воде). Потенцијалну опасност представља и изградња нових хидроенергетских објеката на водотоковима, која би довела до трајне измене морфологије терена приобаља и карактера предела, водног режима, својстава и квалитета воде, док би се бесповратно изгубила значајна станишта и популације присутних врста риба. Чак и да не представљају препреку за узводне миграције риба негативан утицај на рибу фауну би се јавио због промене конфигурације корита реке и загревања воде у tzv. базенима. С тим у вези, на читавом планском, а посебно на заштићеном подручју, неопходно је заштитити акватичке екосистеме од свих видова промена хидролошког режима и квалитета воде, као и од деградације станишта. Изградња малих акумулација није прихватљива, јер су, према подлогама прибављеним за израду овог плана, водотокови подножја планине Ртањ значајни су због присуства аутохтоних врста риба (поточна пастрмка, поточна мрена, кркуша и др), док су у Врмцанском језеру регистроване потпуно изоловане популације риба, интересантне са аспекта еволутивних промена. Констативно је и присуство великог броја представника батрахофауне, као и чињеница да</p>	<p>као хидроенергетски објекти, већ, како је приказано у Табели бр. 18, за наводњавање пољопривредних површина, водоснабдевање насеља и за рекреацију, спорт и риболов.</p> <p>Водоснабдевање насеља Јошаница, Врмиа, Мужинац и Шарбановац препумпавањем из водоводног система „Бован“ преузето је из ППШПН слива водоакумулације „Бован“, као и за насеље Николинац – препумпавањем из акумулација „Левовик“ и „Рујиште 1“.</p> <p>Поред наведеног План је урађен и на основу водних услова Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичка дирекција за воде (број 325-05-541/2023-07 од 23.08.2023. године).</p>
---	--

се високопланинска врста планински мрмља (сhtiosaга alpestris) по ободу планине што недвосмислено указује да је подручје планине Ртањ значајно станиште водоземаца и гмизаваца. Пренебегав се и чињеница да је Врмцанско језеро природна хидрогеолошка појава и као таква вредност која треба да ужива заштиту. Оно је зачепљен понор елипсоидне вртаче који подземно комуницира са врелом Врмцанске реке. Језеро је крајем двадесетих година 20.в. (тада дубине 1om) привремено нестало услед отцепљивања понора, а мутна вода се појавила на врелу Врмцанске реке. То је додатни аргумент да се језеро очува какво јесте, а да се не гради већа акумулација предвиђена планом. Поводом акумулације на Сеслачкој реци, посебно указујем на непогодност терена за образовање акумулације. Наиме, кречњак код Сесалца (Церовца) је испуцао и раздрузган са шкарпама и богазама. Кречњак око Сеслачке клисуре јако се и лако цепа и обрушава о чему сведоче пукотине, одваљени блокови и амфитеатрално проширење Зарвине реке. У овом удубљењу има великих блокова у лабилном положају. План закртава систем за водоснабдевање потршача на концепцији која не уважава реално стање на терену у погледу инфраструктуре, правних, организационих, техничко - технолошких услова, стaновништва, потреба за водом и др. Наиме, план предвиђа да се из водоводног система "Бован" препумпавањем ће се вода допремати до насеља: Јошаница, Врмица, Мужинац и Шарбановац. Из акумулација "Левовик" и "Рујиште 1" препумпавањем ће се вода допремати до насеља Николинац. Међутим, сва ова насеља имају решено водоснабдевање. На подручју општине Сокобања већина становника (86,7%) су прикључени на систем водоснабдевања, кроз више одвојених водоводних мрежа. По подацима ЈКП „Напредак, 65% домаћинстава на нивоу целе општине је прикључено на јавни систем водоснабдевања, док око 35% је прикључено на сеоске водове (ту спадају побројана сеоска насеља). Интенција је ЈЛС да се сеоски водоводи укључе у јавни систем водоснабдевања на начин да надлежност и контролу над радом ових водовода преузме ЈКП "Напредак" Сокобања. Међутим, оно што карактерише водоводну мрежу на подручју општине су велики губици (процењено 24%, у самој Сокобањи 50%), део мреже је још увек под азбестним цевима, а водна напaзашта захтевају обнову, застарела је секундарна мрежа и честе су несташнице воде током летњих месеци. У планском периоду 2020-2030 (План развоја општине Сокобања) општина Сокобања планира реализацију неколико кључних мера, који су пре свега капитални пројекти, а односе се на реконструкцију водоводног система и фабрике воде као и проналажење нових изворишта, успостављање система зонирања и мониторинга, а све са циљем како би се дугорочно решио проблем снабдевања становништва безбедном пијаћом водом. Оно што представља други део постављеног циља, свакако је да доступна пијаћа вода, поред тога што је безбедна, буде и приуштива за локално становништво. Мере обухватају све радове не реконструкцији и изградњи ПШПВ Царина са ПС Бањина (друга фаза), постројење Легтерија, реконструкцију бунара, реконструкцију пумпне станице на Врелу, бушотину Шарбановац, а довод воде са Бованског језера само у случају недостатка пијаће воде, ако претходне мере не дају резултат. С разлогом Регионални водоводни систем "Бован" који се ослања на вишенаменску акумулацију на реци Моравици, изграђену још 1978. године служи за снабдевање водом града Алексинца, а планирано снабдевање водом насеља у општинама Ражањ и Сокобања није реализовано. За тим нема потребе, нити је економски исплативо, посебно када се све потребе за водом могу задовољити из локалних каптираних врела и бунара. Супротно фактичком стању на терену, план предвиђа, као најважније економске ефекте изградње малих акумулација, у домену снабдевања становништва и индустрије водом, производњу електричне енергије. наводњавања пољопривредног земљишта, развоја туризма и изградње капацитета за производњу електричне енергије. Концепт развоја туризма на подручју Просторног плана

коришћење будућих акумулационих језера "Николинац", "Врмца" и "Жучковац" која немају примарну улогу водоснабдевања, а код свих су могуће намене: рекреација, спорт и риболов;

Водоизворишта подземних вода је неопходно очувати и заштити, имајући у виду век акумулације, њено замуљивање и засипање, смањење капацитета језера услед климатских промена, могућност акцидентата и хаварије који би могли утицати на водоснабдевање и др. Осим тога, вода из потенцијалних малих акумулација би била врло је врло еутрофна и захтевала би скупу прераду. Стога је и економски и еколошки оправдано очувати локална водоизворишта подземних вода, која имају квалитетну сирову воду чија је прерада знатно јефтинија од прераде воде захваћене из акумулације. Формирање и искоришћење малих акумулација којима се формирају значајно измењена водна тела и снижава квалитет воде у њима, а уништава јединствени екосистем и ихтиофауна у Србији немају оправдања. Потенцијална изградња малих акумулација би, осим претварања планинских река у знатно измењена водна тела, те тако и битно друкчије екосистеме какви су сада, пресекала миграгорне путеве. Изостале би редовне мресне и хранидбене миграције крупнијих примерака риба из доњег дела тока у горњи о обратно.

И без формирања малих акумулација, предметни водотоци су атрактивни за рекреативни риболов и риболовни туризам и риболов у научно-истраживачке сврхе, рекреацију, туризам и др. Значајан фактор угрожавања природног добра је потенцијална изградња малих хидроелектрана и других водопривредних објеката која значајно мењају природну средину подручја и нарушавају темељне вредности природног добра, а посредно и имплицитно се помињу кроз могућност коришћења предметних малих акумулацију и у хидроенергетске сврхе.

Потенцијална изградња малих акумулација тј. брана (са или без МХЕ) има негативан утицај на фауну риба, који се огледа кроз измену морфолошких и физичкохемијских карактеристика И хидродинамичких параметара водотока, деградацију акватичних биоценоза, нарушавање еколошких одлика риболовних вода, прекидање и ометање миграгорних путева риба и угрожавање рибљег фонда. С обзиром на бујични карактер водотокова и ерозију присутну на планском подручју, градња малих акумулација је неприхватљива из разлога што би њихов век био врло кратак и брзо би биле засуте наносом и изгубиле своју функцију, а осим тога су подложне еутрификацији и значајно мењају водна тела која су вредни екосистеми. Поред тога, градња акумулација је неупоредиво скупља од регулације карстних издани и реконструкције водовodne мреже. Такође, негативан утицај је присутан и у узводном делу, изнад изградњених брана, где се формирају акумулације које нарушавају постојеће екосистеме и трајно доводе до измена водотока и предела. На основу свега наведеног, кључни антропогени негативни фактори на постојећу фауну риба и других акватичних организама могу се свести на нарушавање или губитак станишта узроковани преграђивањем водотока, експлоатацијом песка и шљунка из корита река, сечом шума и рипаријалне вегетације уз само прибале као и на промену квалитета воде, која је последица улива комуналних отпадних вода из околних сеоских и викенд насеља, као и оцедних вода и чврстог отпада са дивљих депонија. Имајући у виду проблеме у санитарној заштити акумулације Бован од момента њене изградње, тешко је замислити да исти, горе набројани, проблеми тј. фактори угрожавања неће мимоићи и планиране мале акумулације. Као врло мала водна тела, она би била посебно осетљива услед негативног дејста из пољопривреде (са директним утицајем активности на ерозију, закишељавање, заслањавање, еутрофикацију и контаминацију земљишта); хидротехничке инфраструктуре, загађења испуштањем непречишћених комуналних отпадних вода из домаћинства директно у земљиште, испуштањем непречишћених вода из привредних активности и дренажних вода из пољопривреде у површинске воде до изградње канализационог система и ПШОВ; туризма (бесправна

<p>викенд насеља у ужој зони санитарне заштите акумулације Бован, Гружа, Увац и др. су примери који потврђују да се са садашњим институционалним капацитетима не може очекивати да градња малих акумулација неће довести до оваквих појава) и повећање количине отпада који се одлаже на дивље депоније. Могућности за реализацију планираних водоакумулација су веома отежане и непожељне због хидролошких, еколошких, топографских, хидрогеолошких, урбаних и других околности као и врло тешки услови за заштиту квалитета вода; постојећа лоша санитација насеља, што еколошки деградира водотоке и изворишта иако је простор демографски доста испражњен, али се основано може очекивати велико сезонско оптерећење услед значајног прилива туриста. Посебан проблем представља ерозија и бујични карактер ових водотока. Даље, у прилогу изнетих примерди сама СПУ наводи да су оквиру обухвата присутне су значајне хидрогеолошке појаве у виду врела: Мировско, Луковско, Мрљаш, Илинско и друга мања врела, као и извори термалних вода, Врмцанско језеро и река Врмца, односно река Рашинац. Врмцанска река и Рашинац су планинске и салмонидне реке што говори да је квалитет вода ових површинских токова задовољавајући. Као салмонидне воде, дакле типично планинске реке какве и треба очувати.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>5</p>	<p>У делу 2.4.2.1. Водоснабдевање, примедбујем због тога што не прописује да се спроведу мере, радње и поступци да се омогући неометано кретање акватичних организама и обнови интегритет водотока тј. функционално и просторно јединство Мирошнице као екосистема. Река Рашинац (Мирошница), по основним физичко-хемијским параметрима квалитета спада у типичне салмонидне воде. Изградњом каптаже за водоснабдевање подељена је у горњи (изоловани) и доњи део који се улива у Црни Тимок. Предлажем да се Нацрт Плана допуни на начин да пропише спровођење мера, радњи и поступака да се омогући неометано кретање акватичних организама и обнови интегритет водотока тј. функционално и просторно јединство Мирошнице као екосистема, као и рок за њихово спровођење.</p>
<p>6 МХЕ</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p> <p>Примедбујем Нацрту Плана у делу: Правила коришћења вода, заштите вода и заштите од вода (стр. 103) који се односи на концепцију коришћења водних ресурса који прописује да да ће, поред осталих намена, воде користити и за хидроенергетику.</p> <p>Иако Нацрт, у складу са Законом 0 заштити природе забрањује градњу хидроенергетских објеката у заштићеном подручју, у потпуности пренебегава Одлуке општина Бољевац и Сокобања о забрани изградње МХЕ на њиховим територијама. Стога је, ради усаглашавања са одлукама ЈЛС о коришћењу и наменама простора, неопходно изричито забранити изградњу хидроенергетских објеката на читавом подручју планског обухвата. Србија водом сиромашна земља, са веома неповољним и неравномерним водним режимима. На територији Републике Србије, очекује се да ће до краја овог века температура наставити да расте до вредности које су просечно више за 3 температуре из 5 степени у односу на средине прошлог века. Овакве промене неминовно ће изазвати дестабилизацију климатског система и прогресивну промену климатских услова, чиме ће се створити услови за појаву екстремних топлотних таласа и јаких суша. Према томе, рацио за планирање и изградњу малих хидроелектрана на водотоцима чији су капацитети већ сада оскудни, а прогнозе негативне, не постоји. За производњу електричне енергије користи се енергија водене масе, водно земљиште, екосистем и амбијенталне вредности речних долина. Изградњом МХЕ битно се мењају хидроморфолошки услови речних корита, утиче на квалитет воде, биолошку равнотежу и укупни еколошки потенцијал водотокова, који се након изградње МХЕ могу</p>

<p>класификовати као значајно измењена водна тела површинских вода. Уколико се посмагтра у дужим временским периодима И хидролошким циклусима, изградња већег броја малих хидроелектрана у сливу свакако ће се одразити на режим општења и локалне климатске услове. МХЕ имају изразито негативан утицај на режим вода, који је супротан концепцији уређења и управљања водама у Србији. Код деривационих МХЕ се на делу тока између водазахвата и електране, скоро 10 месеци у току године, успоставља режим минималних нивоа. Изградња већег броја каскадно постављених деривационих МХЕ дуж тока има за последицу исушивање горњих делова слива и превлађивање речних долина у доњем делу тока. Поред тога, изградња деривационих ценовода дуж речних токова нарушава стабилност речних корита и иницира формирање бујица. Значајном редуkcијом прогицаја у природном речном кориту дуж деривације мења се температурни режим воде, а при дужим прекидима у раду МХЕ мења се квалитет воде која се задржава у ценоводима. Може се закључити да су МХЕ мале само са енергетског становишта, а у погледу количине воде коју користе и последица на режим вода и речна корита оне спадају у највеће кориснике водних добара. Изградња МХЕ и стварање деривација, посебно вишеструких за МХЕ у низу (као на Трипушници и Црној реци), мења статус водних тела у смислу одређења дагог Оквирном директивом о водама ЕУ, од природног ка значајно измењеном. То све снажно утиче на погоршан еколошки потенцијал у односу на оригинални, одличан еколошки статус ових екосистема. Поступање по овом Плану, без уважавања примедби и предлога да се њиме изричито забрани изградња МХЕ на читавом планском подручју, довело би до деструкције хидрографске мреже обе општине са катастрофалним, неповратним последицама по животну средину, без икаквих користи за локално становништво. Изградњом и стављањем у функцију МХЕ био би потпуно поремећен хидролошки режим водотокова, деградиран предеони амбијент, са минорним енергетским користима уз истовремени изразито негативан и далекосежан утицај на перспективе развоја локалног туризма; одвратила би туристе који и сада долазе искључиво због очуване природе, чистих река и здраве хране и предео не нарушености. Овде бих посебно указао на Извештај о статешкој процени утицаја Стратегија управљања водама на територији Републике Србије на животну средину Министарства заштите животне средине: „Приликом реализације МХЕ не могу се успешно применити мере заштите и складног уклапања у окружење, па долази до трајног нарушавања предела квалитетне животне средине и очуване природе. Наиме, МХЕ се заснивају, по правилу, на врло дугачким деривацијама, којима се остварује концентрација пада (једини начин да се реализује мања снага, често само пар стотина kW), што доводи до тога да се читави дугачки погези мањих водотока трајно девастирају. Захтеви о испуштању обавезних еколошких протока се често изигравају, јер не могу да се контролишу, па се то мора имати у виду приликом дефинисање одговарајућих смерница за реализацију МХЕ. Пошто су мали водотоци најфинији "капилари" свих екосистема, њихово девастирање доводи до "домино" ефекта девастирања свих већих екосистема који су у животној вези са њима. Увид у неке већ мањи водотоци, реализоване МХЕ показује мали енергетски учинак еколошки су уништени веома драгоцени мали водотоци. Стога су МХЕ неприхватљиве на просторном обухвату овог плана и генерално чак и као искоришћење вода. Због свега наведеног, предлажем да се из Нацрта Плана брише хидроенергетско искоришћење вода.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. Образложење Зоне са одређеним режимима заштите су дефинисане у складу са Уредбом и Студијом заштите. Заштитна зона</p>
--	--

<p>ваздуха и не подракумевају примедбована планска решења реализацију скијалишне инфраструктуре и ски-стаза код насеља Ртањ, изградњу малих акумулација, искоришћавање водних потенцијала водотока на планском подручју за производњу електричне енергије - хидроенергетику. Кључни плански циљ, у овом случају, треба да је заштита природног добра Ртањ, водних добара на планском подручју и осталих чинилаца животне средине и природе уз стварање услова за одрживи социо- економски развој простора, а он је инкомпатибилан са планирањем и дозвољавањем градње примедбованих планских решења док са друге стране захтева успостављање заштитне зоне око СРП Ртањ на начин да се простор у границама плана изван СРП прогласи за заштитну зону у којој ће се примењивати правила и мере заштите, уређења и рационалног газдовања ресурсима, утврђене овим просторним планом за зоне III степена заштите и управљање шумама и водама на начин изложен у овом поднеску.</p>	<p>СРП није дефинисана Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, бр. 18/19), а „заштитна зона“ није дефинисана ни предложена Студијом заштите, као ни Решењем о условима заштите природе Министарства заштите животне средине заведено (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024) које је донето на основу Стручне основе број 03 020-3011/3 од 12.01.2024. године које је издао Завод за заштиту природе Србије . У тексту ће се нагласити значај заштите СРП са аспекта намена и коришћења простора у контактним зонама, у смислу да околне намене не смеју угрозити вредности СРП.</p>
<p>5. ЈП СРБИЈАШУМЕ, број 14438 од 25.09.2024.</p> <p>1 На страни 39. у поглављу 3.4. Остало на подручју Просторног плана, у делу Шуме и шумско земљиште, ловни и риболовни фонд наводи се „И државне и приватне шуме на подручју општине део су Тимочког шумског подручја, којим се шумама и шумским земљиштем газдује плански, у складу са посебном (за газдинске јединице) и општом основном газдовања шумама (за шумско подручје)“. Потребно је исправити и ускладити са Закона о шумама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон) тако да стоји, термине, посебно“ и „општом основном“ исправити тако да стоји „Државне шуме и шуме сопственика на подручју Плана део су Тимочког и Моравског шумског подручја. Шумама и шумским земљиштем газдује се плански, у складу са основном газдовања шумама (за газдинске јединице) и планом развоја шумске области (за шумску област)“.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА</p>
<p>2 Примедба II (хидроелектране)</p> <p>На страни 56. у поглављу 3.4.5. Заштита животне средине у делу 3.4.5.1. Анализа и оцена стања животне средине, биодиверзитет флора и фауна наводи се „Као фактори угрожавања биодиверзитета на подручју Плана издваја се интензивно и неконтролисано брање биља, као и бесправна сеча стабала“, на подручју Специјалног резервата природе „Ртањ“ и у шумама којима газдује ЈП „Србијашуме“ чуварска служба врши надзор и контролу сакупљања и откупа лековитог биља те дају констатацију треба преформулисати тако да стоји „Као фактори угрожавања биодиверзитета на подручју Плана издваја се бесправно брање биља, као и бесправна сеча стабала. У истом пасусу термин „неконтролисано“ заменити, „бесправно сакупљање лековитог биља“.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА</p>
<p>3 На страни 57. у поглављу 3.4.6. Заштита од катастрофа, елементарних непогода и других несрећа, управљање ванредним ситуацијама и аспект одбране међу активности, делатности и процесе који могу представљати факторе угрожавања СРП „Ртањ“ у другој алинеји наведено је „изградња објеката различитих намена, односно непланским и нелегалним ширењем викенд насеља и других стамбених објеката, уништавају се и загађују станишта многих врста. За заштићено подручје иницираће се доношење ППППН, као и усклађивање постојеће</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА</p>

<p>просторно планске документације са прописаним режимима заштите, а све у циљу дефинисања локалитета где се може вршити изградња објеката". Дата алинеја је нејасна. Наводи се иницирање доношења ППППН - који је на јавном увиду и у којем се дата алинеја и налази. Преформулисати алинеју тако да стоји, <i>изградња објеката различитих намена, односно непланским и нелегалним ширењем викенд насеља и других стамбених објеката, уништавају се и загађују станишта многих врста. За заштићено подручје доношењем ППППН, као и усклађивањем постојеће просторно планске документације са прописаним режимима заштите, дефинисаће се локалитети где се може вршити изградња објеката;</i></p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>4</p> <p>На страни 60. у оквиру SWOT анализе у делу Опасности (Претње) наводи се „конфликти услед интензивирања антропогеног утицаја у планском подручју услед неадекватног коришћења пољопривредног и шумског земљишта, минералних сировина, неконтролисано скупљање пољопривредних и шумских плодова, изградње објеката, путева неконтролисано одлагање отпада и др." дата констатација је произвољна. Потребно је навести о ком шумском земљишту се ради. ЈП „Србијашуме“ газдују шумама у складу са планским документима газдовања шумама основе газдовања шумама које су продукт стручно-научног, техничко технолошког, економског и организационог знања на основу којих се предузимају активности у одређеном периоду у шуми ради њене заштите, одржавања, унапређивања и коришћења. Сакупљање осталих шумских производа је дозвољено само уз одобрење корисника односно сопственика шума, а у складу са с пројектом коришћења осталих шумских производа.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>5</p> <p>На страни 71. у поглављу 2. Општа концепција просторног развоја планског подручја наводи се „На Планском подручју у складу са утврђеним режимима заштите природе омогућава се регулисано шумарство и сточарство, у пуној мери функције туризма, рекреације и спорта, водопривреде и саобраћаја, као и развоја и опремања насеља у складу са планским документима." Дати став потребно је допунити тако да стоји „<i>На Планском подручју у складу са утврђеним режимима заштите природе омогућава се регулисано шумарство и сточарство, у пуној мери функције туризма, рекреације и спорта, водопривреде и саобраћаја, као и развоја и опремања насеља у складу са планским документима и Планом управљања СРП „Ртањ“ (2020 - 2029)</i>“.</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Обрађивач ће План допунити у складу са расположивим подацима.</p>
<p>6</p> <p>На страни 71., 79. и 131. наводи се у „1) повећање шумског земљишта и шумовитости, на рачун мање вредног пољопривредног земљишта и ерозијом угрожених терена“, „умерено повећање површине под шумом, очување и унапређење разноврсности и аутохтоности дендролошког састава, побољшање структуре шумских састојина и превођење изданаčkih шума у високе" и "Површина шумског земљишта ће се повећати услед рада на пошумљавању терена на којима је шума настала или је деградирана“, док се на страни 132. у табели 19. Приказ биланса основне намене на подручју Просторног плана предвиђа смањење шума и шумског земљишта за 0,37 km². Потребно је планом дефинисати - просторно одредити површину погодну за пошумљавање.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>7</p> <p>На страни 80. у Хитним задацима наводи се „израда основа газдовања шумама“. Шумама и шумским земљиштем у обухвату плана газдује се у складу са основама газдовања шумама за газдинску јединицу „Ртањ“ којом газдује Шумско газдинство „Ниш“ Ниш и газдинских јединица: „Марков камен Мечији врх“, „Беле воде“ и „Ртањ“</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

<p>којима газдује Шумско газдинство „Тимочке шуме“ Бољевац, што смо Вам и навели у условима број 12375 од 28.08. 2023. године које Вам је ЈП „Србијашуме“ доставило за потребе израде Нацрта Плана. Потребно је из текста изоставити „израда основа газдовања шумама“.</p>	
<p>8 На страни 82. наводи се „израду планске документације за газдовање ловиштем „Ртањ“, за ловишта „Ртањ I“ и ловиште „Ртањ II“ која су дата на газдовање ЈП „Србијашуме“ донета је сва потребна планска документација: Ловна основа ловишта „Ртањ I“ са роком важења до 31.03.2031. године, Годишњи план газдовања Ловиштем „Ртањ I“ за ловну 2024/2025. годину, Ловна основа ловишта „Ртањ II“ са роком важења до 31.03.2031. године, Годишњи план газдовања Ловиштем „Ртањ II“ за ловну 2024/2025. годину. Дати став потребно је обрисати или преформулисати.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>9 На страни 89. у делу 1.3. Воде и водно земљиште у четвртом пасусу наводи се и посебних основа газдовања шумама“ наведено исправити тако да стоји, и <i>основа газдовања шумама“</i>.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>10 На страни 90. у поглављу 1.5. Туризам у првом пасусу се наводи „Осим у зонама I (и до одређене мере II) степена заштите, где се такође могу организовати туристичке руте у складу са заштитом природе“, према одредбама Закона о заштити природе („Сл.гласник РС“ бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 - др. закон и 71/2021), Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Сл. гласник РС“, бр. 18/19), Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Сл. гласник РС“, број 99/20) и Плана управљања Специјалним резерватом природе „Ртањ“ за период од 2020. - 2029. године у режиму заштите I степена забрањени су сви радови и активности, осим научних истраживања и строго контролисаних активности усмерених ка очувању и унапређивању постојећег стања екосистема, а ограничава се контролисана (бројно, временски и просторно) посета искључиво ради стручне едукације, дате наводе треба обрисати или укљадити са одредбама наведених докумената.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>11 На страни 100. у поглављу Шуме и шумско земљиште, ловни и риболовни фонд у петој алинеји наводи се „постојеће шумско земљиште на равнијим теренима планинских висоравни, погодним за пољопривредну производњу, уколико не представља посебно вредан шумски фонд и није у зони туристичке намене, може се постепено претварати у пољопривредно“ дате наводе је потребно обрисати. Према Закону о шумама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон), члан 5. „Шумско земљиште јесте земљиште на коме се гаји шума, земљиште на коме је због његових природних особина рационалније гајити шуме, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним овим законом.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

Примелба се ПРИХВАТА.

12

На страни 100. у седмој алинеји наводи се „пре експлоатације шума, неопходно је урадити шумску основу и утврдити мере за заштиту од индустријске активности (сече шума, обраде дрвета и транспорта полуфабриката и готових производа). У зонама санитарне заштите није дозвољена сеча и обрада шумског потенцијала у привредне сврхе.“, дату алинеју потребно је преформулисати и ускладити са законском регулативом и постојећом документацијом. Шуме се не експлоатишу, њима се газује плански, на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује њихова производна способност, биолошка разноврсност, способност обнављања и виталност и унапређује њихов укупан потенцијал. Да би се то остварило раде се планови газдовања шумама: план развоја шумске области, основе газдовања шумама и програм газдовања шумама. На страни 100. и 101. наводи се „Уређење и експлоатација шумских подручја, чије коришћење у сврхе одмора и рекреација има друштвено-економског оправдања у одређеној мери, не сме да буде условљено и подређено само шумско-привредном интересу, што је до сада било искључиво и што је још увек искључив случај. С друге стране, задовољавање све више потреба рекреације и туризма за шумским амбијентима, не би смело да пренебрегава потребе шумарства као таквог и најосновнијих интереса шумске привреде, ако се они могу задовољавати без опасности од еколошких поремећаја средине. Шумско-привредно планирање на подручју општине и уређење шума мора у довољној мери да обухвати, па у конкретним важнијим случајевима и да буде подређено специфичном просторном планирању и уређењу која ће у највећем степену имати у виду рекреативна својства и особености дотичног шумског подручја, њихово одржавање и унапређивање. Обезбеђивање и једног и другог интереса гарантује се обавезним укључивањем и применом мера просторног уређења и заштите, односно одржавања животне средине. Режим заштите мора да буде веома изнијансиран, тако да обезбеди одржавање динамичке равнотеже шумске заједнице и њеног станишта, њихових биолошких рекреативних потенцијала и истовремено њихове продуктивности као шуме и њених непосредних економских вредности“. Шуме имају општекорисну и привредну функцију. Намена шума се одређује на основу њеног потенцијала и резултат је стручног одређивања која намена је најоптималнија. Дате наводе је потребно преформулисати.

13

На страни 102. у првом пасусу наводи се организацијом стручне службе за праћење и усмеравање развоја популације основних и споредних врста дивљачи, ...“ преформулисати наводе, тако да стоји *радом стручне службе за праћење и усмеравање развоја популације основних и споредних врста дивљачи, ...*

14

На 173. страни у оквиру поглавља 2.1.3.2. Туристичка супраструктура и инфраструктура у трећем пасусу, првој алинеји наводи се „при уређењу и изградњи у туристичким локалитетима, водити се принципом што мањег угрожавања шумског фонда и компензационог пошумљавања посечену шуму, као и интеграције са локалним комплементарним активностима (пољопривреда, шумарство, ловна привреда, одрживо коришћење традиционалних грађевинских материјала, занатство, домаћа радиност)“. На шуми и на шумском земљишту дозвољена је само изградња објеката у служби шумарства и ловства. Дате наводе преформулисати и ускладити са позитивном законском регулативом.

Примелба се ПРИХВАТА.

Примелба се ПРИХВАТА.

<p>15</p> <p>На страни 196. у поглављу 2.3. Правила грађења на шумском земљишту у делу који говори о врсти и намени објеката који се могу градити на шумском земљишту, потребно је наведена правила преформулисати и ускладити са Чланом 9, у коме је прописано да је забрањена изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама, тачкама 5 и 6, члана 10, Закона о шумама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон) у коме се наводи да „Промена намене шума и шумског земљишта може да се врши 5) ради изградње економских или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари, тако да стоји:</p> <p>“Промена намене шума и шумског земљишта може да се врши ради изградње економских или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари”,</p> <p>“објекти у функцији екотуризма, рекреације и ловства, од природних материјала без употребе бетона”,</p> <p>“Промена намене шума и шумског земљишта може се вршити ради изградње објеката за коришћење осталих обновљивих извора енергије малих капацитета (мале електричне и други слични објекти, у смислу прописа којим се уређује област енергетике) и експлоатације минералних сировина, ако је површина шума и шумског земљишта за ове намене мања од 15 ха”.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>16</p> <p>На страни 198. у оквиру Општих услова за остале објекте на земљишту које се граничи са шумским земљиштем навести услов: „на удаљености мањој од 200 м од руба шуме забрањена је изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа”.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>17</p> <p>На страни 251. у делу који говори о заштити природних и предеоних вредности и културних добара наводи се „припрема и доношење плана управљања и годишњих програма управљања СРП” наведена документа су донета.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА</p>
<p>18</p> <p>На рефералној карти број 1: Посебна намена простора, промењена је намена шумског земљишта у пољопривредно на катастарским парцелама број 9090 (и парцелама са којима се граничи) и 9166 КО Рујиште. Основна намена шума је заштитна земљишта од ерозије и производња дрвета. Како се шуме налазе у близини планиране акумулације очување шума је од приоритетног значаја, потребно је планска решења усагласити са тематским картама које смо Вам доставили за потребе израде Нацрта Плана. Промена намене је извршена и на катастарској парцели број 6813/1 КО Луково, потребно је кориговати Планско решење и ускладити га са тематским картама које смо вам доставили уз услове за израду Нацрта Плана.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

6. МИЛАН СТАНКОВИЋ, РТАЊАСКИ ВРТ, број 2159/2024-02 од 26.09.2024.

<p>Поштовани, у званичном просторном плану Општине Бољевац значајно место је посвећено туризму и СРП Ртањ. Наглашено је да је туризам значајан за ово подручје и да је у константном порасту, чак 300% у последњих 7 година на општини Бољевац, према вашим подацима. Нарочито се уочава значајан пораст туриста у периоду од 2019 године, у подручју самог Ртња. У том смислу у вашем документу на страни 41 помињу се ветропаркови и њихов штетан утицај на животну средину (бука, птице, пејзаж), и наглашава се да ветропаркове не треба смештати у зони планираних туристичких центара и насеља. Такође се наглашава да се према плану НАТУРА 2000 ветропаркови не смеју смештати у еколошки значајним подручјима. На истој тој страни нашег документа се затим помиње да је у току израда детаљног плана за израду ветропарка Честобродица. Сматрам да је то у апсолутној супротности са развојем туризма на општинама Бољевац и Сокобања. Израдњим овог ветропарка трајно би се уништио крајолик целог овог подручја, поглед на Ртан из правца Врмце, Мирова, Сокобање, Кривога Вира, и осталих места би био трајно уништен торњевима ветропарка. Такође поглед са Ртња, који је познат и по својим дивиковцима, и са којег се по ведром дану види Копоник, Стара планина, Авала, и још много тога, сада би био нарушен торњевима ветропарка који би по плану требало да буду виши него торањ на Авали и било би их најмање 55 комада! Такође у подручју у коме се планира њихова изградња живе људи, има и туристичких објеката, а заступљен је и велики биодиверзитет. У том подручју се налазе и манастири Лапушња и Лозица. Такође желим да нагласим да цео тај потез на коме је планиран ветропарк су обронци планине Кучај и планине Ртањ, које су обе у режиму резервата природе, и да је цео тај потез богат биодиверзитетом, и представља један од најлепших погледа са врха Шиљак планине Ртањ. У вашем документу такође наглашава (страна бр. 100.) да је од изузетне важности заштите и унапређење постојећих шума. Цео простор намењен за ветропарк је прекривен шумама које су у прошлости биле доста експлатисане и којима треба посебна пажња а не додатна масовна сеча при изградњи ветропарка. Цео овај предео је велики потенцијал за еко-туризам, биљобер, адреналински туризам, проматрање птица и биодиверзитета. Такође на страни 101. наглашава да је одржање пејзажа планине Ртањ неопходно, а тај пејзаж није само планина Ртањ него и цело окружење. Ртањ се не завршава код села Јуково, обронци Ртња се простиру све до села Криви Вир и ту се стапају са обронцима јужног Кучаја. Цела ова област такође има велики потенцијал за бициклистичке туре, а тај вид туризам је у нарочитом порасту. Мир, природна лепота и спокој коју пружа цела ова област уништиће изградња ветропарка. Предлажем да се цео тај предео заштити и уђе у склоп заштите Кучаја и Ртња, и да се трајно спречи изградња ветропарка на овој локацији. Постоји толико других предела у Србији који немају ову врсту туристичког потенцијала, и где не постоји овако изузетан биодиверзитет.</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Примедба у вези ветропарка Честобродица се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ. Границе СРП Ртањ су утврђене Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, бр. 18/19).</p>
<p>7. БОЈАНА РАДИСАВЉЕВИЋ РТАЊСКИ ВРТ, број 2159/2024-02 од 26.09.2024.</p>	
<p>1. Еколошка и биолошка вредност Ртња Ртањ је станиште многих ендемских, ретких и заштићених биљних и животињских врста. Грађевински радови и инсталација ветротурбина могу довести до неповратних губитака у биодиверзитету кроз уништавање станишта, фрагментацију простора и нарушавање природног тока екосистема. Лош утицај на слепе мишеве: Ветрогурбине представљају озбиљну опасност за популацију слепих мишева, који су кључни део екосистема Ртња. Наиме, слепи мишеви су изразито осетљиви на промене у свом окружењу, а ветротурбине стварају низ проблема. Прво, ротори турбина често изазивају смртоносне ударе за слепе мишеве, док нагле промене притиска које настају у</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

близини турбина могу проузроковати баротрауму, односно унутрашње повреде које су често фаталне. Губитак слепих мишева нарушава еколошки баланс јер су они природни контролори инсеката и играју кључну улогу у подинацији биљака, што директно утиче на здравље локалне флоре и фауне

2. Геолошка и културно-историјска важност

Ртањ је познат по својој специфичној пирамидалној форми и геолошким карактеристикама које га чине јединственим у свету. Осим природних ледота, Ртањ је културно-историјско подручје које се везује за многе легенде и традиције, а сама планина има значајну духовну и туристичку вредност. Ветрогубине би неизбежно нарушиле пејзаж и културни идентитет овог подручја, што би имало дугорочне последице по локалну заједницу и туризам.

3. Негативан утицај на туризам и локалну економију

Туризам је једна од главних привредних грана у овом региону, са хиљадама посетилаца који долазе ради уживања у нетакнутој природи, планинарењу, истраживању биљног и животињског света, као и упознавању са локалним обичајима. Изградња ветропарка и инсталација ветрогубина нарушили би естетски изглед и природну привлачност планине, што би могло довести до пада туристичког промета и губитка прихода за локалну заједницу.

4. Одрживост и алтернативна решења

Док је развој обновљивих извора енергије кључан за будућност, морамо пажљиво бирати локације које неће угрозити природне ресурсе. Постоји низ алтернативних локација за изградњу ветропаркова које нису у еколошки осетљивим подручјима и које могу пружити једнако ефикасну производњу енергије без угрожавања биодиверзитета и културног наслеђа.

5. Законска и морална обавеза заштите природе

Заштита природних подручја попут Ртања није само морална, већ и законска обавеза према нашој будућности и будућности генерација које долазе. Овај пројекат би директно нарушио законске оквире заштите природе, као и међународне конвенције о очувању биодиверзитета, чиме бисмо се изложили правним ризицима и међународној осуди.

Закључак. Због свих наведених разлога, апелујем на доносиоца одлука да одустану од пројекта изградње ветропарка Честобродина на планини Ртањ. Очување природног, културног и еколошког интегритета Ртања има далекосежнији значај за локалну заједницу, нашу земљу и читав свет. Посебно истичемо потребу за заштитом слепих мишева, чији губитак може неповратно нарушити еколошки баланс. Позивамо на дијалог о проналажењу одрживих енергетских решења која неће угрозити једно од најдрагоценијих природних блага које имамо. Надам се да ћемо заједно очувати Ртањ за будуће генерације.

Прилог: ЕУРОБАТС - Смернице за разматрање слепих мишева у пројектима ветропаркова

8.

Милорад Тешић, број: 2519/2024-02 од 23.09.2024.

Слађана Пејчић, број IV 350-417/24 од 30.09.2024.

Хајдер Јелена, број IV 350-446/24 од 30.09.2024.

Кнежевић Оливера, број IV 350-446/24 од 30.09.2024.

Николић Александар, број IV 350-447/24 од 30.09.2024.

<p>1. Опште примедбе</p> <p>План и Извештај су потребно сачињени на више од 400 страна, а што непосредно усложњава процедуру јавног увида. Ово стога, јер се и у Плану и у Извештају више пута понавља један те исти текст, тако да сачињавање ових документа применом „сору-paste“ методе, отежава де су уоче чињенице које су заиста битне за оцену Плана и Извештаја. Тако, на пример, више пута се понавља да су предмет Плана природне, створене, ресурсне и туристичке вредности планског подручја, а нарочито заштићеног подручја, да се План непосредно или посредно односи на природне и преоне вредности, природна и културна добра, туризам и одрживи развој подручја Просторног плана, да границе Плана обухватају површину од 213 km², на територијама општина: Бољевац - целе КО Ауково, Мирово, Илино и Рујигте, и Сокобања - целе КО Врмица, Мужинац и Шарбановац, да се подручје СРП „Ртањ“ простире на територији општина Бољевац и Сокобања и да површина СРП "Ртањ" износи 4.997,17 ha, да су у складу са директивама Европске уније, а на основу критеријума за проглашење међународно значајних подручја за биљке (TPA - Important Plant Areas) на простору Републике Србије идентификована 62 значајна подручја од којих се и Ртањ налази на листи, на основу међународно стандардизованих критеријума за Фауну Дневних летчица (PBA - Ptime Butterfly Areas) са територије Србије је одређено 40 значајних подручја међу којима се налази и Ртањ, да посебан значај има еколошка EMERALD мрежа, јер функционално и просторно повезује заштићена станишта са територија држава које нису чланице ЕУ и да је главни циљ мреже одговарајућа заштита и очување најважнијих европских станишта и врста, односно Подручја од посебне важности за заштиту природе (Areas of Special Conservation Importance-ASCI), да је до сада на територији Србије идентификовано 61 подручје као саставни део EMERALD мреже међу којима се налази и Ртањ, и још доста других текстуалних понављања.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>Садржај Плана и Извештаја о СПУ је утврђен у складу са законом и подзаконским документима који се односе на њихову израду.</p>
<p>2.</p> <p>Поред тога, смисао јавног увида је да се широким кругу заинтересованих лица омогући најпбо разумевање Плана и Извештаја, у циљу квалитетне и садржајне јавне расправе о решењима која ова документа садрже. Стога и План и Извештај морају бити језички обликовани на тај начин да буду разумљиви просечном грађанину, а не да садрже превише стручне терминологије која је разумљива само стручњацима из различитих специфичних области. Јавни увид је прописан као фаза поступка израде документа просторног и урбанистичког планирања у којој могу узети учешће сва заинтересована лица, укључујући и лица која нису стручна за све научне аспекте који су коришћени и примењени у изради Плана и Извештаја. Стога, на пример, реченица садржана на страни 103 Плана која гласи: „Пре реализације акумулације према јасно дефинисаном програму праћења абиотичких и биотичких спровести мере заштите од еутрофикације према јасно дефинисаном програму праћења абиотичких и биотичких процеса у језеру. Мере треба да обезбеде очување акумулација у олиготрофном стању, евентуално у блажој фази мезотрофије“, може бити намењена само члановима стручне заједнице, а не и просечном грађанину. Ово је само један од примера језичког изражавања које је морало бити избегнуто и у Плану и у Извештају.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>План је стручни документ и језички/терминолошки прилагођен оваквој врсти документа.</p>
<p>3</p> <p>Такође, и План и Извештај засновани су на више десетина законских и подзаконских аката чији су наслови набројани у тексту ових документа. Да би и План и Извештај били разумљиви просечном грађанину, било је неопходно навести и цитирати конкретне одребе законских и подзаконских аката, а које су примењене, како би</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>План је стручни документ и језички/терминолошки прилагођен оваквој врсти документа.</p>

<p>правилност њихове примене могла бити оцењена, а не само набројати наслове прописа или се позивати на конкретну одредбу неког прописа, без навођења њене садржине и начина на који је примењена. Како ни План, ни Извештај нису намењени искључиво стручној јавности, то су ови документи језички и стилски морали бити прилагођени сваком заинтересованом лицу са просечним знањем. У супротном, јавни увид се своди на процедурални формализам, а не на расправљање о суштини наведених докумената, тако да, користећи слободнији речник, постоји опасност да овакав јавни увид прерасте у фарсу.</p>	
<p>4. План и Извештај засновани су, између осталог и на Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године, који је донет за период до 2035. године, пре чегири године, као и на Просторном плану Републике Србије са планским периодом до 2035. године, који још увек није усвојен као пропис и који, самим тим, није на снази. Поред тога, како је наведено на странама 19 и 41 Плана, План и Извештај су засновани и на: Просторном плану општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац”, број 10/10) који је престао да важи, јер је донета Одлука о изради новог Просторног плана општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац”, број 11/23) чија је израда у току, Плану детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница” (Одлука о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница” на територији општине Сокобања је у изради, Плану детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница”, број 22/21) који је у изради, Плану детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница” на територији општине Сокобања (Одлука о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница” на територији општине Сокобања „Службени лист општине Сокобања”, број 30/22) који је у изради. Дакле, правни основ за израду и Плана и Извештаја су прописи који се или односе на период важења који је истекао, или који су престали да важе, или ће тек бити донети, али у тренутку израде Плана и Извештаја, није познато шта ће бити прописано новим планским документима, који као прописи тек треба да буду донети. На основу наведеног се утврђује да не постоје позитивни прописи, као правни основ за израду Плана и Извештаја.</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i></p> <p>Не прихвата се део примедбе о трајању планских докумената. Просторни планови истеком планског периода не престају да важе, односно, престају да важе доношењем новог плана.</p> <p>Део примедбу који се односи на ветропарк Честобродница се прихвата.</p>
<p>5 ВЕТРОПАРК</p> <p>Планом је предвиђена изградња ветрогенератора на подручју насеља Илино и Рујиште. Ни у Плану, ни у Извештају није наведена површина на којој се планира постављање ветрогенератора. С обзиром да је у Плану наведено да, поред осталог, правни основ за израду Плана представља и Одлука о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка Честобродница”, а Елаборатом донетим на основу ове Одлуке, на територији општине Бољевац, на подручју насеља Криви Вир и Луково планирана је изградња ветропарка на површини од 5.860 хектара, а у Плану је предвиђена додатна површина за ветропарк на подручју насеља Илино и Рујиште, то је приликом израде Плана и Извештаја било неопходно узети у обзир све ове чињенице и дати оцену утицаја на животну средину свих предвиђених локација за ветропаркове, а што није учињено. Ово стога, јер ће општина Бољевац бити опкољена ветропарковима, чији утицај на животну средину није изолован, већ ће сви планирани ветропаркови заједно вршити одређени утицај на животну средину. Оваква анализа је потпуно изостала, а што онемогућава да се испита правилност и законитост Плана и Извештаја.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>6</p> <p>На страни 123 и 124 Плана наведено је да узимајући у обзир да постојеће стање не указује на оптерећење простора повишеним интензитетом буке, не прописују се посебне планске мере за смањење буке, осим</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Подручје СРП је изузетно квалитетно са аспекта буке и</p>

<p>поштовања уобичајених планских препорука за контролу буке. Овакав став је потпуно погрешан, јер се евентуално може односити на људски слух. Када је у питању висина звука, опсег људског слуха је од око 20 Hz, док је највиша Фреквенција 20.000 Hz. Што се тиче јачине звука опсег људског слуха се креће до 85 dB. Међутим, у потпуности је изостала анализа буке која се односи на животињски свет и анализу инфразвука и ултразвука, који није у опсегу људског слуха, али је зато у опсегу слуха животиња.</p>	<p>евентуалног угрожавања живог света. Уколико дође до реализације конкретог пројекта техничка документација у којој се саставу налази и студија процене утицаја ће, у складу са Законом о процени утицаја, прописати мере заштите које су у обавези да се примене за одређену врсту објекта.</p>
<p>7 Поред тога, на страни 162 Плана прописано је да се забрањује грађење свих објеката који би својом наменом угрозили животну средину и претежну намену. Забрањене су све делатности које би угрозиле животну средину буком, вибрацијама, гасовима, мирисима, отпадним водама, и другим штетним дејствима. Забрањена је и изградња објеката који својом величином и изгледом нарушавају амбијенталне вредности. На страни 165 Плана прописано је да се објекти обликују тако да носе обележја своје намене, амбијента и културног предела. Нови објекти својим пропорцијама и архитектуром треба да чине обликовну целину са суседним објектима и простором, посебно у оквиру простора изражених амбијенталних вредности, који треба планирати у стилу традиционалног наслеђа, уз обнову историјски вредних објеката. На страни 185 Плана прописано је да је забрањена градња објеката за све делатности које угрожавају основну намену и животну средину негативним утицајима (бука, вибрације, гасови, мириси, отпадне воде и друга штетна дејства). Забрањена је и изградња објеката који својом величином и изгледом нарушавају амбијенталне вредности, као и објеката који не испуњавају услове заштите природе и еколошке услове. Изградња ветрогенератора не испуњава ниједан од напред наведених услова.</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Примедба у вези ветропарка Честобродница се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.</p>
<p>8 Такође на страни 185 Плана забрањено је дубоко фундаирање објеката. Уколико се пође од чињенице утврђене Елаборатом - да ће ветрогенератори бити висине укупно 300м, (стуб 210м и слисс 90м), са прогином темелја од 30м, то је потребно јасно ограничити дубину фундаирања која свакако за објекат те величине не може бити плитка. На пример, у Великој Британији је 2008. године постављен ветропарк са темелима дубине 16м. Стога, дубина фундаирања мора јасно бити прописана у Плану и Извештају, и мора бити дата оцена утицаја таквог фундаирања на животну средину, а што није учињено. На страни 232 Плана прописано је да се ветроелектране могу градити ван: грађевинских подручја, заштићених природних и културних вредности и на пољопривредном земљишту, с тим да не смеју утицати на животну средину и биодиверзитет-неугрожавања флоре и фауне, уз избегавање градње у границама постојећих и планираних заштићених природних добара и других еколошки значајних подручја и у њиховој непосредној близини</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА <i>Образложење</i> Просторни план није таква врста документације којом се одређује дубина фундаирања генерално него се она одређује на основу одговарајуће геолошке анализе и кроз планску и пројектну документацију нижег реда, све изван подручја заштићених природних и културних добара. Стране 232-235 се бришу.</p>

ЕКСПЛОАТАЦИЈА МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

9

На страни 31 Плана наведено је да су на територији Бољевца издани подземних вода у овом делу везани за контакте одређене кречњачке масе са блиском баријером. Кретање подземних вода одвија се кроз системе крашких канала и пукотина, а прањњење, преко снажних крашких врела. Тако да су централни, југоисточни, јужни и источни делови општине Бољевац изграђени од кречњака, лапората, конгломерата и доломита са присутном пукотинско-крашном порозношћу. Североистични делови општине заступљени су пакетима терцијара и то: доњи, представљен стенама миоцена и старијег плиоцена, унутар којих издашну водоносну средину представљају кречњаци и горњи, са значајним садржајем пропусних плиоценских пескова и шљункова у којима је формирано више артеских хоризоната. Терцијарне језерске наслага поседују интеррегуларну и пукотинску порозност. У погледу површинских вода, територија општине Бољевац може се сматрати врло хидрографски развијеном. Хидрографска мрежа је изузетно разграната, пре свега због равномерне распрострањености падавина (киша, снег). Богата хидрографска мрежа настаје у извориштима на Ртњу и Кучају.

10

На страни 39 Плана наведено је да минералне сировине на Планском подручју представљају сировине за производњу грађевинског материјала - камен (доломит и кречњак).

11

На страни 75 Плана прописано је да се могу експлоатисати искључиво оне минералне сировине за које се утврди да се по квалитету издвајају и да појаве/лежишта сировина сличних особина нису детерминисана у другим деловима Републике Србије (ировине од стратешког значаја за државу). На Карти плана намењене, као саставном делу Плана, предвиђена је експлоатација минералних сировина на територији насеља Рујиште. У плану није наведено који минерал ће бити експлоатисан и да ли тај минерал постоји само на овој територији, што би евентуално оправдало његову експлоатацију, или постоји и на неком другом подручју Републике Србије, а што не оправдава експлоатацију у насељу Рујиште. Такође, према Карти плана намењене, поред Рујишта је предвиђена изградња два акумулациона језера, чија је намењена, поред водоснабдевања и туристичко-рекреативна, а што никако није компатибилно са експлоатацијом минералних сировина. Поред тога, и у Плану и у Ивештају се анализира само спољно загађење површинских вода, али је у потпуности изостала анализа загађења подземних вода, па чак и њихово уништавање услед планираних истражних активности и истражних бушотина у насељу Рујиште, као што је изостала и анализа у којој мери ће то утицати на изградњу два акумулациона језера.

Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.

Образложење

Наведено није даго у форми примедбе.

Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.

Образложење

Наведено је у складу са условима Министарства рударства и енергетике, бр. 350-01-29/2022-06 од 08.11.2023. године за израду предметног Просторног плана.

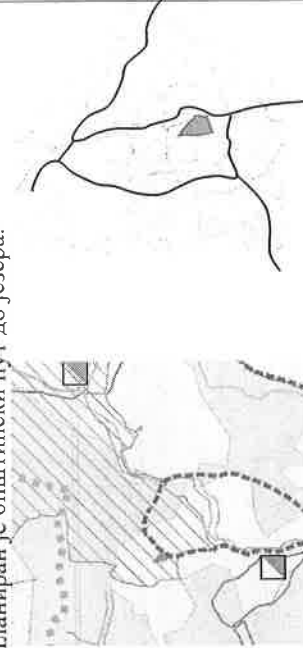
Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.

Образложење

Наведено је у складу са условима Министарства рударства и енергетике, бр. 350-01-29/2022-06 од 08.11.2023. године за израду предметног Просторног плана.

<p>12. КОНТРАДИКТОРНОСТИ И НЕЈАСНОЋЕ</p> <p>На странама 6 и 7 Плана утврђено је да граница Просторног плана обухвата површину од 213 km², односно 21.300 ha, а да се подручје СРП „Ртањ” простире се на територији општина Бољевац и Соковања. Површина СРП „Ртањ” износи 4.997,17 ha. Супротно томе, у табели на страни 11 и 12 Извештаја утврђено је да заштићено подручје СРП износи укупно 11.379,8 ha, а ван СРП, а у оквиру Плана је 8.901,7 ha, што је укупно 20.281,5 ha. Разлика између површина утврђених напред наведеним одредбама Плана и Извештаја износи 1.018,5 ha, тако да су План и Извештај у овом делу међусобно супротни.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>13</p> <p>Иако је у Плану наведено да насеље Јошаница није обухваћено Планом, и у Плану и у Извештају се на више места указује на туристички, спорско-рекреативни и бањски потенцијал Јошанице, уз указивање на предности овог насеља и његовог окружења. Стога није јасно због чега се и ово насеље није нашло у обухвату Плана.</p>	<p>Примедба СЕ ДЕЛИНИЧНО ПРИХВАТА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>Обухваг Плана одређен је Одлуком о изradi ПППН а Јошаница се помиње у изводима из других развојних докумената у смислу регионалног контекста, као контактено подручје Просторног плана.</p>
<p>14</p> <p>На страни 105 Плана прописано је да се дозвољава коришћење и уређење пољопривредног и шумског земљишта и шума за изградњу мини електрана. Притом није наведено за коју врсту мини електрана је дозвољена изградња. Супротно наведеном, на страни 137 Плана је забрањена изградња хидротехничких објеката (брана-акумулација), као и изградња хидроелектрана на водотоцима или њиховим деловима на читавом заштићеном подручју.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>9. НЕБОЈША ЈОВАНОВИЋ, РАМОНДА РТАЊ, сл. пошта од 30.09.2024.</p>	
<p>Слажемо се са већином ствари које сте навели и што се тиче планирања и потешкоћа у спровођењу и реализацији, Рамонда Ртањ доо послује већ пуних пет година запошљава 120 радника у области туризма на територији Општине Бољевац и самог Ртања и одлично разумемо све изазове који су пред Вама. Рамонда Ртањ доо се годинама труди да промовише Ртањ као дестинацију, улажемо пуно у промоцију Ртања, у насељу Ртањ где је смештен хотел уређујемо стазе, обнављамо паркове, садимо дрвореде сваке године, ревитализовали смо чувени Грегин парк, реновирали смо родну кућу породице Минх и од ње направили музеј, и још много других ствари... У Напрту сте препознали већину проблема које имамо и ми у пословању а то су недостатак канализационе мреже и постројења за прераду отпадних вода, и то мало канализационе мреже која постоји у насељу служи само да би отпадне воде довела до потока који пролази поред самог хотела и на тај начин нам директно угрожава пословање, водоснабдевање је такође проблематично тренутно су на снази рестрикције воде у летњим и јесењим месецима, дивље депоније такође утичу доста негативно на комплетну слику Ртања и то су конкретне ствари које се требају решавати. Оно сто такође видимо као велики недостатак овог Напрта је и то што нигде није споменута могућност изградње Панорамске гондола - жичаре за коју постоји пројекат за коју сматрамо да би доста допринела развоју читавог овог краја. Свесни смо чињенице да као и сваки други објекат и жичара има својих и добрих и лоших ефеката, такође знамо и видимо да све најразвијеније земље Европе попут Швајцарске, Француске, Аустрије и друге земље имају на хиљаде жичара које су савршено уклопљене у природу без да никог угрожавају, сматрамо да би изградња жичаре уз поштовање свих прописаних услова поготово од стране Завода за заштиту природе а и свих других институција не само да не би имала негативан утицај већ да би имала позитиван утицај на комплетан</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>Према условима заштите природе за изradу ПППН СРП Ртањ издатим од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024), није дата могућност изградње система вертикалног транспорта (жичара) у I и II степену. Уколико дође до редефинисања режима заштите на простору СРП, плански основ може се добити на основу одговарајуће планске и урбанистичке документације.</p>

<p>биљни и животињски свет и на све друге прагеће ствари, па вас зато Молимо да размотрите да се могућност њене изградње убаци у Нацрт.</p>	
<p>10. ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ, СЛАЂАН ЂИМИШ, број 350-109/2024-II од 01.10.2024.</p>	
<p>Подносилац има примедбу на Нацрт ППППН СРП „Ртањ” (у даљем тексту: Просторни план) је да се предвиди могућност изградње инфраструктурног коридора објекта висинског превоза на планини Ртањ, општина Бољевац (у даљем тексту: Жичара). Планирана жичара била би у режимима II (другог) и III (трећег) степена заштите Специјалног резервата природе Ртањ, на катастарским парцелама бр.6108/1, 6109, 6110, 6114, 6168 и 6464/1 КО Мирво, и имала би две станице, тачније почетну станицу "Рамонда" на 573м надморске висине и излазну станицу, Шилјак" на 1.479м надморске висине. Подносилац је, подстакнут квалитативном и квантитативном изградњом битних туристичких садржаја у насељу Ртањ, као и повећаним бројем посета разних категорија туриста самој планини, 2018. године донео Одлуку о приступулану изрази Плана детаљне регулације инфраструктурног коридора објекта висинског превоза на планини Ртањ („Службени лист општине Бољевац", бр. 20/18). Циљ предметног Плана је континуитет са визијом и активностима спонтано насталим крајем шездесетих година прошлог века, након затварања рудника Ртањ и напуштања насеља од стране породица које су живеле од истог, у смислу остваривања претпоставки за развој туризма у подножју планине Ртањ, тачније, како је тада дефинисано, развој инфраструктуре за опоравак и одмор, изградњу објеката и испитавање могућности за градњу успијаче до врха Шилјак. Подносилац је, свестан да хотелски и планинарски капацитети сами по себи не могу бити довољни у профилисању ове еволутивно настале туристичке микро-дестинације, имајући на уму очување културних, историјских и природних вредности подручја, предузео низ активности на унапређењу инфраструктуре у самом насељу, у складу са постојећом планском документацијом. Унапређивањем инфраструктурног уређења територије насеља Ртањ јавила се потреба за изградњом инфраструктурног коридора објекта висинског превоза на планини Ртањ који би, на неки начин, допринео и заштити животне средине, одрживом управљању природним ресурсима и очувању природних вредности.</p> <p>Мишљења смо да је претходно наведено компатабилно са концептом Нацрта Просторног плана, односно планираним коришћењем СРП „Ртањ", рационалним коришћењем и очувањем природних ресурса, заштитом и унапређењем животне средине, валоризацијом комплементарних потенцијала подручја за развој, просторном, саобраћајном и привредном интеграцијом подручја са окружењем, као и планским циљевима у погледу инфраструктуре, демографске политике, одрживости и намене простора. Осим те примедбе, дајемо сугестију да се наш план изградње Жичаре унесе у Нацрт просторног плана, како би се остварили циљеви: да се мештанима насеља Ртањ (чији се број повећава након дугих година стагнације и деградације описане у нацрту) и гравитирајућим насељима, омогући експанзија сеоског туризма и сви бенефити које такав развој доноси: да долазак свих намерника, посетилаца планине буде контролисан, а не стихијски; да берачима трава и гљива посао буде организованији; да се шумарима, дендролозима, ботаничарима, орнитолозима и свим љубитељима природе олакша очување и презентације природних добара без последица примарне вредности; да географима, геолозима и свим научницима Ртањ постане доступна пракса (еколошке учioniце, часови у природи...), да истраживачима и спелеолозима омогући лакша доступност многобројним јамама и пећинама планине; да се спортистима свих врста омогуће услови за висинске припреме током целе године, а поред припрема, параглајдерима и планинским</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Према условима заштите природе за изразу ППППН СРП Ртањ издатим од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024), није дата могућност изградње система вертикалног транспорта (жичара) у I и II степену. Уколико дође до редефинисања режима заштите на простору СРП, плански основ може се добити на основу одговарајуће планске и урбанистичке документације.</p>

<p>бициклистима могућност организовања међународних такмичења; и на крају, просторним планерима, који су позвани да лепоте наше општине обиђу и преузму сваковрсну документацију потребну за израду плана, да доживе и открију мистичну тајну везу између неба и земље која се укаже многим на врху Шиљак.</p>	
<p>11. Ђурђевић ВЕСНА, ВРМЦА, ел.лошта од 03.10.2024.</p>	
<p>1 Акумулација Врмца: Губитак биодиверзитета; Разградња природних станишта на великој површини; Нарушавање миграције воденог света; Лошији квалитет воде, стагнирајућа вода; Промена хидролошког режима; Појава јутарњих магли са утицајем на нашу специјалну суву климу. Планирани Ацирагк на акумулацији је одраз јефтиног туризма и у супротности са очувањем природе и сеоским еколошким туризмом. Предлажемо уређење плаже на постојећем језеру са дрвеним доковима прилагођено природном окружењу (уз нашу донааторску подршку). Такође је и могућност градње мини хидроелектране у супротности са очувањем природе.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА <i>Образложење</i> Текст је преузет у изводу из развојних докумената, а планирана решења у Просторном плану су усклађена са режимима заштите природе и не предвиђају изградњу аква-парка, акумулација, МХЕ и др. на подручју СРП „Ртањ“.</p>
<p>2. Систем за водоснабдевање препумпавањем воде из водоводног система „Бован“ је загађивање чисте средине села Врмца и њених вода. У Бованско језеро из ког се користи вода за прераду се слива цела сокобањска непречишћена канализација. Уз то кише спирају све могуће супстанце у реку Моравицу са дивље депоније која се налази уз саму обалу реке. Село има довољно сопствених водних ресурса за снабдевање водом. И уједно то је и јефтинија опција.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА <i>Образложење</i> Текст је преузет у изводу из развојних докумената који се односе на планско подручје.</p>
<p>3 Кружни пут око језера у Врмци: Загађење околине; бука која би реметила оно што ово језеро краси и што је бисер туризма, мир и тишину.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА <i>Образложење</i> Планска решења овог Просторног плана су у складу са режимима заштите. Планиран је општински пут до језера:</p> <p>извод из <i>Наирта Плана</i> Око језера се не планирају нови путеви осим постојећих за које није неопходна додатна обрада подлоге пешачких стаза, док је за бициклистичке стазе</p>

	<p>неопходно одговарајуће сабијање подлоге и оивичење (природним материјалима, који по изгледу, димензији и начину постављања, значајно не одступају од окружења). Премошћавање препрека (вода, јаруга и сл.) вршити постављањем одговарајуће конструкције од дрвета.</p>
<p>4. Адреналин парк усред села: нарушавање природног склада и јединствене архитектуре села. Потребно је обновити Латинград где би биле омогућене различите манифестације у току лета.</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i></p> <p>Планска решења овог Просторног плана су у складу са режимима заштите.</p> <p>Планом ће се истаћи потреба ревитализације старих грађевина за коришћење у туристичке сврхе а планска разрада је могућа одговарајућим документима просторног и урбанистичког планирања.</p>
<p>5. Голф терени на Ртњу</p> <p>С обзиром на начин градње голф терена где су обавезне водене површине и проблемима са водо снабдевањем је та идеја апсурдна. Уз то опадање популарности тог спорта поставља питање једног таквог терена. Ртањ је врло популаран међу планинарима тако да би уређење стазе по гребену Ртња и још једне стазе за успон према Кусаку привукло још више планинара. Спортске активности треба прилагодити очувању природе у специјалном резервату.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА <i>Образложење</i></p> <p>Текст је преузет у изводу из развојних докумената који се односе на планско подручје.</p>
<p>12. Љиљана Ковачић, број 2519/2024-02 од 25.09.2024. Владимир Тодоровић, број IV 350-433/24 од 30.09.2024. Милорад В. Крстић, број IV 350-441/24 од 30.09.2024. Зоран Милошевић, број IV 350-435/24 од 30.09.2024.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>Горан Колунија, број IV 350-425/24 од 30.09.2024. Милодраг Денић, број IV 350-419/24 од 30.09.2024. Ивана Манчић, број IV 350-422/24 од 30.09.2024. Марко Мијајловић, IV 350-424/24 од 30.09.2024.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

<p>Драган Пеловић, број IV 350-429/24 од 30.09.2024. Игор Пилиповић, број IV 350-44/24 од 30.09.2024. Секла Алексиић, број IV 350-432/24 од 30.09.2024. Предраг Симић, број IV 350-442/24 од 30.09.2024. Живославка Симић, број IV 350-440/24 од 30.09.2024. Виолета Ђурђић, број IV 350-427/24 од 30.09.2024. Силвана Хашић, број IV 350-452/24 од 30.09.2024. Светлана Илић, број IV 350-437/24 од 30.09.2024. Веско Ивић, број IV 350-426/24 од 30.09.2024. Јасмина Јовановић, број IV 350-444/24 од 30.09.2024. Вериса Дошен, број IV 350-445/24 од 30.09.2024. Ђуровић Доситеј, број IV 350-415/24 од 30.09.2024. Марија Стефановић, број IV 350 – 423/24 од 30.09.2024. Николић Немања, број IV 350-418/24 од 30.09.2024.</p>	<p>Милена Мишић, IV 350-439/24 од 30.09.2024. Марко Миленковић, IV 350-453/24 од 30.09.2024. Магдалена Милетић, IV 350-436/24 од 30.09.2024. Драган Кнежевић, IV 350-438/24 од 30.09.2024. Сандра Алексиић, IV 350-431/24 од 30.09.2024. Травар Илија, IV 350-416/24 од 30.09.2024., Саша Алексиић, IV 350- 430/24 од 30.09.2024. Добрица Антић, IV 350-455/24 од 02.10.2024. Предраг Денић, IV 350-434/24 од 30.09.2024. Блажо Ђурђић, IV 350-428/24 од 30.09.2024. Мариша П.. (нечитко презиме) број 2519/2024-02 од 04.10.2024. Ивана Живковић број 2159/2024-02 од 04.10.2024. Звездана Пеловић, број 2519/2024-02 од 04.10.2024. Нечитак потпис, број 2159/2024-02 од 04.10.2024.</p>	<p>План и Извештај нису усаглашени са Решењем о условима заштите природе Министарства заштите животне средине бр. 00484325 2024 14850004006 501 100 од 24.04.2024. У тачки 2. поменутог Решења, израђеног на основу Стручне основе 03 бр. 020-594/2 од 19.04.2024. године, за израду Плана детаљне регулације ветропарка „Честобродница“, закључак је да „Из предметног Плана треба изузети подручје општине Сокобања (КО Јошаница, КО Рујевица, КО Врбовца), површине око 5302 хектара“. Такође, у тачки 3. изричито се налаже: „Планом прописати забрану изградње било ког елемента ветроелектране на подручју Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ и одабраног подручја за дневне летпире (РВА) под називом „Ртањ“. На основу чл. 35 став 6. тачка 1. Закона о заштити природе, у режиму заштите II степена, забрањена је изградња ветрогенератора. Чланом 5 став 1. тачка 6. Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Мала јасенова глава“ („Сл. гласник РС“ бр. 116/2014), у режију заштите II степена (цело подручје Специјалног резервата природе), забрањена је изградња енергетских објеката.</p>
<p>1</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Примедба у вези ветропарка Честобродница се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 355-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.</p>	<p>2</p> <p>Предлог: Из поглавља 2.4 Остала релевантна документа, изоставити: „План детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ на територији општине Сокобања (Одлука о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ на територији општине Сокобања „Службени лист општине Сокобања“, број 30/22, у изради).</p>
<p>3</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>	<p>– Изоставити поглавље „Ветроелектране“ у потпуности (стр. 232-235) - опште формулације које се не могу применити на подручју Плана, јер су у супротности са циљем очувања биодиверзитета.</p>
<p>4</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Текст је преузет у делу извода из плана развојних докумената који се односе на планско подручје, а</p>	<p>План предвиђа могућност успостављања аква-парка, акумулација и спортско-рекреативних објеката који нису у сагласности са приоритетима заштите предела, заштићене флоре и фауне на подручју Специјалног резервата „Ртањ“.</p>

<p>Планом управљања Специјалним резерватом природе „Ртањ” за период 2020-2029. Године (новембар 2019) ЈП „Србијашуме” прописано је да: „У режиму заштите III степена, осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, забрањују се и: изградња хидротехничких објеката (брана-акумулација)... на водотоцима или њиховим деловима на читавом заштићеном подручју“.</p>	<p>планирана решења у Просторном плану су усклађена са режимима заштите природе и не предвиђају изградњу аква-парка, акумулација и др. на подручју СРП „Ртањ“.</p>
<p>5</p> <p>Бања Јошаница се више од 20 година налази у процесу стечаја, упркос доказаног квалитета лековитих вода и блага. Сваки покушај стицања власништва и управљања спречен је неуспелим лиценцијама, да би се сада Планом понудио садржај који би довео у питање постојање лековитих извора.</p> <p>Предлог: Из текста Плана избацили следеће: „Понуду Јошанице допунити спортско-рекреативни центар а у подбранском делу акумулације „Врмца” формираће се аква-парк. Ртањ је повољан за формирање голф игралишта.“</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>6</p> <p>План предвиђа разноврсна ископавања за потребе изградње објеката, као и за рударење. Предлог: Савременим технологијама унапред се може открити где има руда и у којој количини, па предложимо изричито онемогућавање сваког вида ископавања којим се може искористити присуство рудних богатстава за даљу експлоатацију, чиме би се угрозио Специјални резерват природе „Ртањ”, туризам и вода целог подручја.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>План је урађен у складу са условима и расположивим подацима.</p>
<p>13. ОДБОРНИЧКА ГРУПА "ПРЕОБРАЖЕЊЕ МИЛОРАД ГАВРИЛОВИЋ", број IV 350-412/24 од 30.09.2024.</p> <p>Одборничка група "Преображење Милорад Гавриловић" Скупштине општине Сокобања је сагласна да треба да постоји ПШПН као што је Ртањ, али акценат мора бити на очувању природних ресурса. Пре свега, ми смо против изградње ветропаркова гј. ветроелектрана које би уништиле флору, фауну, изворишта воде у поменутом подручју. Против смо изградње акумулационих језера која утичу на микроклиму у Сокобањи и околини. Пример је изградња Бованског језера. Сокобања је, између осталог, ваздушна бања за лечење пулћних обољења и астме и пре изградње Бованског језера није имала ни један дан са маглom. Очигледно је да акумулације утичу на квалитет ваздуха и свега остало што Сокобању чини посебном када је лековити фактор у питању. О „генијалностима“ попут Аква парка на Ртњу не треба трошити речи. Неоправдана је инвестиција у велике смештајне капацитете као и изградња спортских терена, јер су Сокобањи као туристичком месту вишеспратнице већ довољно нарушиле изглед и од њих нема никаквих користи, осим што се једном плати допринос за уређивање грађевинског земљишта и након тога порез на имовину. Власници своје станове издају без икакве контроле (мала дигресија). Врмца пре свега, а и остала села испод Ртња привукла су многе младе људе да се доселе због ненарушених природних лепота поменутог подручја и то би требало неговати као добру праксу. Сматрамо да предложени план има превише елемената урбаног подручја који може да заустави овај тренд.</p> <p>Предлажемо: Развој села и сеоског туризма по угледу на неке европске земље као што је Аустрија, Швајцарска итд.; Субвенције за изградњу и уређење сеоских домаћинстава, подстицај за изградњу малих породичних хотела и улагање у пољопривреду засновану на органској производњи, која би била будућност овог подручја и Сокобање; „<i>Давље руже од Ртња</i>“ оваквим плановима! Знајући мистичност ове планине и људе који ту живе, сигурни смо да ће наћи начина да се одбране од планова који не одговарају њиховим потребама.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА <i>Образложење</i></p> <p>Текст је преузет у изводу из развојних докумената, а планирана решења у Просторном плану су усклађена са режимима заштите природе и не предвиђају изградњу аква-парка, акумулација и др. на подручју СРП „Ртањ“.</p>
<p>14. ГРУПА ГРАЂАНА ЈОШАНИЦЕ, број IV 350-396/2024 од 26.09.2024.</p>	

ППШПН „Ртав“ предвиђено је, поред осталог, да се на подручју Јошанице гради спортско рекреациони центар. Такође, истим планом је предвиђено да за места на које се односи овај план, а која имају испод 5000 становника, не може да се гради канализациона мрежа. Јошаница је после 1945. године функционисала као бањско лечилиште под називом БАЊА ЈОШАНИЦА све до пре десетак година до одласка у стечај фирме ДОО, ЛЕПТЕРИЈА“ која је газдовала овом бањом. У Јошаници постоји више извора термо-минералних вода, постоји бушотина дубине око 400 метра, као и лековити пелоид. Економска логика је код прављења планова развоја да се поље од оних ресурса којима се располаже и да се они искористе. Такође, у Јошаници постоје око 1000 лежајева у приватним вилама које су мештани издавали бањским гостима док је бања функционисала. Не знамо мотиве аутора претходно поменутог плана да све ово дезавуише и неким планом онемогућава развој Јошанице као бањског личилишта упркос томе што је то годинама функционисало. Неко је био запослен, други су издавали собе а и мештани су продавали пољопривредне производе и сви су имали користи а и држава која је убирала порезе. Коју би корист имали становници у Јошаници ако би се изградио спортско рекреативни комплекс - никакву корист. Куће које су мештани у Јошаници градили и уложили велике новце остале би ван функције а циљ сваког пројекта је пре свега да се постојећи ресурси искористе. Планови не праве да би се неко место развијало и напредовало а не назадовало као што је овим планом предвиђено. Даље, Јошаница не гравитира подручју Ртња географски, саобраћајно а и културолошки. Јошаница се налази на западној страни сокобањске котлине која гравитира планини Буковик и има излаз на аутопут Ниш - Београд. И из ових разлога није нам јасно зашто је Јошаница уврштена у овај пројекат. Посебно питање је начин на који је представљена Јошаница у овом плану. Јошаница је представљена само једном реченицом на крају плана док се у уводном делу нигде не помиње а то је један перфидан начин да онај ко чита план уопште не примети да се план односи и на Јошаницу. Такође, планом је предвиђено да за места на које се односи овај план а која имају мање од 5000 становника не може да се гради канализација. Очекујемо да се стечај фирме ДОО "ЛЕПТЕРИЈА" оконча крајем ове године, а постоји више заинтересованих инвеститора који би сами изградиле канализациону мрежу, који би наставили са радом бање и изградиле би и рехабилитациони центар те не видимо разлог зашто би се овим планом то инвеститорима онемогућило. Напослетку, постоји план развоја Бања Јошанице који је финансирала општина Сокобања и који само треба применити а и постоји пројекат изградње канализационе мреже. На основу свега наведеног, тражимо да се део претходно поменутог плана који се односи на Јошаницу ИЗУЗМЕ (ИЗБРИШЕ) ИЗ ТЕКСТА И ДА СЕ ЈОШАНИЦА НИЈ ДЕ НЕ ПОМЕНЕ У ОВОМ ПЛАНУ.

15. МИЛЕНКОВИЋ КОСАРА. МИЛУШИНАЦ, број IV 350-41/2024 од 01.10.2024.

Власница сам парцела на кп.бр. 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 672, 1029, 1078/1, 3378, 3447, 1005, 1006 КО Рујиште, општина Бољевац. Молим вас да приликом израде плана на наведеним парцелама предвидите да постану грађевинске парцеле са могућношћу изградње: енергетских објеката (соларне електране и ветроелектране), објеката туристичких садржаја, привредна делатност. Или могућност да се ради Урбанистички пројекат за разраду локације, јер је на том потезу раније било насеље Големо Рујиште, где сам ја рођена и одрасла.

Примедба се НЕ ПРИХВАТА.

Образложење

Предметне парцеле се налазе на пољопривредном и шумском земљишту за које је евентуална изградња дозвољена у складу са посебним законима за ове врсте земљишта а овај План је у складу са тим законима и формулисао могуће намене, С обзиром да се парцеле налазе изван подручја директне примене овог Просторног плана, и да ће се за њих

<p>примењивати просторни план јединице локалне самоуправе, а евантуалне иницијативе и предлози се могу улутити општини.</p>	
<p>16. ОДБОРНИЧКА ГРУПА ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ У СО СОКОБАЊА „ЗАЈЕДНО ЗА СОКОБАЊА”, број IV 350-454/2024 од 01.10.2024.</p>	
<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i></p> <p>Прихвата се забрана сече шуме ради изградње скијалишта, поготову због потребе вештачког оснеживања које захтева веће количине воде и енергије за потребе оснежавања стазе, што би сигурно било неопходно с обзиром на климатске промене. Остало предложено није предмет Плана.</p>	<p>1</p> <p>Достављамо примедбе у делу који предвиђа изградњу скијалишта и пратеће инфраструктуре: Јужни планински туристички комплекс умереног коришћења (за излетничку рекреацију), излетнички стационарни и делом транзитни туризам) и источне поделина са путем према Сокобањи, насељем Ртањ, малим алпским скијалиштем, планином Ртањ и строгим природним резерватом "Ртањ". Рекреативно-туристичку понуду представљаће следећи садржаји изван туристичких насеља и пунктова: риболовне стазе за спортске риболовце, излетничко - планинарске стазе (панорамско- планинарска стаза на Ртњу), простори природних вредности од изузетног значаја (на високом Ртњу предвиђени су за врло ограничено/екстензивно рекреативно-туристичко и остале видове коришћења до дефинисања њиховог статуса), и мала алпска скијалишта (предвиђена на северо- источној падини Ртња јужно од истоименог насеља и у ували стенских одсека испод врха Шиљак и Облог брда на северној страни Ртња). Северне падине и широко јужно побрђе планине одликује релативно добро развијена шумска вегетација. Изградњом оваких објеката уклањају се велике површине шуме како би се направило место за ски стазе, приступне путеве и инфраструктуру, смањујући вредности Ртња које су поред осталих довеле до тога да Ртањ и буде вреднован као заштићено подручје. Сматрамо да је непотребно, еколошки и економски неоправдано стварати услове за изградњу оваких објеката који свакако не могу бити одрживи на оваквој надморској висини и са оволиком количном падавина, односно снега. Постоји велики број анализа и података који говори да би оваква улагања била потпуно економски промашене инвестиције, а са друге стране штета коју би нанеле у еколошком смислу су велике. Ако узмемо у обзир локално доступна водна добра и количине енергије која се том приликом утроши, могућност у виду вештачког оснежавања је такође и економски и еколошки неприхватљива. Због свега наведеног, предлажемо да се из Нацрта плана брише изградња ски стаза и пратеће инфраструктуре. Уместо тога, предлажемо изградњу модерног космодрома у непосредној близини насеља Ртањ. Очигледно да обрађивач није упознат са општепознатом чињеницом да ово подручје деценијама уназад посећују ванземаљци, који су сада већ у пријатељским односима са локалним становништвом. Уколико обрађивач има било какве резерве према овом предлогу, саветујемо да истинитост наших навода провери код знаменитог локалног угоститеља Пекавлета.</p>
<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>	<p>2</p> <p>Достављамо примедбу у делу: Правила коришћења вода, заштите вода и заштите од вода (стр. 103) који се односи на концепцију коришћења водних ресурса који прописује да ће, поред осталих намена, воде користити и за хидроенергетику. Иако Нацрт, у складу са Законом о заштити природе забрањује градњу хидроенергетских објеката у заштићеном подручју, у потпуности пренебрегава Одлуке општина Бољевац и Сокобања о забрани изградње МХЕ на њиховим територијама. Стога је, ради усаглашавања са одлукама ЈЛС о коришћењу и наменама простора, неопходно изричито забранити изградњу хидроенергетских објеката на читавом подручју планског обухвата.</p>

<p>3 Достављамо примедбу на све делове у којима се документ ослања на друге документе који регулишу изградњу ветропаркова. С обзиром да процес доношења ових докумената још увек траје и да се озбиљно доводи у питање сматрамо да треба избациги из плана било какво помињање ветропаркова.</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА <i>Образложење</i> Примедба у вези ветропарка Честобролица се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.</p>
<p align="center">17. ИГОР СТОЈАНОВИЋ, број IV 350-406/24 од 30.09.2024.</p>	
<p>1. Начин представљања плана је непотпун и генерализован. Синтезним тим у свом саставу нема довољно стручног кадра са искуством по питању еколошког аспекта као нити једног хидролога који би могао да предочи негативне аспекте стварања толиких акумулација воде на изразито крашном, тј. веома порозном терену као што је у и предоченим документима наведено. Оставља се реална могућност угрожавања станишта птица, слепих мишева, поточног рака и многих других заштићених врста животиња и биљака који се не налазе само у реону Специјалног резервата већ и изван поменутог у Сокобањској котлини.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Процедура и начин представљања плана спроведени су у складу са Законом и подзаконским актима. У радном тиму су бројни стручњаци са вишестепенијским искуством у области заштите животне средине, без обзира на основно образовање, а консултовани су и бројни други реномирани стручњаци и институције који су радили и на иностраним пројектима и пројектима у Србији.</p>
<p>2. Недовољно проучено и неконтролисано стварање 8 поменутих акумулација воде ће врло негативно утицати на микроклиму Сокобањске котлине. Стварањем вештачке језерске акумулације "Бован" у Сокобањској котлини, поготово у њеном доњем делу већ је нарушена оригинална микроклима и то се одражава у виду повећане влажности ваздуха, тј. повећане појаве магле. Тенденција да се и даље иде у смеру повећавања водених површина доवेशе и до економског угрожавања становника и то по следећим ставкама: а) Сокобања је ваздушна бања. Даље повећање влаге у ваздуху угрожава како ваздушно лечење тако и сам здравствени туризам Сокобањске општине; б) У Сокобањској општини, све је израженији тренд вођарства. Пролећне магле у периоду цветања и раног плода заједно са наглим падом температуре сваке године чине велике штете вођарима. Самим тим, повећање акумулација воде би имало велики негативни економски утицај на приходе мештана.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Наведене акумулације планиране су донелим планским/развијним документима (ПППН) који се односе на планско подручје.</p>

<p>3 Недовољно проучено и неконтролисано стварање 8 поменутих акумулација воде у изразито порозном крашчком терену може да угрози како изворе пијаће воде тако и изворе лековитих вода. Пример: Стварање акумулације непосредно изнад села Јошаница тзв "Врмцанска акумулација" може угрозити лековите воде Бање Јошанице као и природна изворишта воде из којих Јошаница подмирује своје потребе за водом.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Планиране акумулације планиране су донетим планским/развијним документима (ПППН) који се односе на планско подручје.</p>
<p>18. ИГОР СТОЈАНОВИЋ, број IV 350-405/24 од 30.09.2024.</p> <p>Због повреде више чланова Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/19 – у даљем тексту: Правилник) тражим да се комплетан поступак поништи и понови. Образложење:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)Транспарентност како рада локалне самоуправе, тако и Агенције за просторно планирање и урбанизам Републике Србије у овом конкретном случају апсолутно не постоји. Рани јавни увид као и јавни увид у овај пројекат није био оглашен и презентован на већ за то а правилником одређен начин како би становници Сокобање а поготово становници села која су обухваћена овим пројектом, могли да учествују на начин који они нађу за сходно. а. Информације о Најрту плана су недовољно приказане у локалним медијима. б. Информације и релевангана документа нису нити у Раном јавном увиду нити у Јавном увиду представљена у холу зграде општине Сокобања што је повреда правилника члана 55, 60 и 61 и не дозвољава проверу члана правилника број 56. 2)Предочени картографски прикази не садрже акумулације воде, разне терене нити објекте који се помињу у текстуалном делу што је повреда правилника члан 26, ставке 2, 3, 4, 5 и 6. 3)Недостаје изјава одговорног планера одговорног или одговорног урбанисте чиме је повређен члан 27 правилника. 	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Процедура израде предметног планског документа и његовог излагања на јавни увид је спроведена у складу са законом.</p>
<p>19. ЈЕЛЕНА ЛУЧИЋ, број IV – 350-471/24 од 03.10.2024.</p> <p>1 Више пута се у плану понавља да је површина СРП „Ртањ” износи 4.997,17 ha, да су у складу са директивама Европске уније, а на основу критеријума за проглашење међународно значајних подручја за биљке (<i>IPA - Important Plant Areas</i>) на простору Републике Србије идентификована 62 значајна подручја од којих се и Ртањ налази на листи, као и на основу међународно стандардизованих критеријума за фауну дневних лептира (<i>PBA - Prime Butterfly Areas</i>) са територије Србије је одређено 40 значајних подручја међу којима се налази и Ртањ. Такође, посебан значај има еколошка EMERALD мрежа, јер функционално и просторно повезује заштићена станишта са територија држава које нису чланице ЕУ и да је главни циљ мреже одговарајућа заштита и очување најважнијих европских станишта и врста, односно Подручја од посебне важности за заштиту природе (<i>Areas of Special Conservation Importance -ASCI</i>), да је до сада је на територији Србије идентификовано 61 подручје као саставни део EMERALD мреже међу којима се налази и Ртањ. Дакле, ово подручје је од изузетне важности за екосистем флоре и фауне, не само Србије, већ и за међународну екосистемску мрежу и биодиверзитет. Такође, видимо да кључни документ Решење о условима заштите природе Министарства за заштиту животног средине број 00484325 202414850004006 501 100 од 24.04.2024. године. није узет у обзир при изради овог плана.</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Примедба у вези ветропарка Честобродица се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.</p>

<p>Стим у вези, није јасно зашто се предвиђају пројекти који угрожавају ово богатство животне средине мегаломанским пројектима као што су:</p> <p>1) Ветроелектрана „Честобродница“</p> <p>Елаборат на територији општине Сокобања предвиђа 30 пута већу површину за постављање ветрогенератора, него што је одређена површина у Одлуци о изради плана детаљне регулације за изградњу ветропарка, Честобродница“ на територији општине Сокобања. Такође, пројакат подразумева: а) 400 фудбалских терена за једну ветрењачу висине близу 300 метара; б) Сечу и продају првокласне шуме;в) Трајно уништава изворишта воде; г) Отвара могућност да се копају разне руде полут уранијума; д) Уништава потенцијал за било какав туризам; њ) Знатно осиромашује локално становништво који неће имати могућност бављења туризмом, пољопривредом и делатностима које су примерене за овај предео; е) Негативно утиче на законом заштићене врсте флоре и фауне вибрацијама и ултразвуком које се преносе и у дубоко постављено темење ветрењаче. Ово брујање утиче и на људе, али много више утиче на живи свет, на пример на заштићене слепе мишеве. Они су инструментални за баланс екосистема и који ће бежати од констрантне буке које је у опсегу њиховог слуха. Такође, ветрењаче могу бити постављене свега пар километра од 1. и 2. степена заштите природног добра.</p>	
<p>2. Аквапарк</p> <p>Предвиђен аквапарк је редицирана или прекопрана идеја од аквапарка у Сокобањи, који се налази на само пар километара удаљености. Аквапарк у Сокобањи има пар проблема:</p> <p>а) Вода у аквапарку у Сокобањи је била превише хладна, све док је нису повезали са термалним извором. С обзиром да не постоје термалне воде на предвиђеном месту за нови аквапарк, као и то да су ноћи у Врмци знатно хладније од Сокобање, како је решен проблем грејања воде? Такође, да ли је извршена анализа колико месеци у години би могао да се користи аквапарк и економској оправданости пројекта? По слободној процени, то је свега месец два у целој години.</p> <p>б) Додатно, брзи туризам није својствен селима, поготово не селима која имају тенденцију да буду екосела и етносела. Брзи, мегаломански туризам не доноси економски бољитак локалном становништву, већ само црпи локалне ресурсе. Потребно је окренути се пројектима који су смислени, као на пример истраживачки центар, омладински центар, туристички центар, археолошки центар и остале идеје који подразумевају дугорочније привлачење деце, омладине и одраслих кроз разне програме едукације и активности. Својствено за овај крај су туристи који су планинари, пењачи, истраживачи природе, као и остале активности.</p>	<p>Примедба СЕ ПРИХВАТА.</p>
<p>3 Примедба на тим који је радио Нацрт ШППН Специјалног резервата природе „Ртањ“</p> <p>Сама композиција тима стручних лица који је израђивао Нацрт ШППН Специјалног резервата природе Ртањ није довољно мултидисциплинаран, односно, изостављени су кључни стручњаци да би овај план био подобан за предео Сокобање и планине Ртањ. У тиму од 30+ стручна лица, недостаје више стручњака инжењера заштите животне средине, јер само један стручњак за заштиту животне средине није довољан за оптимално конципирање ни планирање Ртања као специјалног резервата природе који одликује изузетним природним ресурсима. Такође су из тима изостали историчари уметности, историчари и археолози који би даље обогатили културно-историско наслеђе локалитета као што је „Врмцански Град“ или „Латин Град“, који датира из 3 века нове ере. Такође нема економиста који би извели анализе економске оправданости пројеката предложено у плану.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>У радном тиму су бројни стручњаци са вишестепеним искуством у области заштите животне средине, без обзира на основно образовање, а консултовани су и бројни други реномирани стручњаци и институције који су радили и на иностраним пројектима и пројектима у Србији.</p>

20. КРИСТИНА КЉАЈИЋ, број 350-402/2024 од 27.09.2024.

Примедбе на Нацрт ППШПН СРП „Ртањ“ (у даљем тексту: План)

1. ПРОСТОРНИ ПЛАН укључује ЕЛАБОРАТ изградње ветропарка „Честобродница“, а за који је оцењујући наведени Елаборат, Министарство за заштиту животне средине донело је Решење о условима заштите природе број 00484325 2024 14850 004 006 501 100 од 24.04.2024. године којим је у целости изузело од изградње ветропарка „Честобродница“ територију општине Сокобања (КО Јошаница, КО Рујевица и КО Врбовац) површине 5.302 хектара и подручје планине Буковик, док је у преосталом делу одредило испуњавање строгих услова за изградњу ветропарка на територији општине Бољевац.

НАПОМЕНА: Како је наведено на странама 19, 41, 55 Плана, План и Извештај су засновани и на: Просторном плану општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“, број 10/10) који је престао да важи, јер је донета је Одлука о изради новог Просторног плана општине Бољевац („Службени лист општине Бољевац“, број 11/23) чија је израда у току, Плану детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ (Одлука о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“, „Службени лист општине Бољевац“, број 22/21) који је у изради, Плану детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ на територији општине Сокобања (Одлука о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ на територији општине Сокобања „Службени лист општине Сокобања“, број 30/22) који је у изради.

Дакле, правни основ за израду и Плана и Извештаја су прописи који се или односе на период важења који је истекао, или који су престали да важе, или ће тек бити донети, али у трећинку израде Плана и Извештаја, није познато шта ће бити прописано новим планским документима, који као прописи тек треба да буду донети.

На основу наведеног се утврђује да не постоје позитивни прописи, као правни основ за израду Плана и Извештаја. Приликом израде Плана и Извештаја није примењено Решење о условима заштите природе Министарства за заштиту животне средине број 004843252024 14850004006 501 100 од 24.04.2024. године.

ЧИЊЕНИЦЕ: Доношењу овог решења претходило је доношење Одлуке о изради плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ на територији општине Сокобања („Службени лист Општине Сокобања“ број 30/2022) којим је предвиђена изградња ветропарка на површини од око 170,66 хектара на подручју КО Јошаница, КО Рујевица и КО Врбовац. На основу наведених Одлука израђен је Елаборат за рани јавни увид за потребе израде плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ (у даљем тексту: Елаборат), којим је предвиђена изградња ветропарка са укупно 55 ветрогенератора укупне висине 300 м (што је висина Ајфелове куле), на укупној површини од 11.162 хектара, у највећој мери земљишта под квалитетним шумама, од којих је 5.860 хектара у општини Бољевац (КО Криви Вир и КО Луково), а 5.302 хектара у општини Сокобања (КО Јошаница, КО Рујевица и КО Врбовац). Уочљиво је да је наведеним Елаборатом на територији општине Сокобања предвиђена 30 пута већа површина за постављање ветрогенератора, него што је одређена површина у Одлуци о изради плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ на територији општине Сокобања. Оцењујући наведени Елаборат, Министарство за заштиту животне средине донело је Решење о условима заштите природе број 00484325 2024 14850004006 501 100 од 24.04.2024. године којим је у целости изузело од изградње ветропарка „Честобродница“ територију општине Сокобања (КО Јошаница, КО Рујевица и КО Врбовац) површине 5.302 хектара и подручје планине Буковик, док је у преосталом делу одредило испуњавање строгих услова за изградњу ветропарка на

Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА.

Образложење

Примедба у вези ветропарка Честобродница се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.

<p>територији општине Бољевац.</p> <p>Ни из текста Плана, ни из текста Извештаја није могуће утврдити да је приликом израде ових докумената примењено напред наведено Решење Министарства за заштиту животне средине и услови који су прописани овим решењем, ни да ли је извршен увид у Елаборат за рани јавни увид за потребе израде плана детаљне регулације за изградњу ветропарка "Честобродница" и решења за постављање ветрогенератора која су наведена у овом Елаборату. На основу напред наведених општих примедби, закључује се да ни План ни Извештај нису засновани на правилно утврђеним чињеницама, као и да су засновани на примени прописа који нису важећи или су непостојећи, јер још увек нису донети, те су стога наведени документи незаконити.</p> <p>ЗАКЉУЧАК (РАЗЛОГ ПРИМЕДБЕ):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На страни 123 и 124 Плана наведено је да узимајући у обзир да постојеће стање не указује на оптерећење простора повишеним интензитетом буке, не прописују се посебне планске мере за смањење буке, осим поштовања уобичајених планских препорука за контролу буке. Овакав став је потпуно погрешан, јер се евентуално може односити на људски слух. Када је у питању висина звука, опсег људског слуха је од око 20 Hz, док је највиша фреквенција 20.000 Hz. Што се тиче јачине звука опсег људског слуха се креће до 85 dB. Међутим, у потпуности је изостала анализа буке која се односи на животињски свет и анализу инфразвука и ултразвука, који није у опсегу људског слуха, али је зато у опсегу слуха животиња. <p>ЧИЊЕНИЦЕ: За наведени ПЛАН, а посебно за колосалне мегаконструкције које се по први пут граде у Европи баш у нашем атару није спроведена ни једна студија, анализа, симулација или елаборат утицаја високофреквентне и нискофреквентне буке на било који облик живота, а посебно не утицај на живот становника у непосредно постојећим насељима.</p> <p>ЗАКЉУЧАК (РАЗЛОГ ПРИМЕДБЕ): Због не постојања икаквих доказа о непосредном утицају буке на све живе екосистеме и становнике региона упућује ПЛАН не треба бити прихваћен.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Примедба ка ЗДРАВУ РАЗУМСКОМ РАЗМИШЉАЊУ и МОЛБА да се не спровођењем оваквих или сличних ПЛАНова који угрожавају опстанак ПРИРОДЕ каква јесте у овом крају остави могућност да се други ПЛАНОВИ и ПРОЈЕКТИ, за ОБНОВУ И ОЧУВАЊЕ, а на добробит свих и за реалну могућност развоја региона могу спроводити. 	<p>21. СРЂАН ЂОКИЋ, број IV 350-409/2024 од 30.09.2024.</p> <p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА <i>Образложење</i> На Рефералној карти 2 учртани су општински путеви – постојећи и планирани, који су релевантни за овај ниво планирања и врсту планског документа (ПППН). Овај план се не бави некатегорисаним путевима. У ППО Сокобања исти су у уређајним основама унети.</p> <p>Потребно је учртаги, предвидети пут који повезује села у подножју Ртња, атаре села Николинац, Шарбановац, Мужинац, Врмцу и Јошаницу. Почетна тачка пута је на самом асфалтном регионалном путу Сокобања-Бољевац, место звано „Стројинце“, одакле креће већ учртани, постојећи пут кп.бр. 44 КО Николинац, до броја парцеле 12520 КО Шарбановац, даље до броја парцеле 12519 КО Шарбановац, даље до броја парцеле 1000 КО Шарбановац, даље 12517 КО Шарбановац, докле је пут већ катастарски евидентиран, па до броја парцеле 20 КО Шарбановац, где постоји на терену али исти није учртан, даље до кп.бр. 9 КО Шарбановац, даље до парцеле 6110 КО Бољевац (Мирово), даље до парцеле 6112 КО Бољевац (Мирово), затим кп.бр. 79 КО Мужинац, даље преко парцела 80, 106, 107, 108, 109, 111 КО Мужинац, па преко већ укњиженог, учртаног пута кп.бр. 7771 КО Мужинац, који се спаја са путем број парцеле 7772 КО Мужинац, даље са учртаним путем 7773/2 КО Мужинац, даље се спаја са учртаним путем број 7774 КО Мужинац, даље се спаја са учртаним путем 7775 КО</p>
---	---

<p>Мужинац, који је главни приступни пут од села Мужинац до подножја Ртња и туристичке дестинације, Томићева колиба“. Даље преко учрпаног пута 1436 КО Мужинац, преко пута кп.бр. 2307 КО Мужинац, преко пута 2337 КО Мужинац, преко парцеле 1949 КО Мужинац на којој постоји пут а исти није учрпан. Од те парцеле се прелази на бећ постојећи учрпани пут број 11785 КО Врмца, који се спаја са путем 11782 КО Врмца, надаље се спаја са путем 11781 КО Врмца, одакле скреће на пут који се користи, али није учрпан кп.бр. 1691, 1692, 1699, 1700, 1703, 1683, 1682, 1680, 1678, 1677/1 и 1677/2, 1480, 1647, 1480, 1561, 1480 и излази на пут који је учрпан кп.бр. 11776, све у КО Врмца. Са пута број парцеле 11776 КО Врмца иде се преко парцеле на којој постоји пут али није учрпан кп.бр. 1346, одакле се излази на учрпани пут број парцеле 11778 КО Врмца, прелази се такође на евидентирани пут 11775 КО Врмца, преко евидентирано пута 9907 КО Јошаница, преко пута који је евидентиран 9897 КО Јошаница који улази у село Јошаница. У циљу развоја туризма и свих осталих грана од којих ова села живе, потребно је предвидети пут, у описаним границама, а из разлога повезивања и лакше комуникације како туриста тако и мештана који ту живе.</p>	
<p>2 Предвидети могућност да се на парцелама број 2132 КО Шарбановац и 1598 КО Шарбановац направе полигон, место за потенцијално одржавање мото скупова (ципови, квадови и сл.), екстремне спортове, како би на тој локацији сконцентрисали таква и слична дешавања, а све у циљу да се природа у осталом делу планине Ртањ а и самог заштићеног подручја не би нарушавала.</p>	<p>Примедба се НЕ ПРИХВАТА <i>Образложење</i> Мото скупови, ципови, квадови и сл. угрожавају заштиту СРП Ртањ, забрањени су у оквиру граница СРП, али и његовој околини.</p>
<p>22. МИЛОШ НИНКОВИЋ, ВРМЦА, број IV 350-478/2024 од 04.10.2024.</p> <p>1 На Нацрт ППШПН СРП “Ртањ” (у даљем тексту: План)</p> <ul style="list-style-type: none"> Предлог просторног плана је представио доста доброг стања, у мањој или већој мери. Ртањ је препознат као подручје од изузетног значаја због своје биоразноврсности, геоморфолошких карактеристика, и специфичних екосистема. Анализа природног стања истиче важност очувања биодиверзитета, посебно ендемских и заштићених врста. Такође, Ртањ се налази у регији која је богата водним ресурсима, шумама, и нетакнутим стаништима. <p>Значај екосистема: План истиче важност шумских екосистема као кључних за очување локалне фауне и флоре, укључујући заштиту подручја која су дом многим угроженим врстама. Са територије Србије је одређено 40 значајних подручја међу којима се налази и Ртањ, где посебан значај има еколошка ЕМЕРАЛД мрежа, јер функционално и просторно повезује заштићена станишта са територија држава које нису чланове ЕУ и да је главни циљ мреже одговарајућа заштита и очување најважнијих европских станишта и врста, односно Подручја од посебне важности за заштиту природе. Такође је истакнута потреба за одрживим развојем туризма, посебно еко и етно туризма. Имајући у виду све ово горе наведено поставља се питање како се у плану уопште могли да се појаве деструктивни пројекти као што су ветро електране, конкретно “Честобродница” али и да се учртају потпуно нове локације предвиђене за ветро електране- Иллино и Рујиште. А да онда пише на страни 39 и 40 Извештаја: прописано је да су ветрогенератори неспојиви са заштићеним амбијенталним целинама, да се на заштићеним и за заштиту планираним и еколошки значајним подручјима, која ће бити део мреже НАТУРА 2000, не граде ветроелектране, те да групе ветроелектрана не треба смештати у зони планираних туристичких центара и насеља. Надам се да ће те да препознате колика је штетност таквих пројеката чему сведоче многе студије и колико се косе</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Примедба у вези ветропарка Честобродница се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.</p>

<p>са стратешким циљевима овог плана. Такође поставља се питање због чега нисте узели у обзир Решење о условима заштите природе Министарства за заштиту животне средине број 00484325 2024 14850 004 006 501 100 од 24.04.2024. године. Где је министарство дало своје мишљење о утицају ветро електране Честобродица на природу овог краја. Зато вас молимо да потпуно чујете и глас грађана и глас струке по питању ветро електрана и избришете уопште могућност и помињање овако десструктивних пројеката овако осетљивом и значајном пределу природе и околини. Пре свега у циљу заштите али и да би развој ишао у правцу одрживог еко и етно туризма. Анализа постојећег стања инфраструктуре показује да је подручје Ртња релативно слабо развијено по питању саобраћајне, електро комуникационе мреже и енергетске инфраструктуре. У том смислу се посматра "прилика" да се изградња ветро електрана прикаже као развој у енергетском домену што представља ризик за све главне циљеве овог плана - заштита природе, очување биодиверзитета и еколошке развој, као и демографски</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> План је урађен са условима издатим од стране Министарства рударства и енергетике бр. 350-01-29/2022-06 од 08.11.2023. године, за потребе израде овог плана.</p>
<p>2</p> <p>У истом смислу као и за ветро електране у плану је остављен простор за рударење: на страни 75 Плана прописано је да се могу експлоатисати искључиво оне минералне сировине за које се утврди да се по квалитету издвајају и да појаве/лежишта сировина сличних особина нису детерминисана у другим деловима Републике Србије (сировине од стратешког значаја за државу). На Карти плана намене, као саставном делу Плана, предвидена је експлоатација минералних сировина на територији насеља Рујиште. У плану није наведено који минерал ће бити експлоатисан и да ли тај минерал постоји само на овој територији, што би евентуално оправдало његову експлоатацију, или постоји и на неком другом подручју Републике Србије, а што не оправдава експлоатацију у насељу Рујиште.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>3</p> <p>У предлогу плана је представљена и демографска слика која говори о смањењу становника у свим селима обухваћеним планом а наравно и шире. То се дешава и у Врмци упркос великом досељавању младих породица из градских средина. Утисак нас који смо се доселили овде је да наш долазак овде није препознат у смислу конкретне подршке. Живот мештана сељака се урушава из дана у дан исто тако због изостале подршке за пољопривреду и стратегију одрживе економије и развоја. Инфраструктурно ствари веома лоше стоје по питању путева, електромреже, интернета и друго... Дакле у плану би требали да се помињу неки реални предлози за развој, док помињање аквапаркова и голф терена звучи доста неозбиљно и неодрживо. Неки од предлога би могли бити промоција природе код деча, дакле школе у природу, образовни центри, изучавање биља, археолошко историјски центар - посебно у Врмци. Промоција органске пољопривреде и еколошке грађње кућа.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>1.</p> <p>Приликом израде овог просторног плана наведен је значајан фондус планског основа и додатне документације. Приликом одржавања јавне презентације дате су значајне примедбе које се тичу ширег обухвата плана - пре свега зона ван граница специјалног резервата природе-Ртањ, које се односе на будући концепт развоја села и пре свега нову изградњу и опремање инфраструктуром која је по мишљењу многих учесника дискусије неадекватно предложена. Општи утисак је да овај план може ово важно еколошко подручје урбанизовати у кратком периоду и самим тим нарушити природне и амбијенталне карактеристике руралних подручја обронака планине Ртањ, и угрозити велике површине пољопривредног земљишта. Представници обрађивача су се приликом презентације</p>	<p>23. ДРУШТВО ЗА УЛЕПШАВАЊЕ СОКОБАЊЕ, број IV 350 – 477/24 од 04.10.2024.</p> <p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

<p>као генерални одговор на бројне питања и примедбе позивањем на претходно усвојене планске документе, пре свега просторне планове општина. Захтев већег броја присутних је био да се грубе грешке старих планова и погрешне предикције развоја услед недостатака ажурних података (попис, стање инфраструктуре и сл.) из старих планова коригују или ставе ван снаге, односно да се општа правила грађења која остају на снази адекватно нормирају за предметна насеља. Имајући у виду да се ради о ППППН наша генерална примедба је да се преиспитају преузети подаци из просторних планова, пре свега Просторног плана општине Сокобања, који се сматрају проблематичним а наведени су током јавне презентације или ће бити предмет примедби бројног аудиторјума који је присуствовао јавној презентацији или доставио примедбе у писаном облику. Јавност сматра да су то грешке обрађивача. С обзиром да је обрађивач уважао на јавној презентацији неке од примедби у општем интересу, је да овај нови план исправи раније грешке по примедбама које буду достављене.</p>	
<p>2. Обрађивач приликом израде нацрта просторног плана није адекватно сагледао релевантне податке из најновијег пописа становништва, који значајно утичу на једну од кључних тачака одлуке о доношењу овог Плана, као што је обезбеђење просторних услова за остварење посебне намене подручја у условима одрживог развоја планског подручја. Иако су у извештају о стратешкој процени утицаја наведени најновији подаци из пописа становништва 2022. године, негативни трендови демографских кретања у оквиру обухвата плана нису узети у обзир приликом дефинисања параметара будућег развоја мрежа насеља, у смислу разматрања постојећег грађевинског фонда у насељима и планираних могућности грађења у функцији развоја инвазивног туризма на пољопривредном земљишту који захтева значајне људске ресурсе, а који недостају у сеоским насељима која су у обухвату плана. Предложени модели изградње на пољопривредном земљишту такође захтевају значајну развојну инфраструктуру у зонама пољопривредног земљишта чија реализација није адекватно сагледана, и представљају случајну усвајања оваквог плана велике изазове у смислу заштите животне средине.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Пажљиво су узети у обзир и планирани сви демографски и урбанистички параметри за изградњу у селима.</p>
<p>3. Задруге односно организовани вид пољопривреде нису предвиђене у свим селима, иако је јасно да је неопходна трансформација преостале екстензивне пољопривреде на овом подручју имајући у виду одумирање села. Нису предложени модели одрживог развоја заснованог пољопривреди, већ је већ је планом омогућена инвазивна изградња пољопривредног земљишту без просторног ограничења за потребе еко *- етно туризма, што оставља велики простор за угрожавање екосистема неkontrolисаном градњом. Потребно је предвидети оснивање задруга или других модела организовања на основу предложених модела развоја сеоских подручја али их треба предвидети у сваком сеоском насељу, и треба формирати кластер тих насеља која би могла формирати целокупну понуду кроз специјализацију и развој пољопривредне производње и туризма.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>4. Имајући у виду да нека од ових села испуњавају један од основних услова за опстанак и просперитетну будућност јер имају интересно мотивисане и добро организоване локалне сеоске актере који су у стању да буду успешни партнери онима који у село долазе споља и наступају у име и у интересу центра. План није адекватно обрадио моделе будуће „конзервације“ односно развоја ових донекле очуваних руралних средина, што је више пута апострофирано на јавној презентацији. Локалне самоуправе општина Бољевац и Сокобања немају кадровске капацитете да осмисле моделе за очување њихових руралних средина. Због тога је овај план</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

<p>изузетно важан за обе општине и у ширем смислу, јер успешни модели за развој специфичних подграњских села са мешовитим функцијама који тренутно недостају овом плану, ако би били типолошки разрађени могу бити примењени и на остале делове општина. Локални развој села могућ је само ако није против интереса центра а локални развојни пројекти су успешни само ако је центар из којег се на њега утиче добро организован, економски јак, политички еластичан и стратешки оријентисан. Због свега наведеног сматрамо да је неопходно да овај план садржи бар два модела заснована на принципима које наводи проф. др Милован Митровић (Милован Митровић, Села у Србији промене структуре и проблеми одрживог развоја, Републички завод за статистику, Београд, 2015):</p> <p><i>Рурални развој је у сваком случају један функционални и структурни сегмент укупног друштвеног развоја који има неке своје важне специфичности:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. У функционалном смислу, рурални развој се у првом реду ослања на пољопривреду и у том погледу аграрни развој је његов важан аспект, али је истовремено неопходна и његова мултифункционална допуна, да би могао да се одавија као интегрални друштвени развој села који није само аграрни, ни само привредни, него поред тога још и комунални и културни.</i> <i>2. У структурном погледу, рурални развој има наглашено просторни карактер и у том смислу је битан елемент регионалног и локалног развоја. То је развој сеоског простора који је и у глобалном и у регионалном погледу маргиналан, те је његов оптимални друштвени оквир увек и у свему локални.</i> 	
<p>5</p> <p>Као развој локалне заједнице у којој је природна средина главна компаративна предност, а често и основни развој ресурс, модеран рурални развој је изразито еколошки оријентисан, те је пожељно да се моделира да буде не само економски него и еколошки одржив. У најразвијенијим друштвима, с најмодернијом пољопривредом, у последње време се афирмише нови концепт руралног и аграрног развоја, који је по својој примарној смислу изрази еколошки. Заговорници „одрживог развоја“ сматрају да капацитет природе да савлада загађење услед људске активности представља лимит економском развоју. По њима, очување физичког, хемијског и биолошког интегритета природне околине представља неприкосновену вредност за људе. Наука и технологија морају се прилагодити природи и човековим потребама, али се између технички могућег и етички пожељног уочава јасна разлика и често противречје. Присталице „одрживог развоја“ истичу штетне последице генетске зелене револуције на научне технолошким основама. Генетска зелена револуција уводи „чудотворне“ семенке и агрохемикалије које са собом доносе многе нове проблеме: новим биљкама недостаје природна отпорност на штеточине, потреба за вештачком хемијском заштитом се повећава, трошкови се увећавају, фармери постају зависнији од експерата, земљиште површинске воде се загађују, а здравље људи угрожава.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образажење</i></p> <p>Планом се предвиђа одрживи развој локалне заједнице.</p>
<p>6</p> <p>Према одлуци о изради Плана носилац израде Просторног плана дужан је да обезбеди прибављање мишљења, услова и сагласности надлежних органа и организација прописаних законом, као и да обезбеди сарадњу и усаглашавање ставова са свим релевантним субјектима планирања. У оквиру документација стављене на јавни увид веб портала општине Сокобања није достављена комплетна документација која се односи на услове имаоца јавних овлашћења и институција које су наведене у тексту плана те није омогућен комплетан увид у важну документацију која се односи на услове ЈП.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образажење</i></p> <p>Процедура јавног увида је спроведена у складу са законом.</p>

<p>7 Предложен обим кроз правила грађења за одређена подручја подразумева изузетно велике капацитете пијаће воде која није доступна. Посебан изазов је омогућавање изградње инвазивних, мегаломанских туристичких капацитета у зонама очуваних амбијаната руралних насеља ограниченом инфраструктуром. За решавање питања водоснабдевања и одвођења отпадних вода овако великих капацитета није очекивана брза изградња линијске инфраструктуре. У том смислу је јасно да оваква правила грађења стварају недржив систем неодржив систем ступањем на снагу овог плана (недостатак воде и загађење услед неадекватног одвођења отпадних вода). Предлажемо да се искључе из правила грађења предлози изградње оваквих објеката (аквапарк, хотелски комплекси капацитета до 120 лежајева и сл.) апелујућу да је у сеоским насељима потребно неговати комплементарни рурални туризам док у општини Сокобања већ постоје дефинисане зоне за изградњу туристичких садржаја масовног типа односно велнес туризма, као и у општини Бољевац као што је хотел Рамонда. Планом су јасно дефинисани сви ови концепти капацитета до 30–40 лежајева, и ми их подржавамо као максималне капацитете за основну матрицу развоја руралног и планинског туризма на овом подручју. Предлажемо да се стари неадекватни параметри ставе ван снаге односно уклањање из табеле 23 све садржаје који садрже више од 40 лежајева (хотел, апартмански блок, етно комплекс), као и смањити макс. капацитет за мотел до 40 лежајева имајући у виду постојећу инфраструктуру и постојећу демографску структуру свих села која нису способна да прихвате овакве садржаје у дужем периоду а да се не наруши рурални карактер насеља и угрози животна средина. У плану је већ дата препорука до 30 лежајева с којом су параметри у табели у супротности.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Изградња на подручју изван СРП Ртањ се спроводи у складу са локалном планском документацијом и на локалним самоуправама је да пажљиво процењују ограничења и одлике руралног простора и максимално пажљиво процењују капацитете и сходно томе употребљавају урбанистичке параметре.</p>
<p>8 У поглављу 2.2 Правила грађења на пољопривредном земљишту сматрамо да је потребно искључити могућност грађења стамбених објеката пољопривредног домаћинства (газдинства) које се, Осим пољопривредом, може бавити и еко и етно-туризмом; Овај вид изградње директно утиче негативно на ревитализацију свих села одумирањем старог аутентичног насеља, повећањем трошкова опремања инфраструктуром и разбијањем постојећих форми села збијеног или полуразбијеног типа. Сва наведена сеоска насеља на основу два претходна пописа су доживела велики пад становништва те постоји значајан неискоришћен грађевински фонд и постојећа комунална инфраструктура за становање, док остали типови објеката омогућавају довољно широк спектар формирања туристичких садржаја. Искуства бесправне изградње у пољопривредним и шумским подручјима већ постоје (Озрен, Бованско језеро...), те апелујемо да ова реченица буде промењена на начин да се избегне насумична стамбена изградња у обухвату ПППН СРП Ртањ, јасним ограничењем зона грађења за становање у пољопривредном земљишту, односно за потребе повремених становања (одредити зоне за изградњу викендица ако сматрате да постоји потреба).</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Грађевинска подручја села су дефинисана и изградња свих врста је дефинисана у оквиру њих. Законом о пољопривредном земљишту омогућена је изградња стамбених објеката за регистрована пољопривредна газдинства. Еко и етно туризам подразумева бављење туризмом у оквиру домаћинства малих капацитета у оквиру пољопривредних газдинстава.</p>
<p>9 Планирање језера између села Врмца и Трговиште површине 36 хектара у близини сеоских насеља биће значајно измењена микроклима која је за туристички развој ових села један од важних фактора. Формулације у плану везане за ово језеро нису потпуно јасне, да ли се користи вода за водоснабдевање и чега све (постојећих насеља, будућих туристичких капацитета планираних на рубном подручју насеља Врмца или нешто треће), или навођавање, док се истовремено планира довод пијаће воде из Бовна. Чиста изворска вода Врмце и здрава</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Не прихвата се да се брише акумулација Врмца јер се она наводи кроз извод из развојних докумената који су донети за планско подручје. Прихвата се захтев о аквапарковима.</p>

<p>клима без честих магли су неки од кључних разлога досељавања 80 становника у овом селу. Поред тога се локација атара села Врмца везује за туристички развој села Јошаница кроз изградњу аквапаркова. Неопходно је потпуно јасно и недвосмислено одредити намену хидроакмулације села Врмицанске реке како би јавност стекла праву слику и проверити њен утицај на погоршање локалне климе у селу Врмица или селу Трговиште која се налазе на јако малим дистанцама одпланираног језера.</p>	
<p>10 Предлажемо искључивање могућности грађења било каквих већих објеката на шумском земљишту. Предложен програм компатибилних намена дозвољених за градњу на шумском земљишту кроз правила грађења омогућава такође инвазивну изградњу објеката у функцији екоуризма, рекреације, објеката за коришћење обновљивих извора енергије и експлоатације минералних сировина, а посебно забрињава формулација „у оквиру шумског земљишта које није обрасло шумом“. Забрињавајућа је ова формулација јер прејудуцира већ виђене догађаје и праксе које их следе широм источне а и у другим деловима Србије, и оваквим усвајањем плана у случају свесно подметнутих пожара или девастације подручја не планира се пошумљавање већ даља експлоатација минерала и изградња. Имајући у виду неконтролисану сечу шума у целој Србији у претходних 5 година и значајно смањење шумског фонда предлажемо да се планом предвиди, пошумљавање шумског земљишта које није обрасло шумом” уместо отварања могућности изградње или експлоатације сировина.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>11 Имајући у виду овакву одлуку и јасне негативне оцене стручне и остале јавности на јавној презентацији одржаној 11.09.2024. и у претходном периоду јасним порукама локалног становништва озбиљно узму у разматрање све примедбе које су изречене већ на јавној презентацији. Од општег интереса је да овај план буде усвојен, узимајући у обзир све објективне примедбе и конструктивне сугестије како би општине Сокобања и Бољевац имале нормалан привредни и друштвени развој у наступајућем периоду. У складу са претходном примедбом предлажемо да се планирано подручје односно обухват за ветропарк у атару села Рујиште уклони са карте намене површина, имајући у виду да представља гранично подручје са општином Сокобања и да би изградња ветропарка директно имала утицаја и на подручје општине Сокобања.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>12 У складу са претходним примедбама предлажемо да се уклони са карте планиран обухват за ветропарк из атара села Илино због угрожавања природних одлика пејзажа планине Ртањ и трајног нарушавања визуелног доживљаја који представља један од најважнијих разлога за посете једне од највиших планина источне и централне Србије. За општину Сокобања ово је Витално питање имајући у виду да свој туристички развој заснива од деведесетих година 20 века на еколошком принципу.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>13. Носилац израде Просторног плана није уврстио сва археолошка налазишта у обухвату плана. У селу Врмица нису евидентирана бар два налазишта (Селиште и Девојачки камен). У прилогу достављамо конкретно нама доступне податке и научни извор.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> План је урађен на основу услова имаоца јавних овлашћења достављених за потребе израде овог плана.</p>
<p>14</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

	<p>Предлажемо да се у Врмци у оквиру комплекса старе школе, цркве и завичајног музеја уврсти нови садржај у функцији научно истраживачког туризма на месту односно у оквиру објекта старе школе (кп 7163 КО Врмца). Ова идеја је већ раније развијена, и у претходном периоду је израђена пројектна документација за реконструкцију старе школе и прибављена сагласност Завода за заштиту споменика у Нишу и решење о одобрењу за реконструкцију објекта за потребе истраживачког центра (издата дозвола бр. 351-314/2015 дана 15.01.2016. год.). Ова намена не би угрожавала већ планиран концепт визиторског центра, а омогућила би целогодишње активности у ширем привредном и друштвеном контексту, бољу приступ, едукацију у природи и мониторинг заштићеног подручја Ргња, и значајно утицала на бројне аспекте одрживог развоја целог планског подручја који су наведени у овом просторном плану. Истовремено би се девастирани објекат старе школе из 19. века поново ставио у функцију и истовремено обновио као значајан траг историјског наслеђа и развоја образовања у Источној Србији. Сматрамо да је јако важно ову тему ближе дефинисати кроз просторни план јер може имати значаја за целу сокобањску котлину као подручје константних научних активности на пољу природних и друштвених наука кроз постојање овакве научне базе на подручју општине.</p>
<p align="center">24. СОКОБАЊСКО ЕКОЛОШКО ДРУШТВО, Број IV 350-456/2024 од 02.10.2024.</p>	<p align="center">Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>1</p>	<p>Страна 30, одељак 3.3.2. Воде и водно земљиште, трећи пасус. Стоји „река Врмца“, а треба „Врмцанска река“ или евентуално „Врмашка река“ (народни назив). Предлог: изменити.</p>
<p>2</p>	<p>Исти одељак, осми пасус, стоји „Ван планског подручја, од значаја за општине Бољевац и Сокобања, налазе се акумулације „Боговина“ и „Бован“, што није чињеница. Акумулација „Боговина“ није израђена, постоји само у планским документима. Предлог: назначити свуда Акумулација Боговина као готов хидротехнички објекат помиње се и у другим деловима плана (стр. 33... итд.)</p>
<p>3</p>	<p>Страна 32, последњи пасус, текст о Врмцанском језеру је неадекватан, највероватније преузет из туристичког памфлета. Пречник језера је 80, а не 50 метара. Настанак нема везе са вулканском активносту, врсте риба нису усаглашене са Студијом заштите СРП Ргњан. Предлог: Преузети из Студије заштите, и/или Друге релевантне и стручне литературе.</p>
<p>4</p>	<p>Исти текст, Констатација да су „примерци мали искључиво резервисани за лечије пецање“ је необилна и непримерена за плански документ, а потенцијално и противзаконита (у контексту дозвољених ловних дужина за поједине врсте). Како је језеро у обухвату специјалног резервата природе, сасвим је могуће да пецање уопште није дозвољено, или је потребна посебна дозвола. Предлог: Проверити са управљачем СРП Ргњан и управљачем риболовним подручјем.</p>
<p>5</p>	<p>Страна 35, одељак Одвођење отпадних вода, други пасус стоји, пречишћене воде се испуштају у Моравицу“ што није у сагласности са чињеничним стањем. Постројење за прераду отпадних вода је ван функције већ 15-ак година. Предлог: Прецизнију информацију затражити од ЈКП Напредак из Сокобање, или од Општинске управе Сокобања.</p>

Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.

О б р а з л о ж е њ е

План је урађен у складу са условима и расположивим подацима добијеним за израду предметног плана.

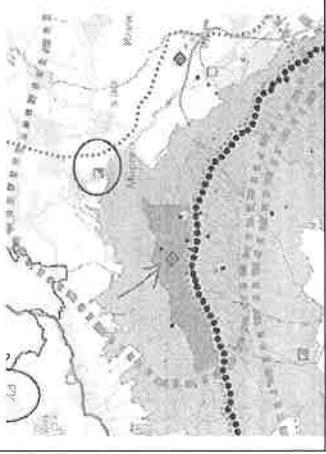
<p>6 Страна 35, Одељак „Електроенергетска инфраструктура“, седми пасус. Далековод Бољевац - Сокобања Е110 Бољевац, стоји: „Траса планираног далековода приказана је на графичком прилогу само шематски, док ће се тачна утврдити техничком документацијом за изградњу.“ Шематски приказ (Реферална карта 2 - инфраструктура) приказује да далековод пролази кроз СРП Ртањ, кроз делове са другим и трећим степеном заштите. Изградња далековода кроз заштићено подручје представља значајан ризик за живи свет. Овакви објекти могу изазвати поремећаје у стаништима заштићених и ретких врста, довести до сече шума и нарушавања пејзажа и других непожељних ефеката по животну средину. Да би осигурали да израда овог значајног инфраструктурног објекта не буде искључиво по принципима економске исплативости, већ и у интересу очувања природних и других вредности планског подручја (посебно СРП Ртањ), као и да у обзир буду узети и интереси локалног становништва, захтевамо да изградњи претходи израда плана детаљне регулације за изградњу далековода. На овај начин биће омогућено учешће јавности кроз доставу примедби и јавну расправу и створиће се услови за очување природних, културних и других вредности Специјалног резервата природе „Ртањ“.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА. Образложење У Плану ће се предвидети да ће се тачна траса утврдити планском и техничком документацијом.</p>
<p>7 Страна 36, одељак 3.3.4. Туризам, последњи пасус, стиче се утисак да је овај део текста:„) - водоакумулација Бован“ грешком уметнут. Предлажемо да се избрише.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>8 Страна 39, одељак „Минералне сировине, геотермална енергија, обновљиви извори енергије“. Извори, зелене енергије" нису заиста такви ако је за њихову изградњу потребно угрозити животну средину и живи свет. Приоритетни циљ овог плана је спровођење заштите на заштићеном подручју - специјалном резервагу природе који је и део Еколошке мреже Републике Србије, има статус IPA подручја (значајно за биљке), РВА (значајно за фауну дневних лептира), EMERALD (подручје од посебне важности за заштиту природе). Предлог овим Планом јасно ставити до знања да: на целом обухвату плана не сме бити изградње ветропарка, на простору СРП Ртањ не сме бити соларних електрана, изузев на индивидуалним домаћинствима. Да би боље осликали обим радова на изградњи једног ветропарка (и њихов погубан утицај на животну средину), дајемо исечак из наурта ПДР за изградњу једног ветропарка где израђивач плана набраја привремене и трајне садржаје који су предвиђени током изградње: "Технолошка организација ветроелектране,, Честобродница" Привремени садржаји током изградње</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Помоћни платой у оквиру сваке позиције стуба за складиштење и монтажу опреме ветрогенератора, као и помоћне мини платформе за монтажу главног крана, за сваку локацију и састоје се од више мањих платформи, на којима се постављају мањи кранови, који врше монтажу главног крана 2. Лепезе кривина великих радијуса-проширење кривина великих радијуса на местима укрштања путева 3. Отворена складишта зона складишта за одлагање опреме биће дефинисана техничком документацијом 4. Паркинзи за вангабаритна специјализована возила логистике 5. Градилишно насеље за потребе изградње ветроелектране 6. Садржаји у функцији мониторинга ветра локација анемометријског стуба за мерење Ветра 7. Привремена фабрика за производњу бетона 	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. Образложење Примедба у вези ветропарка Честобродница се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.</p>

<p>8. Велике мимолазнице за мимоилажење возила за довоз опреме током изградње</p> <p>9. Слободне површине за привремено одлагање земље из ископа</p> <p>10. За манипулисање специјалних возила могуће је формирање привремених окретница изван манипулативних платова на суседним катастарским парцелама уз обезбеђење земљишта</p> <p>11. Формирање извлачњака у зонама серпентинских окретница</p> <p>12. Позајмишта и одлагалишта материјала неопходног током изградње ветроелектране. Парцеле на којима је могуће вршити ископ потребног материјала и одлагање вишка материјала.</p> <p>13. Логистичка област на којој ће бити остављена могућност за допремање, одлагање и претовар опреме на специјализована возила која могу савладати сложене захтеве локације</p> <p>Трајни садржаји током фазе изградње и експлоатације</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Темелји са стубом и земљаним платоом око стуба и темелја са земљаним косинама. Пречник темелја ће бити до 30 м 2. Приступни манипулативни плато трајна платформа са ободним и/или дренажним каналима за прикупљање атмосферске воде 3. Приступни путеви до манипулативних платова на местима где су платформе лоциране дубоко унутар парцела 4. Некатегорисани приступни путеви у јавној својини са проширењем регулације 5. Некатегорисани приступни путеви на приватним парцелама који ће прећи у јавну својину 6. Мањи радијуси кривина остају у функцији обликовани троцентричним, симетричним или несиметричним кривинама. Могућа проширења регулације у зонама раскрснице у складу са радијусима ових кривина. 7. Мање мимолазнице које остају трајно за несметано функционисање саобраћаја током експлоатације ветроелектране. 8. Приступни путеви на приватним парцелама. На местима где не постоји постојећа путка мрежа у јавној својини з потребно је приступ обезбедити до више ветрогенератора 9. Подземна и или надземна кабловска мрежа 35kV којом се повезују ветрогенератори са планираним трафостаницама. Ови каблови се предвиђају као подземни и/или надземни Поставаљање ових каблова може се вршити у коридорима путног земљишта, приступних путева платформама, платоима до темелја ветрогенератора или на пољопривредном земљишту з све у складу са чл.69 Закона о планирању и изградњи. Распоред кабловске мреже биле дефинисан струјним круговима, распоредом стубова, распоредом саобраћајне инфраструктуре. Као што је речено, уколико постоји могућност у оптимизацији каблова оставља се могућност и вођења дуж приватних парцела. 10. Садржаји у функцији мониторинга ветра Локација анемометријског стуба за мерење ветра 11. Трансформаторска станица ТС 35/400kV <p>За изградњу свих објеката предвиђа се могућност етапне изградње по фазама.</p>

9	<p>Страна 54, одељак „Квалитет земљишта“ стоји да активности везане за интензивну пољопривредну производњу нарушавају квалитет земљишта, највише употребом вештачких ђубрива и пестицида. Као и да јужне стране планине обилују природним пашњацима, услед чега је заступљено интензивно сточарство. Према сазнањима СЕД ово је нетачан податак: Са Сокобањске стране се нико интензивно не бави сточарством у обухвату плана. Предлог Прибавити податке од надлежне општинске службе.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
10	<p>SWOT анализа — страна 59 - Вероватно техничком грешком измешане су поједине ставке, па се тако међу слабостима наводе: могућност повећавања прихода становништва због постојања услова за узгој органске и здраве хране; велики потенцијал за развој туризма због природног окружења, пријатне климе, интересантног рељефа и доброг географског положаја; и тако даље. Предлог: Преуредити целу табелу. Побројати обавезно и следеће опасности: Изградња нелегалних објеката; Узурпација изворшита; Претерана туристичка посета, посебно моторизована (квадови); Прекомерно брање и уништавање биља. Значајна слабост је: Недостатак посвећене ренцерске службе - у пракси тај посао „успутно“ обављају запослени у ЈП Србијашуме који већ имају друга, редовна задужења</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
11	<p>Страна 62, део „Полазне основе заштите и развоја планског подручја“ ставка 6 користи се недовољно прецизан термин „контролисано коришћење природних добара“. Предлог: Употребити термин, одрживо“ који је прецизнији и не оставља могућност тумачења.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
12	<p>Страна 71, ставка 8)-“У вези експлоатације минералних сировина“. Захтев СЕД: Изричито и јасно забранити у заштићеном подручју. Ову експлоатацију није могуће обављати на одржив начин (као што стоји на почетку ставке 8), јер се ради о обновљивом ресурсу. Такође, ради се о прљавом и бучном процесу који захтева употребу габаритне механизације и камионског превоза, изазива озбиљно аерозагађење и/или троши велике количине воде. Такође, пракса у Србији је таква да је оваква реченица у планском документу неретко довољна да се започне експлоатација погубна по животну средину, без обзира на оградe у наставку ставке. Уколико се искрено жели заштитити простор, неопходно је овде децидно навести да није у складу са прописаним режимима заштите природе и изворшита водонабављања.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> План је урађен у складу са условима и прописаним режимима заштите.</p>
13	<p>Страна 75, одељак Конфликт 4 Конфликт, није правилно сагледан, евидентна је замена теза - јер изградња објеката за производњу електричне енергије на подручју плана неће утицати позитивно на заштиту животне средине у обухвату Плана, како је неведено. Сваки већи енергетски објекат (ветро, соларни парк и др.) подразумева озбиљне грађевинске захвате на терену, сечу шума, уклањање површинских слојева земљишта, проширење путева, обимне радове, вангабаритни транспорт, Допремање огромних количина бетона... што никако није у складу са примарном наменом простора и заштитом животне средине. Предлог изричито и у потпуности забранити у ЗП, ограничити на соларне паркове у преосталом простору.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
14	<p>Страна 88 - „Воде и водно земљиште“ - одељак преузима решења из ППППН Слива акумулације Бован. Ради се о</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p>

<p>ПППН слива акумулације Бован је донет плански документ релевантан за планско подручје, и на снази је док се не донесе нови.</p>	<p>документу старом 15 година, усвојеном у време када су постојали другачији еколошки стандарди, пољопривреда је била развијенија а заједница у много мањој мери учествовала у изради оваквих докумената. Из тих разлога, као и због промене ситуације на терену, климатских услова и других фактора, многа решења из плана могу се сматрати превазиђеним и застарелим. Сматрамо да је погрешно у ПППН СРП Ртањ имплементирати у целини или делимично решења из Плана слива акумулације Бован, јер ће, када нека од тих решења буду и званично промењена (нпр. израдом новог ПППН Слива акумулације Бован), остати важећа у плану СРП Ртањ. Пример - мале акумулације на рекама у појединим селима. Врло је могуће да ће се код измена плана Слива акумулације Бован ове акумулације (или део њих) избрисати, или променити, али ће она остати у плану за Ртањ. Тако ће планови доспети у колизију, или ће, још горе, такви делови бити преписивани из плана у план и неће моћи да се избацие. Предлог: Правити референце на ПППН акумулације Бован - нпр: уређење прибаља и изградњу акумулација могуће је радити у складу са наводима ПППН акумулације Бован. Такође: Свуда у Нацрту ПППН СРП Ртањ избацити решења преузета из других просторних планова, већ се само позивати на одговарајући план који област на бољи или прецизнији начин уређује.</p>
<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>У предметном тексту се ради о навођењу постојећих потенцијала а Планом је предвиђено коришћење оних који су у складу са принципима одрживог развоја.</p>	<p>15 Страна 96 одељак Природни ресурси, ставка 3, стоји, климатски и земљишни услови за развој пољопривредне производње (сточарство, лековито биље, воћарство и повртарство) и изградњу ветрогенератора као постројења за производњу алтернативне енергије“. Како је раније објашњено, изградња ветропарка у или околини СРП, на планинском земљишту не може бити у складу са очувањем животне средине. Остављањем овакве опције у овом планском документу олакшава се потенцијалном инвеститору да уђе у процедуре и потенцијално направи ветропарк у заштићеном подручју или његовој околини и тиме значајно деградира животној средину. Такође, према нама доступним подацима, никакве студије исплативости нису рађене, па је питање да ли је и констатација о потенцијалу тачна. Предлог: избрисати.</p>
<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Реч „одрживо“ се помиње у 1 ставу иза поднаслова 2.1. Природни ресурси, а у оквиру наслова 2. Утицај посебне намене на развој појединих области. У другом ставу наведеног поднаслова врши се набрајање природних ресурса који су значајни за развој локалне привреде. Коришћење доломита, кречњака...., је у грађевинске сврхе а у зависности од капацитета лежишта.</p>	<p>16 Иста страна, последњи став — као природни ресурс наводе се минералне сировине (доломит, кречњак итд.) у контексту одрживог управљања. Како су ово необновљиви ресурси, одрживо управљање није могуће. Предлог: Избрисати став.</p>
<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>	<p>17 Страна 102, трећи пасус, стоји „ На територији општина Бољевац и Сокобања простиру се ловишта чије је газдовање, уређење и коришћење поверено ШГ „Тимочке шуме“. Информација је непотпуна - према сазнањима СЕД, ШГ Тимочке шуме газдују државним шумама и ловиштима на територији општине Бољевац, а ШГ Ниш онима на територији општине Сокобања. Ловиштима која захватају приватне шуме газдују ловачка удружења, а могуће је да је и део државних ловишта дат у закуп. Предлог проверити у ЈП Србијашуме и Ловачком савезу</p>

Србије и унети тачне информације.	
18 Страна 103, шести одељак, „Коришћење површинских вода“ наводи се коришћење вода за индустрију и хидроенергетику. Како обухватом није планиран развој индустрије на планском подручју и с обзиром на доказане погубне ефекте мини хидроелектрана на живи свет, предлажемо брисање речи "индустрију" и „хидроенергетику“ из Плана.	Примедба се ПРИХВАТА.
19 Исти одељак, „гарантовани минимум“ и „еколошки проток“ су нејасни термини, па њихово навођење не гарантује одрживу употребу водних ресурса и заштиту околних екосистема. Предлог: Поред водопривредне сагласности тражити да се обавезно обезбеде и услови заштите природе Завода за заштиту природе Србије или Министарства заштите животне средине.	Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Ради се о појмовима који се користе у стручној и планерској пракси а исте је дало и Министарство заштите животне средине кроз своје услове.
20 Страна 115, први пасус: „Основни предуслов за реализацију мелиорационих система је комасација земљишта....“. Комасација може нарушити еколошку равнотежу и културни пејзаж кључне за развој одрживог туризма у областима са екстензивном пољопривредом. Једна од уобичајених фаза комасације је сеча свог дрвећа на обухваћено подручју што је равно еколошкој катастрофи. Очување екосистема, традиционалних пољопривредних пракси и локалних заједница требало би да буде приоритет, како би се омогућило дугорочно одржив развој, што је исправно и наведено раније у овом плану. Предлог: Избрисати ставку о комасацији, или еволувано, уколико такав модел постоји, омогућити модел комасације којим се задржава дрвеће, шибљаци и остали елементи пејзажа значајни за очување биодиверзитета карактеристичног за пољопривредне пределе.	Примедба се ПРИХВАТА.
21 Страна 166, одељак Минимални степен комуналне опремљености, стоји „до изградње водовodne мреже могућа је изградња или снабдевање водом капирањем извора“. Сматрамо да је неопходно прецизно дефинисати ко, под којим условима и на који начин може каптирати изворе. Каптирање по слободној вољи може угрозити живи свет на одређеном подручју (у или ван СРП Ртањ), а такође може и угрозити водоснабдевање становништва које већ живи или користи одређени простор. Могући су и проблеми попут узурпације и злоупотребе изворишта. Предлог: Направити решење такво да се избегну или на најмању могућу меру сведу описани и други проблеми који се могу предвидети. Предност дати становништву које већ користи простор, а новоградњу дозволити само уколико их не угрожава.	Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА <i>Образложење</i> Услови за коришћење подземних вода се издају у складу са законом.
22 Страна 194, одељак Рибњаци, прва реченица. Нејасно је ко и на који начин врши описане анализе. Потребно је прецизно дефинисати, а мишљења смо да у СРП Ртањ треба у потпуности забранити, док у другим деловима треба тражити мишљења и услове Министарства заштите животне средине због могућег утицаја на квалитет воде, екосистеме и популације аутохотних врста риба.	Примедба се ПРИХВАТА.
23 Страна 196, одељак Компатибилни садржаји и врсте објеката, стоји да је на подручју Просторног плана у оквиру шумског земљишта које није обрасло шумом могућа изградња појединих објеката. Под тачком 2 су објекти за	Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Биће дефинисано да се у СРП не могу подизати овакви

<p>коришћење обновљивих извора енергије у складу са законом и експлоатације минералних сировина, уз ограничење ако је површина шума и шумског земљишта мања од 15ha. Сматрамо да је ово недопустиво на подручју СРП Ртањ, јер и објекти обновљивих извора енергије и експлоатација минералних сировина носе бројне ризике по животну средину, приликом саме изградње објеката, као и током радног века. Такође, шуме нису једино значајно станиште у овом подручју, ту су нпр. и пашњаци, влажне ливаде, шибљаци, литице и друга значајна станишта која су исправно наведена на страни 26 овог Плана. Предлог - избрисати ову ставку.</p>	<p>објекти, а да је ван СРП приоритетно пошумљавање а само изузетно се може земљиште користити и за друге компатибилне намене.</p>
<p>24</p> <p>Страна 199, одељак Визиторски центри - последња реченице. У првом делу одељка се говори о монтажном-демонтажном објекту од дрвета - осматрачници са наткривеним простором за седење, а у задњој реченици прелази се на термин "комплекс", који је уз то дозвољено опремити саобраћајном и осталом комуналном инфраструктуром. Сматрамо да је овакве објекте дозвољено градити само тамо где има одговарајуће комуналне инфраструктуре, посебно што је већ заплануван главни, Центар за промоцију планине Ртањ, на одговарајућем месту и адекватно опремљен. Предлог: Избацили део о „комплексу“. Забранити градњу тамо где нема одговарајуће инфраструктуре и/или дозволити изградњу без допунског опремања (нпр. објекат без воде, тоалета и септичке јаме, само са постојећом приступном пешачком стазом). Обавезно ставити напомену да је изградња дозвољена у складу са степеном заштите, да би се избегла тумачења и градња у строжијим режимима заштите.</p> <p>Примедба на графички део (Реферална карта 3): У режиму заштите првог степена је учртан (видети приложену слику, означено је стрелицом), што је у супротности са Чланом 35 Закона о заштити природе. Захтев избрисати.</p> <p>Примедба на графички део (Реферална карта 3): У режиму заштите првог степена је учртан визиторски центар (видети приложену слику, означено је стрелицом), што је у супротности са Чланом 35 Закона о заштити природе. Захтев избрисати.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>25</p> <p>Страна 227, одељак Соларне електране. Генерална и најважнија примедба је што се нигде не спомиње анализа или стратешка процена утицаја на животну средину, већ се разматра само технички и економски аспект изградње. Такође, не дефинише се шта је дозвољено у заштићеном подручју, а шта ван. Став СЕД је да соларне електране не треба градити у заштићеном подручју, због угрожавања живог света биљног покривача и ефеката на остали живи свет конкретне екосистема. До угрожавања долази и због градње приступних путева и дистрибутивне електричне мреже, итд. Дозвољавањем се не штити заштићено подручје што би требало да буде примарна функција овог плана. Предлог: Забранити. Евентуално предвидети да се изради стручна анализа могућности</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

изградње (само) соларних електрана и њиховог утицаја на животну средину. Ове убацили у све делове плана.	
26 Иста страна, претпоследњи ред, спомину се „предметна пелелишта“, вероватно грешком пренето из другог документа - избрисати.	Примедба се ПРИХВАТА.
27 Страна 229, 34. ред, спомине се „тело депоније“, вероватно грешком пренето из другог документа - избрисати.	Примедба се ПРИХВАТА.
28 Страна 229, Одељак „Правила грађења“, први ред стоји „На обухваћеним површинама унутар ван граница СРП...“ треба јасно разграничити: унутар или ван. Став СЕД да је једино ВАН могуће радити овакве објекте. Предлог - оставити „ван“, избрисати „унитар“. Додатно и за објекте ван треба прибавити сагласност и услове МЗЖС	Примедба се ПРИХВАТА.
29 Страна 232, одељак Ветроелектране - примедба је као и код соларних - разматра се највише технички и економски аспект изградње. Стиче се утисак да је полазна претпоставка како је веома пожељно имати ветроелектрану у или у околини заштићеног подручја, што дефинитивно није случај. Став СЕД је да је непожељно градити их било где у обухвату овог Плана. Такође, када се разматрају утицаји на животну средину, по правилу се размишља само о периоду након градње - утицају на птице, следе мишеве, буку и слично. Мора се имати у виду да је изградња ветропарка у планинском подручју огроман грађевински подухват где је неопходно ширити путеве, пресецати брда, довести (или произвести на лицу места) кубике и кубике бетона, поставити огромне кранове, довести вангабаритне компоненте ветротурбина. Дакле, претворити велики планински простор у градилиште, уклонити стабла, део земљишта, растерати живи свет, променити режиме извора, микроклиму... Процес изградње је огроман ризик за животну средину и није прихватљив нигде у ЗП и широкој околини. Предлог забранити изградњу ветропаркова било где у обухвату ветропарка.	Примедба се ПРИХВАТА.

25. ДРУШТВО ЗА ЗАШТИТУ И ПРОУЧАВАЊЕ ПТИЦА СРБИЈЕ, BirdLife International, број 080/2024 од 01.10.2024.

<p>На основу прегледа документације доступне на сајту Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у вези са Јавним уводом за ПППН СРП „Ртањ“ приметили смо да су прихваћени неки наши коментари на картографске пропусте у Раном јавном увиду у ПППН СРП „Ртањ“. Ипак, и даље се у документу Јавног увида на ПППН СРП „Ртањ“ налазе следеће проблематичне ставке и идеје:</p> <p>1. На површини коју план обрађује налазе се 3 отворена копа / рудника. Од поменутих једно је стари рудник угља, као и два каменолома, сви у околини села Мирово и водоизворишта предложеног за заштиту према овом документу (Слика 1). Отворени копови и рудници не могу да иду једно поред друго за заштитом водоизоришта, поготово не у крашким подручјима попут разматраног. Стога се у овом документу мора одредити да ли се развија рударство или заштита водоизоришта. Такође, поменуто експлоатационо поље већ је изашло из својих одобрених експлоатационих површина према сајту Министарства рударства и енергетике (Слика 2) и стога би требало да буде затворено у складу за заштитом водоизворишта (Слика 3) јер га потенцијално може сагадити, утицати на издашност. Додатно, један отворени коп налази се у оквиру</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. Образложење План је урађен на основу услова издатих за потребе овог плана.</p>
--	--

<p>3. стелена заштите СРП, те би он морао да буде у потпуности затворен за даље коришћење. Приложени су: Слика 1. Колови и рудник у околини села Мирова, Слика 2. Површина експлоатационог поља код Мирова према сајту Министарства рударства и енергетике, Слика 3. Зона водоизворишта у односу на експлоатационо поље код Мирова.</p>	
<p>2. ППППН за СРП „Ртањ“ се мора ускладити и са ППППН за слив акумулације „Боговина“ који је такође у процесу усвајања, а чија изградња ће значајно утицати на подручје слива Црног Тимока даље узводно од Кривога Вира до Мирова.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> ПППН за слив акумулације „Боговина“ није у фази усвајања, односно исти је у фази израде (на основу Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Боговина“, "Службени гласник РС", број 46/22).</p>
<p>3. ППППН за СРП „Ртањ“ и даље нигде не приказује несаниратну депонију која се налази уз магистрални пут између села Мирова и Лукова. Овај значајан извор загађења и извора заразе би требало да буде обележен на мапи и у будућности саниран, те би један овакав Документ требао да обавезно обрађује и овај велики проблем који изгледа за планере не постоји. Прилог: Слика 2. Депонија у близини села Луково и Етно хотела „Ртањ Балашевић“</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>4. Површине за ветропаркове у околини села Мирова, Илино и Рујиште не би смели да се налазе на ПППН будући да нису спроведена истраживања која би одобрила постојање истих на поменутиим локалитетима нити се помињу у тексту документа. Ово крашко подручје источне Србије представља најзначајнији коридор за слепе мишеве у земљи, а присутан је и велики диверзитет птица грабљивица. У оквиру ове конкретне површине код Мирова и Илина налазе се у оквиру познате ловне територије сурих орлова (<i>Aquila chrysaetos</i>) који се налази на источним падинама Ртња у оквиру Специјалног резервата природе. Уколико сматрате да је све ово неважно и да не деградирате природне вредности (птице и шишише) можете цело подручје ишрафирати за ветропаркове, а не само на тим малим површинама. Када се у обзир узме планирани ветропарк Честобродица на Буковику, те ове две површине источно и јужно од Ртња подручје резервата би практично било окружено ветропарковима. Не мислите да би кумулативни ефекат можда негативно утицао на птице као један од најважнијих елемената због чега је СРП и проглашен? На страни 23. наводите „Лепота и атрактивност планине Ртањ представља један од императива у заштити и развоју овог подручја“, а истовремено планирате да је окружите ветропарковима?</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Примедба у вези ветропарка Честобродица се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.</p>
<p>5. Да би се градиле хидроакумулације у околини села Рујиште и Врмца прво се морају урадити Студије утицаја на животну средину, Студија изводљивости, као и оправдати толике инвестиције. У сливу реке Сокобањске Моравице живи више строго заштићених врста туалара (<i>Therapsa anomalum</i>), ракова (<i>Austrotatambius toggentium</i>), птица (<i>Sinclus cinclus</i>, <i>Sisonia nigra</i>), риба (<i>Cottus gobio</i>). Јасно је да се жели искористити сваки могући природни потенцијал и ресурсе, али то неће зауставити нестајање становништва колико би утицало уколико би се директно улагало у сеоски и еко туризам где су корисници локално становништво. Додатно, климатске промене и екстремно високе температуре доводе до ниских водостаја у акумулацијама и учесталог цветања алги, бактерија чиме вода значајно губи на квалитету и постаје опасна по здравље. Дакле, то није никакав напредак нити туристичка понуда већ деградација постојећих водених потенцијала, стога</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Наведено се односи на планска решења усвојеног ПППН који се бави том специфичном проблематиком.</p>

<p>средства уместо у планиране акумулације усмерити у постројења за обраду отпадних вода, уређење приобаља, очување ретенционих зона где се речнице могу безбедно изливати у случају екстремних падавине које су постале редовна појава.</p>	
<p>6. Који је разлог успостављања велике грађевинске зоне северно од села Мирова које је тренутно пољопривредно земљиште?</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Предметна зона је обухваг важећег Плана детаљне регулације Индустрijske зоне Мирова.</p>
<p>7. Северне падине Ртња код Лукова у широј зони према Самању (Слика 4) су у процесу интензивне голосече већ више година уназад што отвара пут за могућности активирања клизишта и стварања бујица на том подручју што је потпуно у супротности са основним мерама заштите животне средине у току изградње хидроакумулације „Боговина“ на Црном Тимоку. Такође, нигде на поменутом подручју на локацијама где је дошло до сече површине нису пошумљене већ се постепено саме обнављају, опет супротно наведеним основним мерама заштите. Такође, у овим старим шумама које се трнутно секу станишта су планинског делтића (<i>Dendrocopos leucotos</i>), мале мухарице (<i>Ficedula parva</i>) и источне шарене мухарице (<i>Ficedula semitorquata</i>), дакле са наставком овакве праксе изгубиће се темељне вредности због којих су ове шуме уопште ушле у оквире СРП-а. Такође, са оваквом неодрживом праксом угрожава се и само насеље Луково јер ће услед недостатка шума стрме падине постати знатно подложније појави великих клизишта услед екстремних падавина које су постале редовна појава. Приложена: Слика 4. Голосече на северним падинама Ртња јужно од Лукова.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> План не дозвољава непланску сечу.</p>
<p>8. Питање да ли је ауторима Просторног плана познато да се изградњом акумулација на рекама деградираних квалитет и спречава самопречишћавање? То документу ПППН „Боговина“ је управо ваша агенција навела за акумулацију „Бован“ да јој је нужна ургентна санитарна заштита, дакле већ је вода критично лошег квалитета, а ради се о Вештачком језеру старом мање од 45 година. Похвално је што сте са мапа избацили поменути акумулацију „Жучковца“ на малој реци Јошаници која директно прима отпадне воде из села Јошаница, Јошаничке бање и Жучковца, али и оне код Николинца и Мужинца. Ипак, они су остали у тексту основног документа, страна 15, тако да их треба и одагле избацили уколико то није грешка на мапама. Ако су заиста избачене из плана акумулације код Жучковца, Николинца и Мужинца треба се свакако имати у виду да је ситуација слична и са планираним акумулацијама код Врмце и западно од Рујишта које би такође сакупљале и отпадне воде из насеља. Једино акумулација источно од Рујишта на реци Треси не би у себи складиштила отпадне воде те је једина на изврстан начин оправдана, но тиме би се истовремено деградирала овај мали незагађени водоток. Понављамо да за сваку акумулацију треба да се ураде Студије процене утицаја на животну средину јер могуће да их насељавају неке ендемичне или строго заштићене врсте, а и оправданост истих је додатно уштитна јер ни друге широм Србије нису довеле до неког нарочитог просперитета, већ су све учесталији извештаји о цветању алги и немогућности за коришћење истих. Боље би вам било да се фокусирасте на формирање функционалних Земљорадничких задруга које би раде у корист пољопривредне производње локалног становништва.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Наведено се односи на планска решења донетог ПППН који се бави том специфичном проблематиком.</p>
<p>9. Зона геолошких истраживања и потенцијалних експлоатационих површина вам се преклапају са обе акумулације код Рујишта. Треба се одредити да ли земљу уступамо за туризам или за сирову експлоатацију</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

<p>минералних сировина, а те се посебно односи на потенцијално загађивање површинских и подземних вода услед геолошких истраживања што је већ евидентирано на више места у Србији.</p>	
<p>10. Навод да један од принципа развоја треба „посебно да буде скијалишна инфраструктура и ски стаза код села Ртањ више је него бизарна с обзиром да село нема ни свој водовод (страна 54) нити да је у документу наведено решење за тај проблем. На ниској планини попут Ртња и у ситуацији са све мање снега из године у годину, овај вид туризма заиста не би требало разматрати као један од основних принципа развоја нити у то ишта улагати. Посебно забрињава навод са стране 13: „...мала алпска скијалишта (предвиђена на северно-источној падини Ртња јужно од истоименог насеља и у ували стенских одсека испод врха Шилак и Облог брда на северној страни Ртња)“ јер се локација надовезује налази у 1. и 2. степену заштите, а да би било функционално мора се градити и скијашка инфраструктура, жичаре, вештачки снег, што је све бесмислено и у супротности за заштитом природе.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>11. Зашто из правца Шарбановца и Рујевца нема заштитне зоне у виду 3. степена заштите већ се површина у 2. степену заштите за различитим ограничењима директно додирује са незаштићеним површинама, чак и са саобраћајницом? Ово није добра пракса с обзиром на ограничења 2. степена заштите и шта би све могло да се ради уз саму границу ове површине. Зона према Шарбановцу и Рујишту би без проблема могла да се прошири на 3. степен заштите јер се ради о очувањем травних површинама какве се сличне налазе и у 2. степену заштите северније, са значајним гнездилиштем више заштићених и угрожених врста птица - виноградарска стрнадица (<i>Emberiza hortulana</i>), велика стрнадица (<i>Emberiza calandra</i>), шумска шева (<i>Lullula arborea</i>), пиргава грмуша (<i>Sylvia nisoria</i>), змијар (<i>Circus gallicus</i>), осичар (<i>Pernis ptilorhynchus</i>), и друге.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Зоне са одређеним режимима заштите су дефинисане у складу са Уредбом и Студијом заштите. Заштитна зона СРП није дефинисана Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, бр. 18/19), а "заштитна зона" није дефинисана ни предложена Студијом заштите, као ни Решењем о условима заштите природе Министарства заштите животне средине заведено (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024) које је донето на основу Стручне основе број 03 020-3011/3 од 12.01.2024. године које је издао Завод за заштиту природе Србије. У тексту ће се нагласити значај заштите СРП са аспекта намена и коришћења простора у контактним зонама, у смислу да околне намене не смеју угрозити вредности СРП.</p>
<p>12. На страни 16. основног документа наводите: „Са гледишта економско-социјалне оправданости, активности предвиђене око акумулације „Бован“ и укупно уређење сливног подручја имају вишеструки значај. Поред ефеката примарне заштите од последица бујица у сливу Моравице, најважнији економски ефекти се очекују у домену снабдевања становништва и индустрије водом, наводњавања пољопривредног земљишта, развоја туризма и изградње капацитета за производњу електричне енергије.“ Идеја за изградњу 6 акумулација и тиме смањења издашности Моравице која формира акумулацију „Бован“ би се угрожавала одрживост исте, а квалитет воде смањено на комплетном току као што је и сам „Бован“ већ у проблему.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Наведено се односи на планска решења донетог ППППН који се бави том специфичном проблематиком.</p>
<p>13. Ртањ је препознат као Примарно подручје за осолике муве (<i>Insecta: Diptera: Syrphidae</i>) - <i>Prime Hoverfly Areas</i> (РНА) које су значајна, индикаторска група инсеката за великим бројем строго заштићених врста, те и ову категоризацију треба уврстити у текст документа. Референца се налази на линку:</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Подаци о заштићеним врстама унети су у План у складу</p>

<p>https://www.researchgate.net/publication/301276541_Prime_Hoverfly_Insecta_Diptera_Sytr_hidae_Ateas_PHA_as_a_conservation_tool_in_Serbia</p>	<p>са условима заштите природе и расположивим подацима достављеним за потребе израде овог плана, у складу са законом.</p>
<p>14. На страни 18. наводи се „Еколошке претензије планског подручја захтевају висок степен прикупљања, пречишћавања и одвођења отпадних вода, чиме се подразумевају следеће активности“ без да се наводи и једна локација где би се оваква постројења налазила. Исто се односи и на ангиерозивна уређења.</p>	<p>Примедба се НЕ ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Локације постројења се одређују нижим планским документима.</p>
<p>15. На страни 26. у тексту под наводом „42 строго заштићене и 15 заштићених врста бескичмењак“ треба направити латинске називе врста јер се налази више грешака у именима врста.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>16. Питамо се докле се планира да се воде из каптираног извора Моравице користе за рудник угља „Соко“ (страна 34) и какве користи од тога има општина Сокобања? Уместо постојећег стања та вода би могла да се користи за снабдевање локалног становништва и за туризам. Уместо тога имамо овакав навод у документу на 34. страни „Сокобања се снабдева из локалних изворишта, али се дугорочно поуздано решење може остварити само повезивањем за Моравички регионални подсистем. Поред акумулације Бован, са аспекта водоснабдевања и наводњавања од значаја су и 8 мањих акумулација (Трубаревац, Жучковац, Врмца, Николинац, Рујиште 1 и 2, Блендија и Леповик“). Дакле у најави је деградација свих могућих водотокова, а истовремено и смањење капацитета саме Моравице чије извориште је каптирано за потребе рудника!?</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Подаци су добијени од имаоца јавних овлашћења у поступку израде плана, а за овај ниво планске документације.</p>
<p>17. Истовремено док се планира низ малих акумулација чак ни сама Сокобања нема уређен систем обраде отпадних вода са овим наводом на 35. страни: „Целокупни канализациони садржај се одводи на постројење за пречишћавање отпадних вода, а пречишћене воде се испуштају у Моравицу. Постројење је унутар насеља а капацитет му је превазиђен. За прикупљање употребљених вода са подручја викенд и сеоских насеља, користе се технички и санитарно неусловне септичке јаме, што је посебно ризично у ужој зони заштите акумулације Бован.“ Дакле, загађена вода иде једним делом директно у Моравицу, те у акумулацију „Бован“ као што ће бити и у свим другим планираним малим акумулацијама? Зашто се не улаже у ППОВ-е? Још је жалосније што ни Бољевац није завршио свом ППОВ, а нема га ни једно друго насеље које би требало да окружује акумулацију „Боговина“ која ће тиме доживети исту судбину као и „Бован“. Велика неодговорност и погрешни приоритети за улагање, уместо ППОВ-и планирају се скијалишта, акумулације, ветропаркови, геолошка истраживања....</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> План је урађен на основу водних услова Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичка дирекција за воде (број 325-05-541/2023-07 од 23.08.2023. године) и равнојних докумената.</p>
<p>18. Да ли ће село Ртањ које нема водовод (страна 54) имати могућност да добије воду од оверених резерви воде ПЕВХР-1/17 или је то намењено само за предимензионирани хотел "Рамонда Ртањ доо" Бољевац?</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Водоснабдевање насеља Ртањ је планирано кроз ПДР за насеље Ртањ и реализација инфраструктуре ће се вршити на основу наведеног ПДР-а.</p>
<p>26. ЦЕНТАР ЗА ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО – ЦДОП, Драгана Томић Пилиповић, број 002/2024 од 25.09.2024.</p>	
<p>1 Израду Просторног плана подручја посебне намене СРП „Ртањ“ сматрамо изузетно значајним кораком у развоју наше локалне заједнице и очувању животне средине од које сви непосредно зависимо. Радује нас</p>	<p>Примедба СЕ ПРИХВАТА.</p>

чињеница да ће се у будућности наш рејон развијати плански и да ми, као стално насељено и радно активно становништво, заједно са свим осталим припадницима наше локалне заједнице, имамо прилику да дамо своје сугестије и мишљења о садржају објављеног документа, пре његовог званичног усвајања.

На самом почетку бисмо истакли наше велико задовољство чињеницом да је Планом јасно препознато и дефинисано да се развој рејона посматра кроз призму одрживог развоја и поштовања еколошких принципа који су данас у свету општи стандард и представљају једини могући начин за опстанак, како природе, тако и локалне популације. Такође, желимо и да истакнемо задовољство што су села Врмца, Николинац и Мужинац препозната као туристички потенцијали и добили предност за даља инвестициона улагања.

Међутим, анализирајући предметни документ, учили смо одређени број нелогичности и нејасноћа на које желимо да укажемо и скренемо пажњу надлежним институцијама, али и да дамо конкретне предлоге како се одређени изазови могу превазићи, а потенцијали претворити у валоризоване вредности. Посебно имајући у виду да одређене предложене економске мере у документу нису у потпуности усуглашене са модерним принципима одрживог развоја и заштите животне средине, и стога имамо бојазан да ће реализација предложених свега довести до увећања, а не санирања, учених конфликтних интереса наведених у поглављу 4. (стр 74-77).

Посматрајући садржај анализираних текстова из угла економске и туристичке струке, сматрамо да **одређени стручни термини нису јасно дефинисани, а одређене тврдње нису у складу са ситуацијом на терену**, те да би требало јасније дефинисати који кораци су предвиђени просторним *планом* и која је њихова оправданост. Стога тражимо да се у Нацрту ПППН СРП „Ртањ“ изврше следеће измене:

1. **Избрисати тврдњу „Туризам је на овом подручју још увек у почетном стадијуму развоја”, (стр 36).**

Сматрамо да оваква тврдња не представља добру полазну тачку, с обзиром на то да Сокобања представља значајан туристички центар већ више од 180 година (Сокобања, 2022) и да искоришћавање лековитог фактора термоминералних извора Сокобање и Бање Јошанице има традицију која датира из периода владавине Римљана. Бања је била интензивно коришћена и у доба Турака, а још 1834. године када је књаз Милош издао наређење о доношењу плана изградње првог јавног купатила (Денда & Стојановић, 2017), Сокобања је била једина "варошка бања" у Србији (Радивојевић, 2008). У новијој историји, а и данас, Сокобања нема значајније развијену ни једну другу привредну грану осим туристичке (Туризам у Сокобањи, 2022). Као једна од најпосећенијих бања у држави, Сокобања спада у општине које имају најдужу традицију бањског туризма у Србији и, у складу са инфраструктуром капацитетима којима располаже, већ привлачи значајну туристичку тражњу у сфери бањског, лечилишног и конгресног туризма.

Овај захтев сматрамо веома важним из разлога што сматрамо да туризам у Сокобањи не треба посматрати као новину која тек треба да се догоди овом рејону, а о чему се стиче утисак читањем текста Плана, већ као постојећу активност коју је потребно квалитативно унапредити, без већих апетита ка повећању квантитативних показатеља у контексту броја посетилаца, већ усмерити активности у правцу подизања квалитета услуге, које би резултирало повећањем економских ефеката на локално заједницу. Податак да је преко 50% локалног становништва општине Сокобања директно или индиректно повезано са туристичким активностима (угоститељство, занатство, трговина на мало, услужне делатности, пољопривреда и слично) врло је важан и од њега би требало кренути у даљу анализу могућих праваца развоја.

Примедба СЕ ПРИХВАТА.

2. **Јасно дефинисати појам етно и еко-села и осигурати њихово доследно коришћење у документу.** Појмови етно-села и еко-села нису истозначни и морају бити тачно дефинисани како би се избегле заблуде, поготово што се дати појмови користе као база за аргументе предложених економско туристичких мера у плану. У приручнику „*Еко-село као модел за ревитализацију српских села*“ који смо издали 2015. године, цело једно поглавље смо посветили управо дефинисању ових појмова, како бисмо истакли различите дугорочне последица које ова два концепта могу имати на руралне заједнице и њихов развој (поглавље 3, страна 10-12).

Етно-села су структуре изграђене махом у руралним подручјима и њихова је примарна делатност угоститељска и/или едукативна (нпр. музеји на отвореном). Превасходни циљ ових објеката јесте конзервација споменика руралне архитектуре и то, неретко, њиховим дислоцирањем с места где су аутентично настали. **Овакав модел је у контрадикторности с појмом опстанка и одрживости живота на селу**, управо због свог конзерваторског карактера и приступа очувању сеоске баштине и културе. Овакви простори заправо нису намењени становању, већ да буду туристичка атракција с нагласком на услужну делатност.

За разлику од етно-села, **еко-село је облик насеља чији становници желе да живе у складу с природом** и настоје да остваре свој основни циљ, а то је самоодрживост заједнице, заштита животне средине и унапређење животног стандарда. Према Роберту Гилману (Gilman R), оснивачу Института Контекст из Ленглија, који се бави проблемима у вези с одрживости друштва, „еко-села су људска станишта, свеобухватне заједнице, и урбане и руралне, које су пријатељски интегрисане у природно окружење и имају способност да се успешно одржавају и у будућности.“ (Gilman R., The Ecovillage Challenge, by Context Institute, 29, pp. 10).

С тим у вези, **етно туризам који се ослања на културу**“, где се традиције и обичаји претварају, **но село често води до „комодификације** производе за туристе, губећи аутентичност и значај за локално становништво. Овај приступ може деградирати значај културних вредности уместо да их очува и **одбити туристе на дуге стазе**. С друге стране, **еколошки туризам који се ослања на еко-село** састоји од мањих туристичких пројеката са фокусом на заштиту природе **може створити висококвалитетна искуства за туристе**, док истовремено осигурава дугорочне економске користи локалне заједнице.

Примедба се ПРИХВАТА.

3. **Избрисати из нацрта плана изградњу ски-центра код насеља Ртањ**, јер није у складу са наводима Плана где се истиче неопходност развоја облика туризма који су у складу са принципима одрживог развоја, и где није уочено елаборирање потреба за изградњом вештачких туристичких атракција високо комерцијалног типа. Штавише, ако се осврнемо на проблем сезоналности који се истиче и у СВОГ анализи као тренутна слабост туризма у рејону, па поткрепљени резултатима научних истраживања и искуствима других дестинација сличног типа, **аргументовано сматрамо да се овакве инвестиције могу сматрати апсолутно неоправданим.**

Проблем сезоналност и неодрживост се посебно односе на изградњу скијалишта на Ртњу, где узимајући у обзир резултате научних студија које су вршене у различитим планинским пределима Европе и света, у контексту одрживости у условима интензивних климатских промена и смањења снежно покривача, можемо закључити да овакве инвестиције немају светлу будућност. На пример, једна од таквих студија (Yeoman, 2012) указује на неодрживост пројеката изградње ски центара на планинама на којима би се доње границе ски стаза налазиле на висинама испод 2000 метара, због све оскуднијег снежног покривача. Имајући у виду надморску висину врха Шиљак која износи 1570 метара, сматрамо да би оваква инвестиција била потпуно неоправдана уколико се рачуна на природни снег. Са друге стране, уколико се буде прибегло вештачком оснеживању, појавиће се још

<p>већи еколошки проблем на који упозоравају биолози и и научници који се баве утицајем вештачког снега на планинске екосистеме. Аутори научних студија из ових области упозоравају на велику штетност хемијских средстава која се користе за прављење вештачког снега, које се топљењем директно депонују у природну подлогу и трајно је загађују, уништавајући станишта биљних и животињских врста (Rißen, Stoesckli, & Ammann, 2003).</p>	
<p>4. Избрисати из нацрта плана изградњу голф терена јер такође из исто горе наведених разлога сматрамо да није економски оправдана ни одржива оваква инвестиција. Желимо скренути пажњу јавности на изузетну штетност хемијских ђубрива и пестицида, велике количине воде које се користе у одржавању травњака, као и велике површине земљишта који мора бити узурпиране зарад изградње оваквог објекта, а сада представљају станишта аутохтоних биљних и животињских врста.</p> <p>Са економског гледишта, а посматрано из угла психолозије потрошача у туризму, голф терени (па и горе наведена скијалишта) привлаче релативно уску циљну групу која, поред самог спортско-рекреативног садржаја, има и одређене захтеве и очекивања по питању категорије смештаја, инфраструктуре, културне и забавне понуде, као и саобраћајне доступности дестинације, које у случају Сокобање и Ртња није могуће задовољити у мери која би овакве капиталне инвестиције учинила економски оправданим на дуже стазе.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Голф терени се не обрађују у овом Плану, већ се помињу на страни 16 у оквиру извода из Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ („Службени гласник РС”, број 14/09).</p>
<p>5. Избрисати из нацрта плана изградњу аква парка у селу Врмца, јер такође сматрамо да није економски оправдан. Надморска висина Ртња и самог села Врмца са локалном микроклимом дозвољавају врло кратку сезону купања на отвореном па је у случају ове инвестиције упитан поврат уложених средстава, а потенцијал негативног утицаја на животну средину несамерљив.</p> <p>Овај предлог је уједно и у супротности са Планом који препознаје да је сеоски туризам кључна активно и потреба за заштитом када је у питању дата понуда, а не потреба за комерцијалним вештачким атракцијама које би привукле сезонске доласке, као што је аква парк. Како се наводи на страни 82 предметног Плана:</p> <p><i>Развој туризма оствариће се кроз: развој сеоског етно туризма и других специфичних врста туризма, ловног туризма, фото-сафари, одмор у очуваној природи, излетнички туризам, планинарење и др.);</i></p> <p><i>– развој еко туризма и агротуризма; едукацију и информисање локалног становништва, посетилаца и шире јавности о вредностима СРП „Ртањ” и туристичким потенцијалима заштићеног подручја.</i></p> <p>У селу Врмца, кога треба посматрати као еко-село, треба увести мере подршке за еко туристичке иницијативе које укључују мале породичне смештаје, агро-туризам и активности попут едукативних радионица, вођених тура природом и посматрања дивљих врста СРП „Ртањ“.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>6. Избрисати из нацрта план за ветропаркове (Стр. 85, Пасус 5) и преусмерити те пројекте на локације ван рубова природног резервата са преорјентацијом на соларну или биомасу као једине изворе за стварање енергије. (Одлука о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница” на територији општине Сокобања „Службени лист општине Сокобања”, број 30/22, у изради);</p> <p>Предлог укључује развој ветропаркова и коришћење обновљивих извора енергије, што на први поглед изгледа одрживо, али оваква постројења имају потенцијално деструктиван утицај на природна станишта, посебно у контексту специјалног резервата природе. Предложена решења морају узети у обзир стварне еколошке последице, а не само номиналну корист коришћења „чисте енергије.”</p>	<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА. <i>Образложење</i> Примедба у вези ветропарка Честобродница се прихвата. Одрживо коришћење обновљивих извора енергије се планира у складу са условима заштите природе добијеним од стране Министарства заштите животне средине (број 353-02-03042/2023-04 од 19.01.2024. године) за потребе израде Просторног плана подручја посебне намене СРП Ртањ.</p>

<p>7. У потпуности уклонити ловни туризам из плана као опширну туристичке понуде и увести програме еколошког туризма са минималним утицајем на биодиверзитет. Ловни туризам предвиђен у нацрту није у складу са одрживим развојем резервата природе. Лов може негативно утицати на популацију дивљих животиња, додално нарушава концепт заштите природе. С друге стране неопходно је појачати контролу криволава (стр.57) који може угрозити природну равнотежу и довести истрабљења појединих врста - са једне стране, као и неконтролисаног повећања других врста, односно до ремећења ланца исхране.</p>	<p>Примедба СЕ ПРИХВАТА.</p>
<p>8. Изабацили планове за масовну изградњу и заменити их одрживим, еколошки прихватљивим пројектима попут еко-смештаја, бициклических стаза и пешачких стаза, који су мање инвазивни и користи већ постојеће ресурсе (Стр. 72, Пасус 1). Било какво даље инсистирање на изградњи велике инфраструктуре која би се односила на путеве, објекте за ловни туризам, викенд насеља и туристичке центре представља инсистирање на развоју који је у супротности са принципима одрживог развоја јер доводе до уништавања природних станишта, погоршања екосистема, и даљег оптерећења комуналне инфраструктуре која је већ у лошем стању. Овакви планови без конкретних анализа потенцијалног утицаја планираних инвестиција, изградње туристичке инфраструктуре, и повећаног броја посетилаца на локалне екосистеме (фауна, флора, водени ресурси, загађење ваздуха) могу довести до ненадокнадиве штете по природну средину. Уместо тога, план би требало да се фокусира на минималне инфраструктурне интервенције које поштују постојећу природу и ресурсе, што би га довело у усклађеност са законском регулативом, која у овом облику у предложеном плану није у потпуности у складу са домаћим законима о заштити природе, као ни са ЕУ директивама о биолошкој разноврсности (Директива 92/43/ЕЕЗ) и одрживом развоју.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Планом се не предвиђа масовна изградња. У плану је третман саобраћајне и остале инфраструктуре рађен у складу са условима и расположивим подацима.</p>
<p>9. Избрисати наводе да је село Врмца етно-село и центар етно туризма, што није тачно, као што се наводи у поглављу 3.3.4 Туризам, страна 36, 3 пасус или на страни 16 (касније и у неким другим деловима документа). Врмца се мора третирати као еко-село, како је наведено на стр. 109-110, где се јасно појашњава дефиниција и концепт развоја села Врмца као еко-села.</p>	<p>Примедба СЕ ПРИХВАТА.</p>
<p>10. Изабацили предлог за формирање акумулационог језера код села Врмце или преиспитати његову сврху и локацију (стр 15). Иако се у документу наводи да је она социјално и економски оправдана, овакав инфраструктурни захват може изазвати значајан негативан утицај на локални екосистем, водне токове и биодиверзитет. Ртањ и околина, а посебно село Врмца, представљају значајну културну целину са специфичним начином живота, обичајима и руралном архитектуром. Заштита културне баштине је један од темеља одрживог развоја, а према УНЕСКО препорукама, развој у руралним подручјима мора бити усклађен с очувањем аутентичних вредности заједница. План не предвиђа адекватне мере за очување ове аутентичностије. Развој туризма који није у складу са локалном културом и традиционалним начином живота може нарушити социјалну кохезију и довести до „губитка аутентичности“.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Планирана акумулација Врмца, се помиње у оквиру извода из Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ („Службени гласник РС”, број 14/09).</p>
<p>11 Изабацили предлог довођења воде из Бованског језера до наведених села, посебно Врмце, и размотрили локалне изворе као алтернативе (стр 18). Као што и сам документ наводи на стр. 32 квалитет воде из акумулационог језера Бован представља водоток 4 класе, услед неконтролисаног упуштања отпадних вода. Вода из овог језера је лошег квалитета и захтева озбиљну санитарну заштиту, што није одржива опција за снабдевање.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> Решење које се помиње на страни 18 је у оквиру извода из Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Бован“ („Службени гласник РС”, број 14/09).</p>

<p>12. Иако је процењено да село Врмица нема елементе централитета, уврстити село Врмица заједно са Мужинцем, у мрежу центара и насеља као микроразвојног центра села за општину Сокобања, пре свега зато што ово село представља позитиван пример развоја и оживљавања села од кога се може учити. С тим у вези, у табели 11., на страни 46 стоји да село Врмица нема продавницу, што је нетачно и то треба исправити.</p> <p>13. Уврстити у развој села Врмица већ предлагани пројекат обнове старе школе, код цркве Св. Тројице, као едукативног центар у циљу креирања простора за деље едукације и летње кампове - деčји и школски/омладински туризам (стр 95). Пројекат реконструкције дате школе већ постоји и израђен је, тако да не би захтевао додатне ресурсе за израду пројекта.</p> <p>14. Преиспитати план изградње или успостављања обилазног пута око језера Врмица – не постоје јасни наводи у плану и они могу бити супротни у односу на принципе одрживог развоја и очувања животне средине.</p>	<p>Примедба СЕ ПРИХВАТА.</p> <p>Примедба СЕ ПРИХВАТА.</p>
	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Планска решења овог Просторног плана су у складу са режимима заштите. Планиран је општински пут до језера:</p> <p>Језеро Врмица и некатегорисани путеви Око језера се не планирају нови путеви осим постојећих</p>

	<p>за које није неопходна додатна обрада подлоге пешачких стаза, док је за бициклистичке стазе неопходно одговарајуће сабијање подлоге и оивичење (природним материјалима, који по изгледу, димензији и начину постављања, значајно не одступају од окружења). Премошћавање препрека (вода, јаруга и сл.) вршити постављањем одговарајуће конструкције од дрвета.</p>
<p>15. Није јасно наведено како ће се успоставити демографска виталност становништва и ублажавање депопулационих тенденција на подручју плана, имајући у виду да је то један од кључних фактора успеха овог плана, последично и овог подручја.</p> <p>Верујемо да би пре усвајања креираног Плана било неопходно пажљиво анализирати што већи број искустава туристичких дестинација из окружења и шире, како би се сагледале реалне околности под којима се овакви капитални пројекти реализују и евентуалне последице које остављају по локалну заједницу и природно окружење.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>Ублажавање негативних демографских процеса је успостављено као циљ, односно развојна тежња читавог подручја без које је немогуће очекивати даљи (рурални) опстанак. Одрживи туризам је свакако један од начина да се економски опорави територија и да се успори (заустави) неповољан тренд опадања броја становника.</p> <p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>16.</p> <p>Са тим у вези, желимо да изнесемо неколико предлога које сматрамо да би били добра смерница за преумеравање фокуса инвестиција и пажње заинтересоване јавности, а што би, у складу са Планом развоја, допринело одрживом развоју рејона планине Ртањ и општине Сокобања.</p> <p>Као што се у Плану наводи на страни 94: „Туризам заснован на <i>принципима одрживог и еколошког развоја може се развијати на целом планском подручју, искористивајући његове потенцијале. Од посебне важности је развој рекреационо-образовних програма који промовишу природне и стечене вредности региона, представљање значајних културно-историјских објеката (са мерама за уређење њихове околине), околине, успостављање информативних центара на локацијама у складу са специфичностима подручја, развијање специфичних смештајних капацитета као што су етно села, сеоски туризам и еко кампови, као и развијање посебних програма еколошки оријентисаног угоститељства и услуга, са циљем промоције еко-туризма“ потребно је фокусирати се на вредности које рејон већ поседује и које је неопходно сачувати.</i></p> <p>Сходно наведеном, износимо своје Препоруке за правце даљег развоја СРП Ртањ и општине Сокобања</p> <p>1. Задржати постојећи бренд и идентитет Ртња као туристичке дестинације</p> <p>У оквиру СВОТ анализе (стр 66), као једна од снага наводи се „унапређење бренда планине Ртањ (Светилиште - Врело енергије Пирамида; Шилак - апсорбер енергије и др.)“ што сматрамо изузетно важним становиштем јер Ртањ заиста већ има израђен идентитет туристичке дестинације атрактивне код туриста који трагају за миром и складом са природом, како би требало и да остане у годинама које долазе. У том контексту сматрамо да би изградња вештачких атракција са забавним садржајима комерцијалног типа, као што су скијалиште, аква парк или голф терен, било у колизији са миром који влада у Специјалном резервату и који свакако треба сачувати, без обзира о којој зони заштите се ради. Плашимо се да би изградња таквих објеката у потпуности нарушила позитиван имиџ дестинације и на крају рок привукла туристе који, објективно посматрано, нису циљна група којој СРП Ртањ треба да тежи.</p>	

Врло охрабрујући подаци који буде наду у боље сутра свакако се морају размотрити као могући правци развоја туризма на Ртњу који су у складу са постојећим позитивним имиџом, реалним потребама и могућностима, али и светским трендовима.

17

2. Креирати нове природне атракције за растуће циљне групе у оквиру екотуризма

Поред атрактивности везаних за очувану природу, свеж ваздух, лековите воде, здраву храну, лековито биље, архитектуру и друге вредности које су до сада биле, а надамо се да ће и остати, у фокусу туристичке понуде и потражње, истакли бисмо и потенцијал геолошког наслеђа које се такође истиче у тексту Просторног плана на страни 21: „*На Ртњу је, у досадашњим истраживањима, рекогносцирано или делимично истражено 14 спелеолошких објеката: 10 објеката су јаме, 2 објекта одговарају јамско-пећинском типу и само 2 објекта су пећине. Највећи број спелеолошких објеката је концентрисан на положајима јужној падини планине Ртањ*”.

Ове геоморфолошке формације сматрамо да треба уврстити у приоритете код планирања заштите локалитета и њихово укључивање у туристичку понуду. Првенствено, мислимо на потенцијал за развој тематских облика туризма који су у потпуном складу са циљем Плана развоја, а то је очувања природе, едукација и истраживање. Ртањ веома лако и са минималним инвестиционим улагањима може постати дестинација за тематске облике туризма који су неинвазивни за природу, привлаче посетиоце више платежне моћи и вишег нивоа образовања, а то су спелеолози, еко туристи, планинари, научници, истраживачи, студенти и чланови еколошких удружења и спортских клубова. Сматрамо да фокусирање на овакве циљне групе може имати најбржи позитиван ефекат на локалну заједницу јер постојећи смештајни капацитети и туристичка инфра и супра структура, уз веома мала унапређења, у потпуности задовољава њихова очекивања и потребе. Туристи оваквих интересовања задовољавају се смештајем у локалним домаћинствима, малим пансионима и камповима и немају прохтеве за услугама које у посматраном географском и социолошком контексту није реално пружити. Њихов контакт са локалним становништвом је директан и сви који буду укључени у процес пружања услуга оствариће бенефите одмах, што директно утиче на охрабривање младих и радно активних да остану у својим селима, продају туристима вишак домаћих прехрамбених производа, понуде услуге смештаја и исхране, продају занатских производа, сувенира и слично. Овој циљној групи се такође могу понудити и друге врсте повезаних екотуристичке активности као што је нпр. посматрања дивљих врста, посебно птица СРП „Ртањ“.

У оквиру ове препоруке желимо да скренемо пажњу на још једну потенцијално интересантну циљну групу која бележи растући тренд у свету, а то је тзв. *accessible tourism*, односно, туризам приступачан и особама са посебним потребама. Ово интензивно растуће тржиште, које се посебно јавља у оквиру омладинског и едукативног, али и здравственог туризма, задовољава се туристичким услугама нижег ценовног ранга и захтева минимална улагања, преваходно у прилагођавање смештајних и угоститељских објеката потребама овог типа туриста. Као одличан пример истакли бисмо Логарску долину у Словенији која је међу првима у Европи изградилa тактилну шумску стазу намењену слепама и слабовидима, шумску стазу прилагођену инвалидским колицима, едукативну шумску стазу са инфо таблама намењену особама оштећеног слуха, стазу за ходање без обуће (у оквиру ортепедских и невролошких терапија) и слично. Нема сумње да би фокусирање на ове циљне групе довело и до успешног повезивања едукативног и екотуризма са лечилишном и велнес понудом Сокобање и бање Јошанице.

Примедба се ПРИХВАТА.

	<p>Потенцијално интересантан туристички производ рејона може бити и понуда летњих едукативних и спортско-рекреативних кампова за децу из дијаспоре, која свакако већ сада представља једну од најзаступљенијих циљних група у српском туризму. Уз кампове и курсеве српског језика и културе, овој циљној групи могу бити интересантни и курсеви локалних објачаја, гастрономије, фолклора, занатства, пољопривреде, па и сакупљања лековитог биља.</p>
<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>	<p>18</p> <p>3. Сачувати аутентичне амбијентале целине</p> <p>Ова препорука односи се на амбијенталне целине као туристичке атракције које можда имају и највећи степен атрактивности у рејону, посебно ако се проблем поматра из угла културног туризма.</p> <p>У Плану се наводи да је неопходно <i>позиционирање ртањских села на карти насеља Србије која подржавају модел одрживог развоја и интегралне обнове села (еколошке, економске и социјалне)</i>. Овде желимо да скренемо пажњу на светски тренд који се показао као идеалан модел јавно-приватног партнерства, а познат је под називом „дифузни хотели“, где се старе куће и окућнице, као имовина физичких лица, у оквиру заједничког инвестирања и управљања, могу ревитализовати и претворити у смештајне објекте више и високе категорије. Сматрамо да би смештајни објекти који имају свој историјат, своју архитектонску и етнографску вредност биле вишеструко исплативија инвестиција од изградње нових смештајних објеката. Искуства руралних туристичких дестинација које су прибегле овом или сличном начину ревитализације старих кућа и грађевина показују да је интересовање туриста више плателне моћи далеко више усмерено ка реновираним историјским објектима него ка новозграђеним, модерним и униформисаним грађевинама које могу да се пронађу у било којем делу света.</p> <p>Лош једна веома важна смерница у оквиру ове препоруке се односи и на неопходност заштите старих воденица, појага, стабала-Записа и других аутентичних реткости које су везане овај крај. Ова смерница је у складу са наведеним исказима на страни 173 Плана: <i>„у режиму заштите III степена заштите развој туризма базира на развоју села и унапређењу сеоских домаћинства (ревитализација и комерцијализација), уређење објеката културно- историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну комуналну и туристичку инфраструктуру и другу изградњу“</i>.</p>
<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>	<p>19</p> <p>4. Сачувати природне атракције које СРП Ртањ чине привлачним посетиоцима и здравим животним окружењем</p> <p>У контексту очувања природних богатстава, радује нас што се на 185. страни Плана наводи: <i>„Забрањена је и изградња објеката који својом величином и изгледом нарушавају амбијенталне вредности, као и објеката који не испуњавају услове заштите природе и еколошке услове“</i>. Ове забране сматрамо кључним и мислимо да се оно посебно требају односити на изградњу објеката већег габарита, као што би то свакако био аква парк или скијалиште, а мислимо да би постојећим природним атракцијама требало строго забранити приступ моторним возилима (пример Врмчанско језеро).</p> <p>Овде морамо придружити и захтев да се из плана искључе и планови изградње ветропаркова, за које већ сада зна да имају директно негативне последице на животну средину и становништво. Изградњом било каквог постројења, па чак и ван на рубу СРП „Ртањ“ директно угрожава па и урушава оно због чега туристи највише</p>

<p>долазе у овај рејон: а то је поглед са Ртања или поглед на Ртањ, у свој својој очуваности природне лепоте.</p>	<p>20 Закључна разматрања Анализирајући детаљно текст Просторног плана може се закључити да се у истом ни у једном тренутку не спомиње потреба за вештачки изграђеним атракцијама у посматраном рејону, те се јасно закључује да њима није место на планини Ртањ која већ има израђен идентитет, препознатљивост и бренд који треба сачувати и искористити на најбољи могући начин. Желимо да укажемо на потребу за искључивањем сваке идеје о изградњи објеката који нарушавају природни изглед и пејзаж планине, као што би били аква парк, голф терен или скијалиште.</p> <p>Иако се нацрт плана позива на очување локалних заједница и природних ресурса, потребно је редефинисати приступ туризму, фокусирати се и осигурати да се планирање и имплементација спроводе у складу са савременим принципима одрживог развоја и законодавством. Треба се фокусирати на очување онога што је на Ртању атрактивно, а налази се на рубу пропадања и изумирања, а то су старе планинске куће, старе школе, цркве, остаци средњовековних утврђења, воденице, угрожене биљне и животињске врсте, локални народни обичаји, ношње, нематеријално културно наслеђе и породичне вредности. Све наведено јесте и увек ће бити разлог доласка домаћег и страног госта јер је аутентично, својсвено само том географском простору, док се забавни садржаји комерцијалног типа могу пронаћи на другим местима и конкуренција у тој сфери је далеко већа него у сфери очуваних, аутохтоних локалних заједница.</p> <p>Ово је посебно битно зато што план не садржи довољно детаљну или прецизну процену утицаја на животну средину (ПУО). Одсуство конкретних анализа потенцијалног утицаја планираних инвестиција, изградње туристичке инфраструктуре, и повећаног броја посетилаца на локалне екосистеме (фауна, флора, водени ресурси, загађење ваздуха) може довести до ненадокнадиве штете по природну средину. Према домаћим законима о заштити природе и ЕУ Директивама (Директива 92/43/ЕЕЗ о очувању природних станишта и дивљих врста), сви инфраструктурни пројекти у заштићеним подручјима морају имати јасну и свеобухватну процену утицаја.</p> <p>Свакако, желимо да истакамо да подржавамо иницијативу за изградњом визиторског центра за туристе који би могао бити и место понуде локално израђених сувенира и производа домаће радиности, као и место на којем је могуће извршити резервацију приватног смештаја и добити све информације од користи за туристе и дневне посетиоце. У нади да ће наведени захтеви, сугестије, и предлози бити узети у обзир и позитивно утицати на доносиоце одлука о судбини једног туристичког бисера као што је планина Ртањ, желимо да искажемо своју добру вољу за укључивањем у све активности у вези са планирањем, те понудимо своју стручну подршку и сарадњу у реализацији.</p> <p>Референтне Центар за друштвено одговорно предузетништво ЦДОР из области одрживог руралног развоја су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Носилац међународне награде за социјалне иновације 2010. године, под покровитељством Мухамеда Јунуса, Нобеловца за мир и оснивача концепта микрофинансирања и социјалног предузетништва. 2. Са концептом Рурал хуба, првог коворкинг простор на руралу у Републици Србији, заснован на принципима одрживе економије и социјалног предузетништва, смо уврштени као позитиван пример на међународној платформи Социјалних иновација у маргинализованим руралним подручјима (SIMRA -
---	--

Видети претходне закључке под 26 (1-19).

<p>Social innuption in Marginal Rural Areas).</p> <p>3. Издали смо 2015. приручник „Еко-село као модел за ревитализацију српских села на примеру села Врмца“ на српском и енглеском језику, како бисмо промовисали различите приступе и модалитете одрживог руралног развоја.</p> <p>4. На Европској награди за промоцију предузетништва (ЕЕПА), ЦДОП је са концептом Рурал ХаБа 2018. године уврштен као национални победник за Србију у категорији Зелена тржишта и енергетска ефикасност.</p> <p>5. Од 2022. године смо део међународног пројектног тима „Отворена школа за сеоске Домаћине“ који ради на дефинисању курикулума за домаћине“ који ради на дефинисању курикулума за креирање професије „сеоског домаћина“ у циљу ревитализације села у Европи. Више о овоме можете сазнати на сајту пројекта www.villagehosts.eu</p> <p>Својим радом инспиришемо, едукујемо и мотивишемо на међународном нивоу различите институције, организације и удружења на креирање иновативних друштвених решења са фокусом на села и изградњу заједница, па се искрено надамо да ћемо успети и доносиоце одлука да мотивишемо да уврсте наше предлоге у измене Нацрт Просторног Плана Специјалног Резервата Природе Ртањ.</p>	<p>27. ДРАГОСЛАВ БУРЂЕВИЋ, од 30.09.2024.</p> <p>ЗАХТЕВ ЗА ИЗДВАЈАЊЕ КАТАСТАРСКЕ ПАРЦЕЛЕ БР. 3572 КО ВРМЦА</p> <p>Из садржине просторног плана „Просторног плана подручја посебне намене специјалног резервата природе „Ртањ“ - елаборат за рани јавни увид – („Просторни план“),.. Подносилац, као искључиви ималац права својине на кат. парцели 3572 КО Врмца овим путем користи прилику да насловљеном органу оправдано поднесе захтев за изузимање предметне парцеле из Просторног плана. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ. Разлог подношења овог захтева у наставку ћемо покушати детаљно да образложимо. Елем, према представљеном просторном плану, предметна парцела припада режиму заштите III степена, а према коме могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинства, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу. Као што је Просторним планом и наведено, село Врмца је пример како се становници враћају улажући, пре свега у развој пољопривреде, сточарства и других занемарених грана. Имајући у виду да је и моја породица једна од многобројних која се иселила, али се са задовољством вратила у своју домовину и то баш са намером да се уложе напори да овај мали крај буде још познатији и посећенији. Циљ и разлог подношења овог захтева је узрочно последично везан са обновом и развојем села Врмце, односно са планом развоја мини туризма, али са очувањем нетакнуте природе и само са њеним побољшањем, односно побољшањем услова за развој пољопривреде и сточарства, првенствено, а са друге стране са повећањем услова за представљање лепота и природе овог краја редовним, случајним и намерним посетницима овог краја. Представљање природних богатстава Врмце није могуће без одређеног плана, представљеног кроз туристичке планове, атракције и добру организацију, адекватно особље. Баш то и јесте план подносиоца овог захтева. Као што је познато, село Врмца лагано и све више привлачи туристе разним</p>
	<p>Примедба се НЕ ПРИХВАТА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>КП бр. 3572, КО Врмца се налази у граници СРП Ртањ а овим планом се не могу мењати границе СРП, које су утврђене Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, бр. 18/19).</p>

манифестацијама, које се одржавају, као што су на пример коњички дани, изложба хране, које организују махом мештани самоиницијативно или удружења основана за очување Врмце, те је план/предлог подносиоца захтева да у будућности, проба да све те манифестације организује на мало дужи период од оног који траје током дана, да се туристима омогући да обиђу нетакнуту природу коњима, а који би били смештени на предметној парцели и тачно и према законима саграђеним мини-објектима, да се на предметној парцели организује окупљање туриста ради планирања теренског обиласка са за то обученом туристичким водичем. Такође, ставили бисмо акценат и на све више младих, али не мања ни старија популација, који постају љубитељи коња, а који нажалост изумиру, а која чињеница је свима позната. Подносилац је мишљења да организована овог мини-туризма са племенитим животињама ни на који начин не може да штети природи, да умањи њену постојећу лепоту, већ само може да допринесе њеном већем очувању. Поред тура обиласка лепота Ртња, на овај начин би могла да се организују и туристичко-рекреативна јахања по природи. За организацију и реализацију овог плана, предметна парцела је сасвим идеално стационирана, односно локацијски се налази на адекватном месту, а како већ у свом поседу подносилац захтева има одређени број коња и како се одређена манифестација показала као успешна, мишљења смо да развојем овог вида туризма могла да се побољша посећеност овог лепог места од стране већег броја туриста, да би на овај начин и сама општина Сокобања имала одређен прилив новчаних средстава, а којим средствима би могла да се постепено решавају дуго нерешена питања, изградња путева, недостатак канализације и остали комунални и други недостаци. Дакле, подносилац као власник кат. парцеле 3572 КО ВРМЦА, општина Сокобања, а чија површина износи 26а07m², а која парцела припада режиму заштите III степена, овај захтев/предлог подноси ради изузећа из режима заштите да би слободно, о свом трошку могао да уложи напоре и одређена људске и материјалне ресурсе, ради израде и реализације плана развоја сеоског туризма са стављањем акцента на организацију разгледања и уживања у лепотама овог предела Републике Србије на сасвим природан и још мало заборављен начин, и то узгојем и дресирањем коња, односно стварањем тзв. мини ерегеле, која би била доступна како старијој и тако млађој популацији, а све то имајући у виду да подносилац овог захтева/предлога већ има у свом поседу одређени број коња, да је већ организована манифестација са веома добрим успехом о коме се писало и о коме су снимљене и емисије, и да само на овај начин постоји могућност да се са озбиљношћу приступи изради и реализацији плана за развој мини туризма. Поред тога, у том делу, је чак могуће и врло изводљиво да се реализују и дани посвећени едукацији, а чији циљ би, првенствено, био усмерен на едукацију ради упознавања са природом, њеним богатствима у смислу упознавања са разноврсним биљкама и њиховом доприносу животу и здрављу средини, саставом земљишта, стена, односно едукацијом првенствено усмереној ка осећању и уживању у природи и на тај начин бисмо покушали и уложили много веће напоре да се повећа свест о њеном дуготрајном очувању и одржавању. Из свега претходно изнетог, сматрамо да је наш постављен предлог/захтев врло оправдан, а готово јер је усмерен баш ка очувању природног богатства, унапређењу заштите и културолошку презентацију природе, природних и културних вредности, а који план ће подносилац као појединац из својих ресурса много пре моћи да произведе у дело, уз поштовање свих одредби Закона, подзаконских аката и осталих обавезујућих норми, како државе тако и општине Сокобања. На крају, подносилац захтева/предлога надлежном органу је на располагању, уколико је потребно доставити још информација или целокупан план развоја мини туризма усмереног на едукацију о природи, очување природе и откривање њених лепота.

28. ЉУБОМИР АНТОНИЈЕВИЋ, Сокобања, од 30.09.2024.

Примедба се НЕ ПРИХВАТА.

Образложење

КП бр. 1254, КО Врмца се налази у граници СРП а овим планом се не могу мењати границе СРП, које су утврђене Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Ртањ“ („Службени гласник РС“, бр. 18/19).

1

ЗАХТЕВ/ПРЕДЛОГ ЗА ИЗДВАЈАЊЕ КАТАСТАРСКЕ ПАРЦЕЛЕ БР. 1254 КО ВРМЦА

Из садржине просторног плана „Просторног плана подручја посебне намене специјалног резервата природе „Ртањ“ - елаборат за рани јавни увид – („Просторни план“), „Подносилац, као искључиви ималац права својине на кат. парцели 1254 КО Врмца овим путем користи прилику да насловљеном органу оправдано поднесе захтев за изузимање предметне парцеле из Просторног плана.

29. МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ, број 002551902/2024 од 07.10.2024.

БЕЗ ПРИМЕДАБА.

У складу са Вашим дописом број 2519/2024-02 од 30.08.2024. године којим сте нам упутили захтев за достављање мишљења на Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“ на животну средину, а сходно делокругу рада Министарства рударства и енергетике, обавештавамо Вас следеће:

- Са становишта Сектора за обновљиве изворе енергије указује се на следеће: У члану 5. ст. 3-5 Закона о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС“, бр. 40/21 и 35/23), прописано је следеће:
„Забрањује се изградња хидроелектрана у заштићеним подручјима.

Изузетно од става 3. овог члана, Влада може, на предлог министарства надлежног за рударство и енергетику (у даљем тексту: Министарство), уз претходно прибављено Мишљење министарства надлежног за заштиту животне средине, дозволити радове и активности, односно пројекте на изградњи хидроелектране на заштићеном подручју, уколико се ради о пројектима од јавног и општег интереса, односно о пројектима од посебног или националног значаја за Републику Србију.

Сматра се да су услови из става 4. овог члана испуњени нарочито у случају ако се изградњом хидроелектране допринеси сигурности рада електроенергетског система, односно обезбеђују нови производни капацитети за производњу електричне енергије из обновљивих извора који су неопходни за остваривање планиране динамике раста производње електричне енергије из обновљивих извора енергије, за достизање националних циљева дефинисаних Интегрисаним националним енергетским и климатским планом или када су нови производни капацитети за производњу електричне енергије из обновљивих извора енергије потребни за остваривање циљева енергетске транзиције или испуњавање међународних обавеза."

- Сектор за електроенергетику даје следеће мишљење:

При изради Извештаја придржавати се одредби Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14, 95/18-др. закон и 40/21 и 35/23-др. закон) и техничких норматива у области електроенергетике;

Уважити мишљење АД Електропрежа Србије, Београд, из акта број: 130-00-UTD- 003-1090/2023-005 од 09.09.2024. године (у прилогу);

Уважити мишљење ОДС Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд, из акта број: 2541200-Д.08.01.-437223/1-24 од 25.09.2024. године (у прилогу);

У Извештају, наслов „Електроснаблевање“, стр. 38, изменити тако да гласи: „Снаблевање електричном енергијом“;

<p>У првој реченици под насловом „Електроснабдевање“, стр. 38, речи: „преносних мрежа“ изменити тако да гласе: „преносне мреже“;</p> <p>У вези са текстом у другом пасусу, четврта алинеја, страна 39: „Постојећи далековод 35/10 kV „Бољевац-Мирово“ треба реконструисати и изградити нови далековод 35 kV „Мирово-фабрика воде Криви вир“, уважити мишљење ОДС Електродистрибуција Србије;</p> <p>Реченицу: „На планском подручју већи број ТС 10/0,4 kV различитих типова и снаге“, стр. 39, допунити</p>	<p>У првој реченици под насловом „Електроснабдевање“, стр. 38, речи: „преносних мрежа“ изменити тако да гласе: „преносне мреже“;</p> <p>У вези са текстом у другом пасусу, четврта алинеја, страна 39: „Постојећи далековод 35/10 kV „Бољевац-Мирово“ треба реконструисати и изградити нови далековод 35 kV „Мирово-фабрика воде Криви вир“, уважити мишљење ОДС Електродистрибуција Србије;</p> <p>Реченицу: „На планском подручју већи број ТС 10/0,4 kV различитих типова и снаге“, стр. 39, допунити</p>
<p>30. ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ ДОО БЕОГРАД, број 2541200-08.01.-437223/1-2024 од 25.09.2024.</p> <p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.</p> <p><i>Образложење</i></p> <p>На 38-39 страни Плана није пронађена наведена констатација. На 118 страни се „Планира се и реконструкција далековода 35 kV Бољевац-Мирово истом трасом, у смислу замене стубова и повећања пресека проводника“.</p> <p>У условима Електродистрибуције д.о.о. Београд, број 2540400-08.01-363756/1-23 од 18.08.2023. године, у ставу 3 задња реченица гласи:“... Планира се и реконструкција далековода 35 kV Бољевац-Мирово истом трасом, у смислу замене стубова и повећања пресека проводника“, и иста је преузета интегрално и утврђена у План.</p> <p>У наведеним условима, ималац јавног овлашћења није се позвао на услове које је издао у току израде ПДР ВЕ „Честобродница“.</p>	<p>30. ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ ДОО БЕОГРАД, број 2541200-08.01.-437223/1-2024 од 25.09.2024.</p> <p>На страни 38-39. Плана наведена је следећа констатација:</p> <p>“Постојећи далековод 35/10 kV „Бољевац - Мирово“ треба реконструисати и изградити нови далековод 35 kV „Мирово-фабрика воде Криви вир.“</p> <p>Нејасно је из којих услова је обрађивач преузео део реченице који се односи на изградњу 35 kV делековода „Мирово - фабрика воде Криви вир“.</p> <p>За потребе напајања сопствених потрошњи високонапонских постројења у оквиру ВЕ Честобродница биће потребно градити ТС 35/10 kV са прикључним 35 kV водовима (надземни на мањим надморским висинама, кабловски на већим) одговарајућег типа и пресека, на постојеће 35 kV водове у зони ТС 35/10 kV Мирово тако да се образује 35 kV мрежа у конфигурацији петље (услови бр. 559123/2-23 од 15.12.2023. издати за потребе ПДР ВЕ Честобродница).</p>
<p>31. АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ БЕОГРАД, број 130-00-УТД-003-1090/2023-005 од 09.09.2024.</p> <p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>	<p>31. АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ БЕОГРАД, број 130-00-УТД-003-1090/2023-005 од 09.09.2024.</p> <p>На основу вашег електронског захтева од 03.09.2024. године, који је код нас заведен дана 03.09.2024. године и достављене документације (Нацрт ПППН СРП „Ртањ“ и Извештај о стратешкој процени утицаја ПППН СРП „Ртањ на животну средину У електронском облику), обавештавамо вас да „Електромрежа Србије“ А.Д. даје позитивно мишљење на Нацрт ПППН СРП "Ртањ" и Извештај о стратешкој процени утицаја ПППН СРП „Ртањ“ на животну средину, уз следеће напомене:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Заштитни појас далековода износи 25 m са обе стране далековода напонског нивоа 110 kV од крајњег фазног проводника. – У случају укрштања са енергетским објектима у власништву АД „Електромрежа Србије“ неопходно је омогућити обављање активности на одржавању, санацији, адаптацији и реконструкцији у постојећим коридорима електроенергетске инфраструктуре, што је у складу са Законом о енергетици" (Сл. гласник РС бр. 145/2014), „Законом о шумама" (Сл. гласник РС бр. 30/2010, 93/2012 и 89/2015), „Законом о заштити природе" (Сл. гласник РС бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010 - испр.).

<p>32. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ, 03 број 020-3399/3 од 16.10.2024.</p>	<p>БЕЗ ПРИМЕДАБА.</p> <p>Заводу за заштиту природе Србије доставили сте Захтев број 2519/2024-02 од 30.08.2024. године, у Заводу заведен под 03 бр 020-3399/1 од 02.09.2024. године, за достављање Мишљења на Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“ на животну средину.</p> <p>Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода, обавештавамо вас следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у обухвату предметног Плана налази се заштићено природно добро Специјални природно добро I категорије (Уредба о проглашењу резерват природе „Ртањ“ Специјалног резервата природе „Ртањ“, „Сл. гласник РС“, бр. 18/2019). У складу са чланом 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 исправка, 14/2016 и 95/2018 - други закон и 71/2021) акт о условима заштите природе за националне паркове и заштићена подручја I и II категорије које проглашава Влада издаје министарство надлежно за послове заштите животне средине, по претходно прибављеној стручној основи надлежног завода. – Министарство заштите животне средине, ул. Омладинских бригада бр. 1, 11070 Нови Београд, је поступајући у складу са чланом 9. став 8. Закона о заштити исправка, природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 14/2016, 95/2018 - други закон и 71/2021), а по прибављеној Стручној основи Завода заведену под 03 бр. 020-3011/3 од 12.01.2024. године, донело Решење бр. 353-02- 03042/2023-04 од 19.01.2024. године, о условима заштите природе за израду Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“. – На основу члана 9. став 18. Закона о заштити природе мишљење о испуњености услова заштите природе издаје орган који је и издао Решење о условима заштите природе. <p>Имајући у виду наведено, Завод не може да изда мишљење на Извештај о стратешкој процени утицаја као саставног дела Просторног плана посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“, јер за предметни План није издао акт о условима заштите природе.</p> <p>С обзиром да је Акт о условима заштите природе издало Министарство заштите животне средине, <u>ваш захтев за Мишљење на Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“ на животну средину је прослеђен Министарству заштите животне средине на даљу надлежност</u></p>
<p>33. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ, број 1580/2-03 од 14.10.2024.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p> <p>Обавештавамо Вас да смо прегледали предложени Просторни план подручја посебне намене Специјални резерват природе „Ртањ“ на адреси: https://mgsi.gov.rs/cir/dokumenti/javni-ovid-u-nactt-prppr-srp-rtanj-i-izveshtaj-o-sru-prppr-srp-rtanj-na-zhivotnu-sredinu коју сте нам послали у Вашем захтеву бр: 2519/2024-02, и да у складу са тиме износимо следеће примедбе:</p> <p>на страни 85, у табели бр 16: Добра која уживају претходну заштиту, Добра која уживају претходну заштиту - споменници културе</p> <p>(а у складу са АКТ-ом о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних</p>

<p>добра и добра која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана Општине Бољевац од 17.4.2024 који је издао Завод за заштиту споменика културе Ниш, као надлежни Завод),</p> <p>додати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Стара железничка станица у Мирову на к.п. бр: 6560/3, КО Мирово 11. Кућа у Хајдук Вељковој 134, на к.п. 4991, КО Луково 12. Кућа у В. Милутиновића, на к.п. 2342/1, КО Луково 13. Кућа у В. Милутиновића 1а, на к.п. 2282, КО Луково 14. Кућа у Божидара Младеновића 1, на к.п. 2281, КО Луково 15. Кућа у Божидара Младеновића 26, на к.п. 2047, КО Луково <p>на страни 85 у табели бр 16: Добра која уживају претходну заштиту, <i>Објекти народног градитељства</i> (а у складу са АКТ-ом о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добра и добра која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана Општине Бољевац од 17.4.2024</p> <p>који је издао Завод за заштиту споменика културе Ниш, као надлежни Завод),</p> <p>додати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 16. Објекти у Манастирској 66 на к.п. 2392, 2393, КО Луково 17. Кућа у Хајдук Вељковој 65, на к.п. 1518, КО Луково 18. Кућа у Хајдук Вељковој 63, на к.п. 1519, КО Луково 19. Кућа у Хајдук Вељковој 63, на к.п. 1519, КО Луково 20. Кућа у Божидара Младеновића 26, на к.п. 2312/1, 2312/2, КО Луково 21. Кућа у Божидара Младеновића 26, на к.п. 2311/1, КО Луково 22. Кућа у Хајдук Вељковој 25, на к.п. 1558, КО Луково <p>а уместо</p> <p>бр. 16 Милетинска воденица, бр. 17 Багинска воденица, написати</p> <p>бр 23 Милетинска воденица и бр. 24 Багинска воденица</p> <p>на страни 86, у Табели 16. <i>Добра која уживају претходну заштиту,</i></p> <p>у складу са АКТом о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добра и добра која уживају претходну заштиту од значаја за израду Просторног плана Општине Бољевац од 17.4.2024</p> <p>додати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ПКЦИЦ Мирово КО Мирово 2. ПКЦИЦ Илино КО Илино <p>Исправљен Надрт ПШПН СРП Ртањ, послати Заводу на коначно мишљење</p>	<p style="text-align: right;">34. ОПШТИНСКИ ОДБОР СПС Сокобања, број IV 350 – 450/24 од 01.10.2024.</p>
--	--

<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i></p> <p>Овим планом је предвиђено да је ППО Сокобања неопходно ускладити са овим Просторним планом а евенуалне корекције основне намене (основних категорија земљишта одређених Просторним планом) у обухвату Просторног плана, није могуће извршити у поступку усклађивања, односно измене и допуне просторних планова јединица локалне самоуправе, односно кроз директну примену ових планова или изградом уређајних основа за сеоска насеља.</p>	<p>С обзиром да је Просторни план општине Сокобања, као и измене и допуне истога, усвојене 2021. Години (и нису предмет овог Нацрта), а да не би дошло до прекомерне градње у III зони заштите СРП “Ртањ”, као и да нарушавање животне средине (клима, температура, ветар...), молимо да размотрите могућност и наложите општини Сокобања да преиспита, и приступи изменама ППО Сокобања у делу КО Врмца, КО Јошаница, КО Жучковац, КО Трговиште, КО Мужинац, КО Шарбановац и КО Николинац и др., тј. у свим катастарским општинама које се ослањају на подзучје посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“.</p>
---	---

IV ПРИМЕДБЕ НА ИЗВЕШТАЈ О СПУ СА ЗАКЉУЧЦИМА КОМИСИЈЕ

1. Милорад Тешић, број 2519/2024-02 од 26.09.2024.
Слађана Пејчић, број IV 350-417/24 од 30.09.2024.
Хајдер Јелена, број IV 350-446/24 од 30.09.2024.

ПРИМЕДБА

На страни 55 Извештаја је наведено да је у поступку израде Извештаја консултовано Министарство за заштиту животне средине. Уколико је ова констатација уопште тачна, онда је потпуно нејасно због чега приликом израде Плана и Извештаја није примењено Решење о условима заштите природе Министарства за заштиту животне средине број 00484325 2024 14850004006 501 100 од 24.04.2024.године. Доношењу овог решења претходило је доношење Одлуке о изради плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ на територији општине Сокобања („Службени лист Општине Сокобања“ број 30/2022) којим је предвиђена изградња ветропарка на површини од око 170,66 хектара на подручју КО Јошаница, КО Рујевица и Ко Врбовац. Истоветну Одлуку о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ („Службени лист општине Бољевац“, број 22/21) донела је општина Бољевац. На основу наведених Одлука израђен је Елаборат за рани јавни увид за потребе израде плана детаљне регулације за изградњу ветропарка "Честобродница" (у даљем тексту: Елаборат), којим је предвиђена изградња ветропарка са укупно 55 ветрогенератора укупне висине 300 м (што је висина Ајфелове куле), на укупној површини од 11.162 хектара, у највећој мери земљишта под квалитетним шумама, од којих је 5.860 хектара у општини Бољевац (КО Криви Вир и КО Луково), а 5.302 хектара у општини Сокобања (КО Јошаница, КО Рујевица и КО Врбовац). Уочљиво је да је наведеним Елаборатом на територији општине Сокобања предвиђена 30 пута већа површина за постављање ветрогенератора, него што је одређена површина у Одлуци о изради плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ на територији општине Сокобања. Оцењујући наведени Елаборат, Министарство за заштиту животне средине донело је Решење о условима заштите природе број 00484325 2024 14850004006 501 100 од 24.04.2024.године којим је у целости изузето од

- Кнежевић Оливера, број IV 350-446/24 од 30.09.2024.
Николић Александар, број IV 350- 447/24 од 30.09.2024.
Микашиновић Марко, број IV 350- 444/24 од 30.09.2024.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА.

Образложење

План и Извештај о СПУ су урађени у складу са условима заштите природе и расположивим подацима, достављеним за потребе израде овог просторног плана.

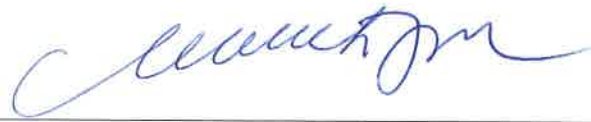
<p>изградње ветропарка, Честобродича" територију општине Сокобања (КО Јошаница, Ко Рујевица и КО Врбовац) површине 5.302 хектара и подручје планине Буковик, док је у преосталом делу одредило испуњавање строгих услова за изградњу ветропарка на територији општине Бољевац. Ни из текста Плана, ни из текста Извештаја није могуће утврдити да је приликом израде ових докумената примењено напред наведено Решење Министарства за заштиту животне средине и услови који су прописани овим решењем, ни да ли је извршен увид у Елаборат за рани јавни увид за потребе израде плана детаљне регулације за изградњу ветропарка "Честобродича" и решења за постављање ветрогенератора која су наведена у овом Елаборату. На основу напред наведених општих примедби, закључује се да ни План ни Извештај нису засновани на правилно утврђеним чињеницама, као и да су засновани на примени прописа који нису важећи или су непостојећи, јер још увек нису донети, те су стога наведени документи незаконити.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>На страни 39 и 40 Извештаја прописано је да су ветрогенератори неспојиви са заштићеним амбијенталним целинама, да се на заштићеним и за заштиту планираним и еколошки значајним подручјима, која ће бити део мреже NATURA 2000 не граде ветроелектране, да групе ветроелектрана не треба смештати у зони планираних туристичких центара и насеља. На страни 62 Извештаја, Варијантно решење 2, не прописује већу афирмацију ветрогенератора, већ само коришћење биомасе, енергије земље и соларне енергије. На страни 69 Извештаја, Планским решењем број 3д, постављен је захтев за мере за очување пејзажа (предела) као и мере заштите живог света који може бити угрожен у зони трасирања што захтева примену компензацијских мера за нарушене природне вредности. Стратешки, унапређење енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора енергије (биомаса, геотермална енергија и соларна енергија). И у овом делу су изостављени ветрогенератори као фактор стратешког унапређења енергетске ефикасности. планска решења Такође, на странама 107 до 109 Извештаја прописано је да ће се Просторног плана разрађивати и кроз разраду планских решења Просторног плана, кроз израду урбанистичких пројеката ван граница СРП за објекте за производњу енергије из обновљивих извора, с тим да су и у овом делу Извештаја у потпуности изостављени ветрогенератори. 6 На странама 90 и 91 Извештаја прописано је да се ветроелектране не могу градити у зонама са режимом заштите природе I и I степена, већ само на антропогеним површинама на спољним границама III зоне заштите природних добара. Појам антропогене (антропогене деловање које су настале грешка) површине, је потпуно неодређен. Антропогене површине представљају површине које су настале деловањем човека у дужем временском раздобљу. Антропогене деловање може бити штетно и да, на пример, доведе до опустињавања гла, али може бити и позитивно, као на пример у Холандији, где је изградњом различитих врста баријера према мору, повећана површина обрадивог земљишта. Стога је неопходно и у Плану и у Извештају јасно навести локације и површине земљишта које су претрпеле негативно антропогенно деловање и на којима је могуће поставити ветрогенераторе. На основу наведеног се закључује да је изградња ветрогенератора нарушава амбијентану целину, да је супротна традиционалној градњи и да угрожава животну средину, да ни у самом Плану и Извештају, није прописана већа афирмација ветрогенератора, НИТИ су ветрогенератори утврђени као фактори стратешког унапређења енергетске ефикасности, тако да је потребно преиспитати одлуку о изградњи ветропарка и изоставити могућност градње ветропарка из планских докумената.</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>
<p>8.14 КОНТРАДИКТОРНОСТИ И НЕЈАСНОЋЕ</p>	<p>Примедба се ПРИХВАТА.</p>

<p>На странама 6 и 7 Плана утврђено је да граница Просторног плана обухвата површину од 213 km², односно 21.300 ha, а да се подручје СРП „Ртањ” простире се на територији општина Бољевац и Соковања. Површина СРП „Ртањ” износи 4.997,17 ha. Супротно томе, у табели на страни 11. и 12. Извештаја утврђено је да заштићено подручје СРП износи укупно 11.379,8 ha, а ван СРП, а у оквиру Плана је 8.901,7 ha, што је укупно 20.281,5 ha. Разлика између површина утврђених напред наведеним одредбама Плана и Извештаја износи 1.018,5 ha, тако да су План и Извештај у овом делу међусобно супротни.</p>	<p>На страни 59 Извештаја наведено је да за планска решења из области заштите животне средине, заштите природних ресурса, природних и културних добара, заштите биодиверзитета, није вршена процена, јер су ова решења у функцији заштите животне средине самим тим усклађена са циљевима Стратешке процене утицаја (потпуно су компатибилна). Овакав став је потпуно неприхватљив. Ово стога, јер су у изради Плана, а у делу заштите животне средине, учествовала иста лица која су учествовала и у изради Извештаја. То значи да су иста лица у Извештају позитивно оценила свој сопствени рад на изради Плана. Очигледно да је став из Извештаја да није потребно вршити процену, потпуно субјективан став лица која су заинтересована, јер су иста лица израђивала и План. Стога су оцену да ли је потребно вршити процену планских решења из области заштите животне средине, заштите природних ресурса, природних и културних добара, заштите биодиверзитета, могла дати само лица која нису учествовала у изради Плана, примењујући објективне критеријуме.</p>
<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. <i>Образложење</i> План и Извештај о СПУ су урађени у складу са законом.</p>	<p>На страни 121 Извештаја наведени су документи на којима је заснован Извештај, а између осталог и извештај општине Чајетина. Потпуно је нејасно какве везе има општина Чајетина са општинама Соковања и Бољевац, планином Ртањ, као и са изразом овог Плана и Извештаја. На истој страни Извештаја је такође наведено да су вршене консултације са општином Бољевац и Туристичком организацијом Соковање, али, ни из Плана, ни из Извештаја није могуће утврдити какве су ставове, захтеве или резерве имали ови субјекти, који би требало да буду најзаинтересованији за израду Плана и Извештаја који се односе управо на територију ових општина. На основу наведеног подносилац примедби предлаже да напред наведене примедбе буду усвојене и да се из Плана укљони могућности изградње ветропаркова и експлоатација минералних силовина.</p>
<p>Примедба се ДЕЛИМИЧНО ПРИХВАТА <i>Образложење</i> Техничка грешка ће бити исправљена. Подаши везани за консултације са општином Бољевац и Туристичком организацијом Соковање, инкорпорирани су и у план у Извештај из достављених услова у складу са процедуром. План је урађен у складу са достављеним условима имаоца јавних овлашћења и вашећим режимима заштите.</p>	<p>2. Љиљана Ковачић, број 2519/2024-02 од 01.10.2024. Владимир Тодоровић, број IV 350-433/24 од 30.09.2024. Милорад В. Крстић, број IV 350-441/24 од 30.09.2024. Зоран Милошевић, број IV 350 – 435/24 од 30.09.2024. Драган Пеловић, број IV 350 – 429/24 од 30.09.2024. Игор Филиповић, број IV 350-443/24 од 30.09.2024. Секица Алексић, број IV 350-432/24 од 30.09.2024. Предраг Симић, IV 350-442/24 од 30.09.2024. Живославка Симић, број IV 350-440/24 од 30.09.2024. Внолета Ђурђић, број IV 350-427/24 од 30.09.2024. Силвана Хашић, број IV 350-452/24 од 30.09.2024.</p>
<p>Горан Колунија, број IV 350-425/24 од 30.09.2024. Миодраг Денић, број IV 350-450/24 од 30.09.2024. Ивана Манчић, број IV 350-422/24 од 30.09.2024. Марко Мијајловић, број IV 350-424/24 од 30.09.2024. Милена Мишић, број IV 350-439/24 од 30.09.2024. Марко Миленковић, број IV 350-452/24 од 30.09.2024. Магдалена Милетић, број IV 350-436/24 од 30.09.2024. Драган Кнежевић, број IV 350-438/24 од 30.09.2024. Сандра Алексић, број IV 350-431/24 од 30.09.2024. Травар Илија, број IV 350-416/24 од 30.09.2024. Саша Алексић, број IV 350- 430/24 од 30.09.2024.</p>	

<p>Светлана Илић, број IV 350-437/24 од 30.09.2024. Веско Ивић, број IV 350-426/24 од 30.09.2024. Јасмина Јовановић, број IV 350-444/24 од 30.09.2024. Верица Дошен, број IV 350-445/24 од 30.09.2024. Ђуровић Доситеј, број IV 350-415/24 од 30.09.2024. Марија Стефановић, број IV 350 – 423/24 од 30.09.2024. Николић Немања, број IV 350-418/24 од 30.09.2024.</p>	<p>Добрица Антић, број IV 350-455/24 од 02.10.2024. Предраг Денић, IV 350-434/24 од 30.09.2024. Блажо Ђурђић IV 350-428/24 од 30.09.2024. Марица П.. (нечитко презиме) број 2519/2024-02 од 04.10.2024. Ивана Живковић број 2159/2024-02 од 04.10.2024. Звездана Пеловић, број 2519/2024-02 од 04.10.2024. Нечитак погпис, број 2159/2024-02 од 04.10.2024.</p>	<p>Примедба НИЈЕ ОСНОВАНА. Извештај о СПУ је урађен у складу са условима и расположивим подацима.</p>
<p>3. ДРУШТВО ЗА УЛЕПШАВАЊЕ СОКОБАЊЕ, број IV 350 – 477/24 од 04.10.2024.</p> <p>У оквиру извештаја о стратешкој процени утицаја на стр. 5 као „Остала планска и друга документа од значаја за Планско подручје Просторног плана“ наведен је" План детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“ (Одлука о изради Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка „Честобродница“, „Службени лист општине Бољевац“, број 22/21, у изради)" иако је подручје општине Сокобања искључено у међувремену из овог ПДР-а. Захтевамо да се из плана уклоне сви наводи и везе са ПДР за изградњу ветропарка „Честобродница“ као неосновани.</p>	<p>4. УГ ПОЛЕКОЈ, број 2516-2024/2024-02 од 24.09.2024.</p>	<p>Примедбујем обрађивачу Извештаја о процени утицаја да није посебно разматрао утицаје ове и других већих интервенција на подручју обухвата просторног плана и из свих претходно изнетих разлога.</p>
<p>5. ЈП Путеви Србије, VIII број 953-18400/24-1 од 10.09.2024.</p> <p>Дописом број 2519/2024-02 од 30.08.2024. године, наш број 953-18400 од 02.09.2024. године, тражили сте мишљење на Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“ на животну средину. СПУ врши се провера планских решена и предлажу се мере за смањење негативних утицаја на животну средину. Увидом у Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“, који сте нам доставили у складу са одредбама члана 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, мишљења смо, да је мере заштите од буке које подразумевају подизање зелених коридора и заштитних зелених појасева дуж саобраћајница, неопходно планирати изван заштитног појаса државног пута, уколико је висина дрвета у пуном расту виша од прописане ширине заштитног појаса, растојање планирати на минималној удљжености за висину дрвета у пуном расту, мерено од границе путног земљишта. У складу са чл. 37. Закона о путевима, не дозвољава се подизање дрвећа и</p>	<p>ПРИМЕДБА НИЈЕ ОСНОВАНА. Извештај о СПУ је разматрао све могуће утицаје на животну средину.</p>	<p>БЕЗ ПРИМЕДАБА.</p>

<p>засада поред јавног пута, на начин којим се омета захтевана прегледност јавног пута и угрожава безбедност саобраћаја. Имајући у виду да Јавно предузеће „Путеви Србије“ као управљач над државним путевима у Републици Србији, са аспекта заштите животне средине врши праћење шире зоне утицаја пута на околину, мишљења смо да је предметни Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину усклађен са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10).</p>	<p>6. ЈП СРБИЈАШУМЕ, број 14437 од 25.09.2024.</p> <p>Примедба се ПРИХВАТА.</p> <p>Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ примило је Ваш захтев бр. 2519/2024-02 за мишљење на Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ртањ“ на животну средину, које достављамо у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) и Законом о планирању и изградњи („Сл. Гл. РС“, бр. 72/09 и 81/09 — исправка, 64/10, 24/1 I, 121/12, 42/13 — УС, 50/13-УС, 54/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019,37/2019 - др. закон и 9/2020, 52/21 и 62/2023) у предвиђеном року. На страни 4, у делу Правни основ за израду Стратешке процене утицаја, где је сва потребна планска документација, треба уврстити План управљања СРП „Ртањ“, као битан документ за израду Стратешке процене утицаја. На страни 30, у делу 3.1.7 Флора, вегетација и фауна, приликом навођења које газдинске јединице обучава заштићено природно добро изостављене су две („Марков камен — Мечији врх“ и „Беле воде“ којима газдује ШП „Тимочке шуме“ Бољевац). Сходно датим условима ЈП „Србијашуме“ потребно је исте уврстити у текст Стратешке процене, допис бр. 12375 од 28.08.2023. године. На страни 55, у делу 5.4. Консултације, треба да стоји Управљач СРП „Ртањ“ ЈП „Србијашуме“, те је онда у наставку текста ЈП „Србијашуме“ непотребно наводити. На страни 74, у делу 7.3.1.1 Заштита животне средине у сектору шумарства, наведено је: „...непланско газдовање и неодговорно коришћење шума (непланска сеча, крчење шума и непланско пошумљавање.....“, где није прецизно назначено да ли се термини односе на приватне или државне шуме. ЈП „Србијашуме“ управља СРП „Ртањ“ у складу са Законом о шумама („Сл. Гл. РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 — др.закон), Планом управљања СРП „Ртањ“ и другим законима и подзаконским актима везано за ову област. На страни 83, у делу 7.4.2.1 Заштита природних добара, у пасусу који се односи на Опште мере заштите природних вредности у оквиру обухвата плана, наведено је „високо зеленило“. Прикладније је користити термин „високо растине“. На страни 91, у делу 7.4.4.2 Заштита животне средине у сектору управљања отпадом, потребно је да стоји „зобрађено је одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200м од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа“ (Услови ЈП „Србијашуме“ по допису бр. 12375 од 28.08.2023. године). Пре извођења радова на територији специјалног резервата природе „Ртањ“ неопходно је прибавити све потребне дозволе и сагласности надлежних институција и о томе извести управљача заштићеног подручја ЈП „Србијашуме“. Потребно је поштовати сву законску и подзаконску регулативу из области заштите животне средине и заштите природе тако да планска решења имају што мањи утицај на животну средину и амбијентални простор.</p>
--	---

КОМИСИЈА

мр Ђорђе Милић, дипл.пр.пл., председник

ма Душан Шљивчанин, дипл.пр.пл., члан

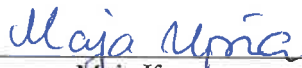
др Милица Максић Мулалић, дипл. инг.арх., члан

др Тихомир Обрадовић, дипл. инг.арх., члан

др Милица Добричић, дипл.пр.пл., члан

Маја Крга, дипл.пр.пл., члан

ма Ивана Стефановић, дипл.пр.пл., члан

Светлана Чеперковић, дипл.пр.пл., члан

ПРИВРЕМЕНИ ДИРЕКТОР

мр Ђорђе Милић

